

KATHA SANGRAHA

OR

Canarese Selections.

PROSE.

PART I to III.

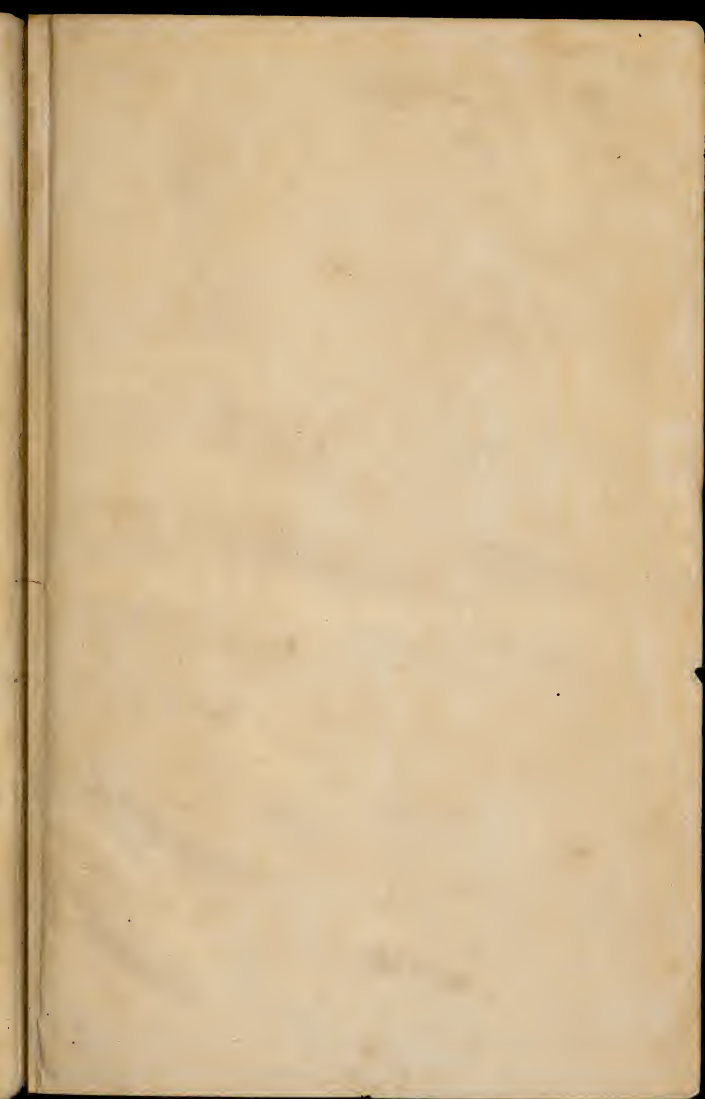
N12<529131722 021

ubTÜBINGEN

LS

KATHA SANGRAHA
OR
CANARESE SELECTIONS.

PROSE.

PART I to III.

COMPILED BY
DANIEL SANDERSON,
WESLEYAN MISSIONARY.

BANGALORE:

PRINTED BY W. W. GAUNT, AT THE WESLEYAN MISSION PRESS,

[1868.]

C. i. XIV. 118.

in a
to ac
bulk
the e
and
obsc
justl
or v
outr

suff
app
lite

to i

ab
as
of
Et
ter
re
se

th
w
br

PREFACE TO THE FIRST EDITION.

This volume is the First of an intended Series, designed to furnish, in a convenient form, all the help of this kind needed by Europeans to acquire a thorough knowledge of the Canarese language.

European students of Canarese are baffled and disheartened by the bulkiness of native works, the inconvenient form in which they are written, the errors that abound in all, the immense difficulty of procuring copies, and the expense of transcription; and disgusted with the revolting obscenity that taints the writings of even the best authors. It may be justly questioned whether there exists any native work, except a grammar or vocabulary, that could be published, as a whole, without a violent outrage to common decency.

It is therefore intended to publish four volumes: namely,

One of Ordinary Prose.

One of Simple Poetry.

One of More Difficult Prose.

One of the Higher styles of Poetry.

These will consist of Extracts from the best native works, and be sufficiently large to contain ample specimens of the most correct and approved styles, and to convey a tolerable idea of the best side of native literature.

* * * * *

The completion of the scheme depends upon the reception accorded to this first volume.

TOOMBOOR,

D. S.

December 24th 1863.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

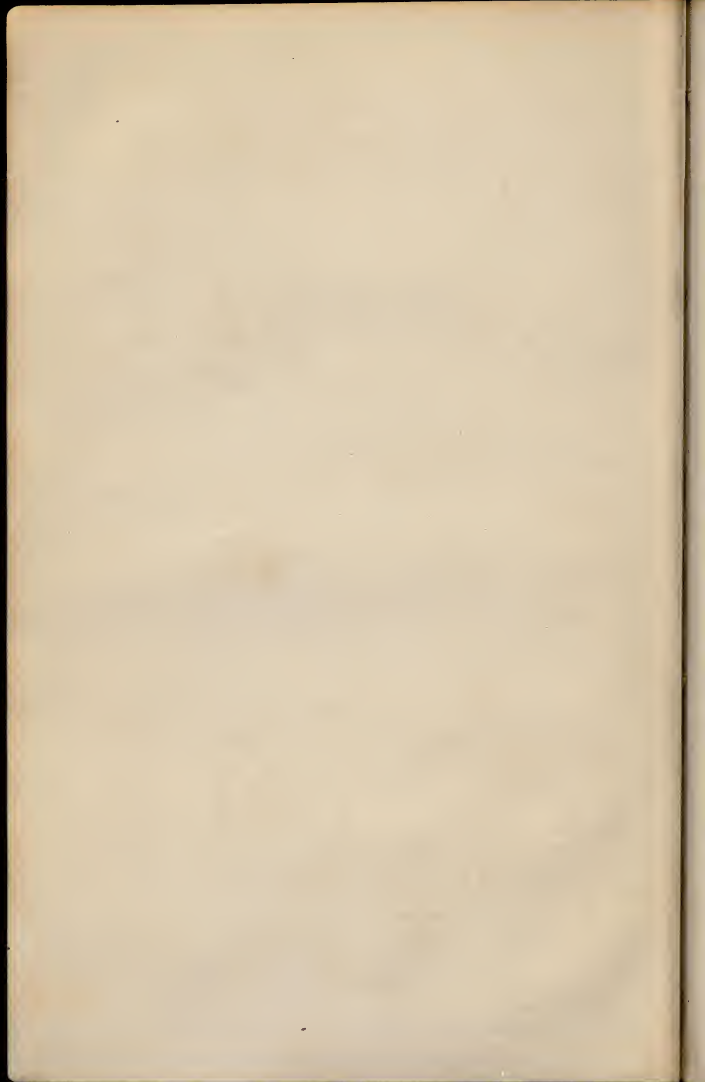
A second edition of this work has been called for during the absence of the compiler from India. The plan of the book is the same as the first edition. The corrections which appeared in the printed table of errata have been made, and also some others which have been sent from England. Many of the corrections are trifling, some important, and all tending to make the work more useful. Great care has been taken in reading the proofs and it is hoped that only few mistakes have escaped observation.

This book is the first half of the "Selections" and is issued in the present form, at the request of numerous matriculation students, by whom it is urgently required. The second half is in the press and will be issued with as little delay as possible.

BANGALORE,

May 1868.

S. D.

CONTENTS.

PART I.

STORIES FROM

THE PANCHATANTRA AND VARIOUS OTHER SOURCES.

1. The Blind Man who carried a Torch	1
ಕುರುಡನು ದೀವಟಿಗೆಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಥೆ.	
2. The Tiger and Man	2
ಹುಲಿಯನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಕುರಿತು.	
3. The Mussulman and his Wife	2
ತುರುಕನನ್ನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.	
4. The Kogile and Ass... ..	3
ಕೋಗಿಲೆ ಕತ್ತೆಗಳ ಕಥೆ.	
5. The Mantri Appaji divides the deceased Merchant's seventeen Elephants among his three sons	3
ವತಕನ ಮೂರು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹದಿನೇಳು ಆನೆಗಳನ್ನು ಛಾಲು ಮಾಡಿದ ಕಥೆ.	
6. The Miserly Merchant and Doctor	4
ಕೋಮಟಗನನ್ನೂ ವೈದ್ಯನನ್ನೂ ಕುರಿತು.	
7. The Greedy Jackal	5
ನರಿ ಲೋಭ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸತ್ತ ಕಥೆ.	
8. The Brahman, Son, and Grand-father	6
ತಂದೆ ಮಗ ಅಜ್ಜರ ಕಥೆ.	
9. The Jamedar and Thief	7
ಜಮೀದಾರನಿಗೆ ಕಳ್ಳನು ಮೋಸಾ ಮಾಡಿದ್ದು.	
10. The Snake-charmer, Snake and Rat	7
ಹಾವಾಡಗನನ್ನೂ ಹಾವನ್ನೂ ಇಲಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.	
11. The Doves, Fowler, Falcon and Snake	8
ಪಾರಿವಾಣದ ಹಕ್ಕಿ, ಗಿಡಗ, ಹಾವು, ಬೇಡನು, ಇವರ ಕಥೆ.	
12. The Uncorrected Son	9
ತಂದೆ ಶಿಕ್ಷಿಸದ ಮಗನ ಕಥೆ.	
13. The Imaginary Demon driven away	10
ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ಘುಂಟಾಕಣ್ಣನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಕಥೆ.	
14. The Brahman and oppressing Kotwal	11
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೊತ್ತವಾಲ ಇವರ ಕಥೆ.	
15. The King, Mantri, and Milk-cheat	12
ಧೋರೆ, ಮಂತ್ರಿ, ಹಾಲು ತುಂಬದೆ ನೀರು ತುಂಬಿದವರ ಕಥೆ.	
16. The Merchant, Brahman and Lost Purse	13
ಕೋಮಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗಂಟು ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಕಥೆ.	

II

17. The Vain Jackal ... ಹೆಮ್ಮೆ ಬಂದ ನರಿಯ ಕಥೆ.	15
18. Shivappanaik employs boxers to punish the Jangama... ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು, ಜಟ್ಟಿಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಜಂಗಮನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಕಥೆ.	16
19. Shivappanaik cuts off the Jangama's feet ... ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು ಜಂಗಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಕಥೆ.	17
20. The Lark and Elephant... ಟಿಟ್ಟಿಭವನೂ ಅನೆಯನೂ ಕುರಿತು.	18
21. The Two Merchants ಇಬ್ಬರು ವರ್ತಕರನ್ನು ಕುರಿತು.	20
22. The Evil of Bad Company ದುಸ್ಸಹವಾನ ದೋಷ.	21
23. Tennálarámakrishna and the King's Kitten ... ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನನೂ ಅರಸಿನ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯನೂ ಕುರಿತು.	22
24. Tennálarámakrishna and the King's Colt ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನನೂ ರಾಯನ ಕುದುರೇ ಮರಿಯನೂ ಕುರಿತು.	23
25. Lark and Myna ... ಟಿಟ್ಟಿಭ ಪಕ್ಷಿಯನೂ ಗೋರವಂಕ ಪಕ್ಷಿಯನೂ ಕುರಿತು.	24
26. The Ascetic and his hypocritical Disciple ಸನ್ಯಾಸಿಯನೂ ಅವನ ಕಪಟ ಶಿಷ್ಯನನೂ ಕುರಿತು.	26
27. The Brahman and Frog ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನೂ ಮುಂಡೂಕವನೂ ಕುರಿತು.	28
28. The Elephant and Rats ... ಅನೆ ಇಲಿಗಳ ಕಥೆ.	29
29. The King and Rats ಅರಸನನೂ ಇಲಿಗಳನೂ ಕುರಿತ ಕಥೆ.	30
30. The Brahman and Crocodile ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನೂ ಮೊಸಳೆಯನನೂ ಕುರಿತ ಕಥೆ.	33
31. The Sick Mussulman and his Lazy Servant ... ತುರುಕನನೂ ಅವನ ನೋಮಾರಿಯಾದ ನೇವಕನನೂ ಕುರಿತು.	35
32. The Reddi and Brahman... ರಡ್ಡಿಯನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನೂ ಕುರಿತದ್ದು.	36
33. The Merchants and their Cat ... ವರ್ತಕರ ಪಾಲಿನ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಥೆ.	38
34. The Swans and Turtle ... ಹಂಸಗಳೂ, ಕೂರ್ಮವೂ, ಇವುಗಳ ಕಥೆ.	40
35. The Crow, Deer and Jackal ... ಕಾಗೆ, ಹುಲ್ಲೆ, ನರಿಗಳ ಕಥೆ.	41
36. The Shopkeeper's Son and Jewel ಕೋಮಟಿಗನ ಮಗನಿಗೆ ರತ್ನ ಶಿಕ್ಷಿದ್ಧನ್ನು ಕುರಿತು.	43

37. The Cocoon and Mango Trees...	44
ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನೂ ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.			
38. The Story of Mahārāja	45
ಮಹಾರಾಜನ ಚರಿತ್ರೆ.			
39. The Rice and Husks	47
ಅಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.			
40. The Bees and the Frogs	48
ತುಂಬಿಗಳನ್ನೂ ಕಪ್ಪೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.			
41. Anecdote of Shibichakrawarti	49
ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಥೆ.			
42. King Sudarshana and His Three Sons	51
ಸುದರ್ಶನನೆಂಬ ರಾಯನ ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆ.			
43. The Idol cheated by the Merchant	57
ಕೋಮಟಿಗನು ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಮೋಸಾ ಮಾಡಿದ ಕಥೆ.			
44. The Mussulman tricked by a Merchant	58
ಕೋಮಟಿಗನು ತುರುಕನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ ಕಥೆ.			
45. The Impoverished Ryt and the Idol	60
ಬಡತನ ಬಂದ ಕೂದ್ರನನ್ನೂ ವಿಸ್ತೃತನನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.			
46. The Stingy Merchant made Liberal	62
ತೋಳಿಯಾದ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಉದಾರ ಗುಣ ಉಂಟಾದದ್ದು.			
47. Meryāde Rāmanna judges the case of a Brahman and a Merchant	63
ಮರ್ಯಾದೆ ರಾಮಣ್ಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ತಕರ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸಿದ ಕಥೆ.			
48. The Story of Pedda Bhatta	69
ಪೆದ್ದ ಭಟ್ಟನ ಕಥೆ.			
49. A Prince wins a Princess by displays of skill	72
ರಾಜ ಕುಮಾರನು ವಿದ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅರಸನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು.			
50. The Story of Chanda Parākrami and Haridatta	92
ಚಂದ್ರಪರಾಕ್ರಮಿ ಹರಿದತ್ತರ ಕಥೆ.			

PART II.

EXTRACTS FROM THE SHIVA PURANA.

51. The Reward of worshipping Shiva—The Devout Fisherman of Negapatam	111
ನಿಯಮದಿಂದ ಶಿವ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಫಲ—ನಾಗವಟ್ಟದ ಬೆನ್ನಿನ ಕಥೆ.		
52. The Reward of worshipping the followers of Shiva—The Story of Kirtikathāmrita	115
ಶಿವ ಭಕ್ತರ ಪೂಜಾ ಫಲ—ಶೀತಿಕಥಾಮೃತನ ಕಥೆ.		

IV

53. The Reward of giving up life to atone for offences against the followers of Shiva--The story of Dharmakétana. ... 119
 ಕಾಣದೆ ಶಿವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ದ್ರೋಹಾ ಮಾಡಿದವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
 ಫಲ-ಧರ್ಮ-ಕೇತನನ ಕಥೆ.
54. The Merit of giving food--The Story of Pátavati. ... 123
 ಅನ್ನ ದಾನದ ಪುಣ್ಯ-ಪೂತವತಿಯ ಕಥೆ.

PART III.

EXTRACTS FROM THE MAHA BHARATA.

55. The Churning of the Milk Sea. ... 131
 ಸಮುದ್ರ ಮಥನದ ಕಥೆ.
56. Garuda conquers the gods and carries off the Ambrosia... 135
 ಗರುಡನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಅಮೃತ ಕಲಶವನ್ನು ತಂದದ್ದು.
57. The Story of Dushyanta ... 143
 ದುಷ್ಯಂತೋಪಾಖ್ಯಾನ.
58. Kalinga's Policy ... 161
 ಕಳಿಂಗನ ನೀತಿ.
59. Duryódhana attempts the destruction of the Pándus by burning them in a lac built house. They escape ... 169
 ದುರ್ಯೋಧನನು ಅರಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸುಡ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲು, ಅವರು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋದ ಕಥೆ.
60. The Demon Hidimba slain by Bhíma, ... 175
 ಹಿಡಿಂಬ ವಧೆ.
61. Bhíma slays the Demon Baka. ... 185
 ಬಕಾಸುರ ಸಂಹಾರ.
65. The Marriage of Droupadi to the Five Pándu Princes... 200
 ದ್ರೌಪದಿಯ ಸ್ವಯಂವರ.
63. Dharmaráya's Rájasya Sacrifice ... 209
 ಧರ್ಮರಾಯನು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಕಥೆ.
64. The Romance of Nala and Damayanti ... 237
 ನಳ ದಮಯಂತಿಯರ ಕಥೆ.

CANARESE SELECTIONS.

ಕ ಥಾ ಸಂ ಗ್ರ ಹ .

1. The Blind Man who carried a Torch.

೧. ಕುರುಡನು ದೀವಿಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಥೆ.

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುರುಡನು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀವಿ ಟಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ, ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಎಂದು ರಾಗಿ ಬರುವ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು—ಈ ಮುದುಕನಿಗೆ ಕುರುಡುತನವು ಅಲ್ಲದೆ, ಹುಚ್ಚುತನವೂ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆದು, ಮಾತಾಡಿಸಿ, ನೋಡೋಣ ಎಂದು—ವಿನೈಯ್ಯಾ, ಹಳ್ಳೆ ಮನುಷ್ಯನೇ, ನಿನಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ಸಹ ಒಂದೇ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ದೀವಿಟಿಗೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮುದುಕನು—ಅಯ್ಯಾ, ಕೇಳುವ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಇರುವ ಪ್ರಯೋಜನವು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಬಹಳ ದಪ್ಪವು ಎಂದು ಎಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ಹೇಳುವೆನು; ಕೇಳು. ದೀವಿಟಿಗೆಯನ್ನು ಈ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಬಾರದೆ ಇದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಬರುವ ಜನರು ಆಗಲಿ, ದನ ಕರುಗಳು ಆಗಲಿ ಕಾಣದೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಬೀಳುವೆನಲ್ಲವೋ? ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಮೈ ಘಾಯವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಬಂದ ನೀರು ಹೋಗಿ, ಕ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ತಂದ ಗಡಿಗೆಯೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೋ? ಆದಕಾರಣ ನಾನು ದೀವಿಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಬಂದದರಿಂದ, ಜನರೂ ದನ ಕರುಗಳೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಾರರು; ನನಗೆ ಒಂದು ಅನರ್ಥವೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ಇದೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಲ್ಲವೇ? ಇದು ಅಲ್ಲದೆ, ಹಾವು, ಚೀಳು, ಮುಂತಾದವುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ ಹೋಗುವವು, ಎಂದು ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಕುರುಡನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು, ಹೊರಟು ಹೋದನು.

2. The Tiger and Man.

೧. ಹುಲಿಯನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ಒಂದು ಹುಲಿಯೂ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ದ್ದು, ಒಂದು ಮಝೀತಿಗೆ ಹೋದರು. ಆ ಮಝೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯು ನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಏರಿ ಕೊಂಡು, ಕಠಾರಿಯಿಂದ ತಿವಿಯುತ್ತಾ ಇ ರುವದಾಗಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈ ಮನುಷ್ಯನು ನೋಡಿ-ಏ ಯ್ಯಾ, ಹುಲಿ ರಾಯನೇ, ನೋಡು! ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಎಷ್ಟು ಘಟ್ಟಗನು! ಇಂಥಾ ಕ್ರೂರವಾದ ಹುಲಿಯನ್ನು ತಾನು ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಕಠಾರಿಯಿಂದ ಇ ರಿಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು, ಹೇಳಲು; ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹುಲಿಯು-ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಬರೆದು ಇದ್ದಾನೆ. ಹುಲಿಯು ಎಂದಿಗೂ ಹೀಗೆ ಬರೆಯಲಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಮನುಷ್ಯನು ನಾಚಿ ಕೊಂಡು, ಸುಮ್ಮನಾದನು.

3. The Mussulman and his Wife.

೩. ತುರುಕನನ್ನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತುರುಕನು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇ ದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆತನು ಒಂದು ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲವಾದ ಎರಡು ಘಳ ಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು, ಅರ್ಧ ದಾರಿಗೆ ಒಂದು, ಅ ಯ್ಯೋ, ಮೋಸ ಹೋಯಿತು! ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನಾನು ಬರುವ ತನಕ ಮ ನೆಯ ದೀಪವನ್ನು ನಂದಿಸದೆ, ಉರಿಸಿ, ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹಾಳು ಮಾಡು ತ್ತಾಳೋ! ನಾನು ಬರುವಾಗ, ಹೇಳಿ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತಿರಿ ಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮನೆಯ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಈ ತುರುಕನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು-ಏನೇ, ಏನೇ ದೀಪ ನಂದಿಸಿದೆಯೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆಯು-ನಾ ನು ಎಂದಿಗೆ ನಂದಿಸದೆ ಇದ್ದೇನು? ನಾನು ಹೆಡ್ಡಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಗಳು ನನಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿ ಯದೆ, ಕೆಲವು ದೂರ ಹೋಗಿ, ಹಿಂತಿರಿಗಿ, ಒಂದು, ಜೋಡನ್ನು ವೃರ್ಥವಾಗಿ ಸಮೆಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ ಅಲ್ಲಾ, ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಅದಕ್ಕೆ ಇವನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು-ಕಾಬಾಸು! ನೀನು ಬಹು ಬುದ್ಧಿವಂತಳು. ನೀನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡ ಬೇಡ; ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಬರುವಾಗ್ಗೆ, ಸಮೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು, ಜೋಡನ್ನು

ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ, ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದನು.

4. The Kogile and Ass.

೪. ಕೋಗಿಲೆ ಕತ್ತೆಗಳ ಕಥೆ.

ಒಂದಾನೊಂದು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಒಂದು ಮಾವಿನ ಮರದ ಮೇಲೆ ವಾಸ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕೋಗಿಲೆಯು ಮೇವಿಗೋಸ್ಕರ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕಾಗೆಯು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಜಾತಿ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಅಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಬರಲು; ಕೋಗಿಲೆ ಹೆದರಿ, ಹಾರಿ ಬಂದು, ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಗಸನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಇದ್ದ ಕತ್ತೆಯು ಈ ಕೋಗಿಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ-ಛೇ! ಛೇ! ನೀನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರ ಬೇಡ; ಅತ್ತ ಹೋಗು. ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದಾರ ಭೃಗು ಒಬ್ಬರಿಗಾದರೂ ಒಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ ತಗ್ಗುವ ವರಿಗೂ ಪರರಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು, ಹೇಳಲು; ಕೋಗಿಲೆಯು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು-ನೀನು ಪರರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಕ್ರೂರವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲರು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ನಾನು ಮಧುರವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡದರಿಂದ, ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲರು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆಂದು, ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, ಹಾರಿ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಗುಂಪನ್ನು ಶೇರಿ ಕೊಂಡಿತು.

5. The Mantri Appaji divides the deceased Merchant's seventeen Elephants among his three sons.

೫. ವರ್ತಕನ ಮೂರು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹದಿನೇಳು ಆನೆಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದ ಕಥೆ.

ವಿಜಯನಗರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಣಿಕಾರ ಕೆಟ್ಟ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಮೂರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದರು. ಆತನು ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು-ನಾನು ಹದಿನೇಳು ಆನೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇವು ಬಹಳ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಆನೆಗಳು. ಯಾರಿಗೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಮಾರ ಬೇಡಿರಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಹಿರೀ ಮಗನೂ-ಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ನಡಕಲ ಮಗನೂ-ಒಂಭತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಕಿರೀ ಮಗನೂ-ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಚನ್ನಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು

ಬನ್ನಿ. ಮಿಕ್ಕ ಒಡವೆ, ವಸ್ತು, ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಪಂಚಲೋಹ, ಪಶ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮ ಭಾಗವಾಗಿ ಮೂವರು ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸತ್ತು ಹೋದನು. ತರುವಾಯ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು ಆತನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಂದೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಸಕಲ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೂರು ಪಾಲು ಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಪಾಲು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಆನೆಗಳನ್ನು ತಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ಒಬ್ಬರೂ—ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಇವರು ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರುವಲ್ಲಿ, ಆನೆಗೊಂದಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಯರ ಅಪ್ಪಜಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಆತನು ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಈ ಮೂವರನ್ನು ಕುರಿತು—ತಂದೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರವೇ ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ, ತಾನು ಒಂದು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ವಿಜಯ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು—ನಿಮ್ಮ ಹದಿನೇಳು ಆನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನದು ಒಂದು ಆನೆಯನ್ನು ಶೇರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಮತ್ತೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಎಂದು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಹಿರಿಯ ಮಗನು ಒಂಭತ್ತು ಆನೆಯನ್ನೂ, ನಡುಕಲವನು ಆರು ಆನೆಯನ್ನೂ, ಕಿರಿಯನು ಎರಡು ಆನೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ರಾಯರ ಅಪ್ಪಜಿಯು ತಾನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದ ಆನೆ ಉಳಿದ್ದರಿಂದ, ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ತಿರಿಗಿ ಆನೆಗೊಂದಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶೇರಿದನು.

6. The Miserly Merchant and Doctor.

೭. ಕೋಮಟಗನನ್ನೂ ವೈದ್ಯನನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಲೋಭಿಯಾದ ಕೋಮಟಗನು ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ದಿವಸದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇನೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಖಯ್ಯಾ, ಪಂಡಿತರೇ, ನಾನು ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇನೆಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಏನಾದರೂ ಔಷಧ ಕೊಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ವೈದ್ಯನು—ನಿನ್ನೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ತಿಂದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಲು—ನೀರ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ವೈ

ಧೈಯ ಅಂಜನವನ್ನು ತನ್ನ ಬೆರಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಆ ಕೋಮಟಗನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರಲು; ಕೋಮಟಗನು-ಪಂಡಿತರೇ, ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಣ್ಣು ಬೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ; ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೀರಿ. ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಪಂಡಿತನು-ನಿನಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನೇ ರಾತ್ರಿ ಸೀದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಪರೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಪರಿಹಾರವಾಗುವಂತೆ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇನೆ ಬಾರದಂತೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ತಿನ್ನುವಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕೋಮಟಗನು ನಾಚಿಕೊಂಡು, ಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

7. The Greedy Jackal.

2. ಸರಿ ಶೋಭ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸತ್ತ ಕಥೆ.

ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೈರವನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬೇಡನು ಇರುವನು. ಅವನು ಒಂದು ದಿವಸ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಒಂದು, ಹುಲ್ಲೆಕರುವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡೆ ಹಂದಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಸತ್ತ ಹುಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಅಂಬನ್ನೇರಿಸಿ, ಹಂದಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಅದು ಆ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಓಡಿ ಬಂದು, ಈ ಬೇಡನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಅದು ಬಿದ್ದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಅದರ ಕೋರದಾಡೆಯಿಂದ ಬೇಡನ ಹೊಟ್ಟೆ ಒಡೆದು, ಅವನು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಸಾಯುವಾಗ, ಈ ಹಂದಿ ಬೇಡನ ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾವು ಕೂಡಾ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘರಾವನೆಂಬ ಒಂದು ಗುಳ್ಳೆ ನರಿಯು ಅಶನಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು-ಆಹಾ, ನನಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳಾಹಾರವು ಶಿಕ್ಷಿತು! ಈ ಹಾವು ಒಂದು ದಿವಸದ ಆಹಾರವು. ಈ ಹುಲ್ಲೆಕರುವು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಹಾರವು. ಈ ಹಂದಿಯು ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಹಾರವು. ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಹಾರವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಸರದ ಹೆದೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ತಿಂದು, ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ದಿವಸದಾರಭ್ಯ ಹಾವು, ಹುಲ್ಲೆ, ಹಂದಿ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪಾಂ

ಬ್ತುವಾಗಿ ತಿನ್ನುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯನ್ನು ಕಡಿಯಲು; ಅದರ ಕೊಪ್ಪು ಗೋಣಿಗೆ ತಗಲಿ, ಸರಿಯು ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ಡರು ಲೋಭ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಉಣ್ಣದೆ ಉಡದೆ, ಕೊಡದೆ, ಸಂಚಿತವಾಗಿ ಹೂಣಿ ಇಟ್ಟು, ಸಾಯುವರು.

8. The Brahman, Son, and Grand-father.

೮. ತಂದೆ ಮಗ ಅಜ್ಜರ ಕಥೆ.

ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಬಹಳ ಮುಂದುಕನಾದ ತಂದೆಯೂ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನೂ ಇರುವರು. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪ್ರತಿ ದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ನ, ಸಾರು, ಕಾಯಿ, ಪಲ್ಯ, ಮುಂತಾದ್ದು ಮಾಡಿ, ಮಗನಿಗೆ ಬಡಿಸಿ, ತಾನು ಬಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಉಂಡ ಮೇಲೆ, ಆ ಅನ್ನ ಬಸಿದ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಒಂದು ಬಕ್ಕರೆಗೆ ಹಾಕಿ, ಆ ಮುದುಕ ತಂದೆಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಆ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನು ಕಂಡು—ಅಯ್ಯೋ, ಮುದುಕನಾದ ಅಜ್ಜೆಯು ಈ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನಲ್ಲ? ಇದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಒಂದು ದಿವಸ ಆ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಕುಡಿಸುವ ಬಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎಂದಿನಂತೆ ತಾನು, ಮಗ ಸಹ, ಉಂಡ ಮೇಲೆ, ತಂದೆಗೆ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಕುಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನು. ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ—ಎಲ್ಲಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ? ಎಂದು, ತಂದೆಯನ್ನು ಬೈದು, ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನು—ಅಪ್ಪಾ, ಅಪ್ಪಾ, ಅಜ್ಜೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಬೈಯುತ್ತೀ? ಎಂದು ಕೇಳಲು;—ನೋಡು, ಹುಡುಗನೇ, ಗಂಜಿ ಬಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹಾಳು ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಬಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗನು—ಆ ಬಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಅಜ್ಜೆಯ ಹಾಳು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನೀನು ಮುದುಕನಾದಾಗ್ಯೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಎರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ತರಲಿ ಎಂದು, ನಾನೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಲು; ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದು, ತಂದೆಯನ್ನು ಆ ದಿನದಾರಭ್ಯ ಚನ್ನಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದನು.

9. The Jamedar and Thief.

೯. ಜಮೇದಾರನಿಗೆ ಕಳ್ಳನು ಮೋಸಾ ಮಾಡಿದ್ದು.

ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜಮೇದಾರನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಒಂದು ದಿವಸ ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಳ್ಳನು ಒಂದು, ಕುದುರೆಯ ಅಗಾಡಿ ಪಿಳಾಡಿ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದುತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಜಮೇದಾರನ ಹಡೆಯ ಆಳುಗಳು ಕಂಡು, ಹಿಂಗಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ, ತಮ್ಮ ಧನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ—ಈ ಕಳ್ಳನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಳುಹುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇಗೋ, ಹಿಡಿದು ತಂದು ಇದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು; ಆ ಜಮೇದಾರನು ಈ ಕಳ್ಳನನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೋ, ಕಳ್ಳನೇ, ನಿನಗೆ ಬರುವ ಕಳ್ಳತನದ ವಿಧ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬೇಡಿ ಹಾಕಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಕಳ್ಳನು—ಸ್ವಾಮಿ, ಜಮೇದಾರರೇ, ಅದು ಎಷ್ಟರ ಕೆಲಸ? ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆ ಕಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಜಮೇದಾರನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಈ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪಹರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇದ್ದು, ಮುಂಜಾನೆ—ಕರೆ ತನ್ನಿ ಎಂದು ತನ್ನ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲು; ಅವರು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಆ ಕಳ್ಳನಿಗೆ—ಎಲ್ಲಿ? ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಕಲಿಸು, ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಕಳ್ಳನು ಆ ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಕುದುರೆಯ ಜೇನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ತಾನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು—ಐಯ್ಯಾ, ಜಮೇದಾರರೇ, ನೋಡಿ! ಹೀಗೆಯೇ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಎಂದು, ನಾಗಾಲು ಓಟಾ ಓಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಜಮೇದಾರನು ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಕಳ್ಳನು ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ—ಮೋಸವಾಯಿತು ಎಂದು, ಬಹಳ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

10. The Snake-charmer, Snake and Rat.

೧೦. ಹಾವಾಡಿಸನೂ ಹಾವನೂ ಇಲಿಯನೂ ಕುರಿತು.

ಒಬ್ಬ ಹಾವಾಡಿಸನು ತನ್ನ ಊರಿಂದ ಹಾವುಗಳ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಡ್ಡೆ ಕಟ್ಟಿ, ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಹಾವುಗಳನ್ನು ಆಡಿ

ಸಿ, ದವಸ, ಧಾನ್ಯ, ಕಾಸು, ದುಡ್ಡುಗಳನ್ನು ತಿರು ಕೊಂಡು ಬರ ಬೇಕೆಂದು, ಹೊರಟು ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಗರ ಹಾವು, ಇವನು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ, ಹುತ್ತವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಹಾವಾಡಿಗೆನು ಆ ಹುತ್ತವನ್ನು ಅಗಿದು, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಒಂದು ಪುಟ್ಟಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿನ ಒಂದು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕೊಂಡನು. ಮೂರನೇ ದಿವಸ ಆ ಹಾವಾಡಿಗೆನಿಗೆ ಭಳಜ್ವರ ಬಂದು, ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ಇದ್ದನು. ಆ ಹಿಡಿದ ಹಾವು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡು—ಅಯ್ಯೋ, ದೇವರೇ, ಇಂಥಾ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಯಾ? ಮೂರು ದಿವಸದಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುವ ಸಂಗತಿ ಬಂತಲ್ಲ? ಇನ್ನೇನು ಗತಿ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಗುಡಿಯ ಬಿಬದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಇಲಿಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಈ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ,—ಓಹೋ, ಈ ದಿನ ನನಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಆಹಾರ ದೊರಕಿತು. ಈ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೋ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಧಾನ್ಯ ತುಂಬಿರುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನ ಕೊರೆದು, ಒಳ ಹೊಕ್ಕು, ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತಿಂದು, ಬೇವಿಸುವೆನೆಂದು, ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿ, ಒಳ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಹೊಕ್ಕು ಹೊದಲಿಯೇ, ಹೆದಿದು ಸಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಹಾವು—ದೇವರು ನನಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಟ್ಟನು ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಇಲಿಯನ್ನು ನುಂಗಿ, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು, ಆ ಇಲಿ ಕೊರೆದು ಇದ್ದ ಕನ್ನದಿಂದಲೇ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು, ತನ್ನ ಹುತ್ತವನ್ನು ಶೇರಿ ಕೊಂಡಿತು.

11. The Doves, Fowler, Falcon and Snake.

೧೧. ಪಾರಿವಾಣದ ಹಕ್ಕಿ, ಗಿಡಗ, ಹಾವು, ಬೇಡನು, ಇವರ ಕಥೆ.

ಒಂದಾನೊಂದು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಳಲ ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಪಾರಿವಾಣದ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಪಾರಿವಾಣದ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಸ್ನೇಹವಾಗಿ ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ಇದ್ದವು. ಒಂದು ದಿವಸ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯು ತನ್ನ ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ, ನಾಯಕನೇ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಯುವ ಕಾಲ ಬಂದು ಇದೆ. ಅದೇನೆಂಬೆಯಾ? ಇಗೋ, ನೋಡು! ಈ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಬೇಡನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆಯನ್ನು ಏರಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂಬನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಗುರಿ ನೋಡುತ್ತಾ, ವೀರಮುಂಡಿ ಹಾಕಿ,

ಕೂತು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋಗೋಣ ಎಂದರೆ, ಹಾರಿದ
ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಿಂದು ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು, ಒಂದು ಗಿಡಗನು
ಮರದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇಂಥಾ ಗಂಡ
ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬದುಕೇವೆಂದು, ದುಖ ಪಡುತ್ತಾ ಹೇಳಲು; ಆ ಗಂಡು ಹ
ಕ್ಕಿಯು—ಎಲೈ, ಹೆಂಡತಿಯೇ, ಯಾಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯೇ? ದೇವರ ದ
ಯದಿಂದ ಬೆಟ್ಟದ ಹಾಗೆ ಒಂದ ಆಪತ್ತುಗಳು ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುವವು.
ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ದೇವರು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಗ
ಲಿ; ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇರು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಇರು
ವ ಬೇಡನ ಒಲಗಾಲಿನ ಹಿಮ್ಮಡಿಯನ್ನು ಒಂದು ನಾಗರ ಹಾವು ಒಂದು ಕ
ಟ್ಟಿತು. ಅದರ ವಿಷವೇರಿ, ಈ ಬೇಡನು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಬಾಣವನ್ನು ಇಟ್ಟನು.
ಆ ಬಾಣವು ಗುರಿ ತಪ್ಪಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂದು, ಮೇಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾ
ಇದ್ದ ಗಿಡಗನಿಗೆ ತಗಲಿ, ಅದು ಸತ್ತು, ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಈ ಬೇಡನು ಹಾವಿನ
ವಿಷ ತೆಗೆದರಿ, ಸತ್ತು ಬಿದ್ದನು. ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಎರಡು ಗಂಡಗಳು
ತಪ್ಪಿ, ಎರಡು ಪಾರವಾಣದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಬದುಕಿ ಕೊಂಡವು.

12. The Uncorrected Son.

೧೦. ಶಂಡೆ ಶಿಕ್ಷಿನದ ಮಗನ ಕಥೆ.

ಲೀಲಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪೆದ್ದಭಟ್ಟನೆಂಬ ಜೋಯಿಸನು ಇರು
ವನು. ಅವನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರುಷದ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿರುವನು. ಮತ್ತೊಂದು
ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೆಂಟರಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಪ್ರಸ್ತವಾದ್ದರಿಂದ, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ
ಮಗನನ್ನೂ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಪ್ರಸ್ತ ಬೆಳಸಿ ಕೊಂಡು, ತಿರಿಗಿ ಪಟ್ಟ
ಣಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ, ಮಗನನ್ನು ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಬರುತ್ತಾ
ಇದ್ದನು. ಆಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸಂತೆಗೆ ಮಾರುವದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು
ಗೂಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಈ
ಜೋಯಿಸನ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ ಹುಡುಗನ ಕೈಗೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗು
ವವನ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಗೂಡೆ ಎಟಕಿದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಚಿಪ್ಪು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು
ನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ತಾನು ಹೊದ್ದು ಇದ್ದ ಒಲ್ಲಿಯ ಒಳಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡಿದ್ದು, ಜೋಯಿಸನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಗನನ್ನು ಇಳಿಸಿದಾಗ—ಇಗೋ,
ಅಪ್ಪು, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು! ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗುವ ಗೂಡೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಬ

ಜಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೆನು ಎಂದು ತೋರಿಸಲು;—ಕಾಬಾಸು, ಹುಡುಗಾ! ಎಂದು ತಬಿ ಕೊಂಡು, ಮುದ್ದು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಹುಡುಗನು,—ತಂದೆ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು; ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಎಣಿಸಿ, ಅಂದಿನಿಂದ ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾದ ಮೇಲೆ, ಧೊರೆಯ ಅರಮನೆಗೆ ಹೊಕ್ಕು, ವಜ್ರ ಪಡೀ ನಗಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿನವರು ಅವನನ್ನು, ಒಡನೆ ಸಹಿತ, ಹಿಡಿದು, ಅರಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ, ಸಂಕೋಲೆ ಹಾಕಿ, ಪಹರೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಈ ಹುಡುಗನು,—ನನಗೆ ಸಂಕೋಲೆ ಹಾಕ ಕೂಡದು. ನಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ಹಾಕ ಬೇಕು ಎನ್ನಲು; ಅರಸು—ನೀನು ಕದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹಾಕ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ತಾನು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಕದ್ದು, ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತೋರಿಸುವಾಗ, ಅವನು ಹೊಗಳ, ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು, ಮುದ್ದಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸವೆಂದು ನಾನು ಹೀಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಂದೆನು. ಆ ದಿವಸವೇ—ಇಂಥಾ ಕೆಲಸ ಯಾಕೆ ಮಾಡಿದೆ? ಎಂದು ಬೈದು, ಎರಡು ಪೆಟ್ಟು ಹೊಡೆದು ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಳುಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತಪ್ಪು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯದು. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನೆನಲು; ಅರಸು ಆ ಹುಡುಗನ ಮಾತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಹುಡುಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ, ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿ, ಅವನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಕಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು.

13. The Imaginary Demon driven away.

೧೩. ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ಘಂಟಾಕರ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದ ಕಥೆ.

ವಿದ್ಯಾನಗರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವೇಗಸಿಂಧು ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಅರಸು ಇರುವನು. ಆ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳು—ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಘಂಟಾಕರ್ಣನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನು ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಜನರ ಬಾಧಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಸುತಾನುಸುದ್ದಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಹೆದರಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಅರಸಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿತು. ಆ ಕಳ್ಳನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಕೋರಿ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಮನಸ್ಸು

ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆ ಘಂಟೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹುಲಿ ಕೊಂದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ, -ಘಂಟಾಕರ್ಣನು ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆಂದು ದಿಗುಲು ಬಿದ್ದು, ಆ ಪಟ್ಟಣದವರೇ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇರುವಲ್ಲಿ, ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಸು ಕೇಳಿ, ತುಂಬಾ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಈ ಮರ್ಮವನ್ನು ಸಾದೆಯ ನಿಮಿತ್ಯ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ಕಂಡಿದ್ದವಳಾದ ಕಾರಣ, ಅರಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು-ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಬಹಳ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆ ಘಂಟಾಕರ್ಣನನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ದೂರ ದಾಟಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನಲು; ಅರಸು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಕೆಯು ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಣಿ ಇಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನವೂ ಕಷ್ಟಾಯಗಳೂ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇಡಲು; ಆ ಕೋರಿತಿ ಬಂದು, ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅನ್ನವನ್ನೂ ಕಷ್ಟಾಯಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಈ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ಘಂಟೆಯನ್ನು ತಂದು, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಅರಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು-ಘಂಟಾಕರ್ಣನನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಬಂದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಊರಿನ ಜನವೆಲ್ಲಾ ಘಂಟೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಈ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ವಂತರಾದವರು ಸಮಯವರಿತು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜೀವಿಸುವರು.

14. The Brahman and oppressing Kotwal.

೧೪. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೊತ್ತವಾಲ ಇವರ ಕಥೆ.

ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅರಬ್ಬಿ ದೇಶದ ಟಾಕಣವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದ ಕೋಮಟಗರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಇರಲು; ಆ ಊರಿನ ಕೊತ್ತವಾಲನು, -ಈ ಟಾಕಣ ಬಹು ಚೆಲೋದು; ಹೇಡಿಯ ಕೈಗೆ ಚಂದ್ರಾಯುಧ ಹಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಬಡ ಹಾರುವನಿಗೆ ಇಂಥಾ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆ ಎಲ್ಲಿ ದೊರಕಿತೋ? ಇದನ್ನು ಅಪಹರಿಸ ಬೇಕೆಂದು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಿ, ಓಡುತ್ತಾ ಬಂದು, ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಎಳೆದು ಹಾಕಿ, ತಾನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಳುತ್ತಾ ಕರೆ

ಯುತ್ತು, ಆ ಊರಿನ ಧೋರೆಯ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ, ದೂರು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಧೋರೆಯು ಬಿಲ್ಲೆಕಾರರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಕೊತ್ತವಾಲನನ್ನು ಕರೆಸಿ, ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ—ಈ ಬಡ ಹಾರುವ ಎಲ್ಲಿ? ಇಂಥಾ ಜಾತಿಯ ಟಾಕಣವೆಲ್ಲಿ? ಇವನದು ಎಂದಿಗೆ ಆದಿತು? ಇದು ನನ್ನದು ಎಂದು ಕೊತ್ತವಾಲನು ಹೇಳಿ ದ್ದಕ್ಕೆ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ಈ ಊರಿನ ಕೋಮಟಗರಲ್ಲಾ ಈ ಕುದುರೆ ನನ್ನದು ಎಂಬುವದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು. ಧಣಿಯರು ಅವರನ್ನ ಕರೆಸಿ, ವಿಚಾರಿಸ ಬ ಹುದು, ಎಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಧೋರೆಯು ಆಳುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಕೋಮಟಗರನ್ನು ಕರೆಸಲು; ಕೋಮಟಗರಲ್ಲಾ ಗುಂಪು ಕೂಡಿ—ಇದೇನೈ ಯ್ಯಾ ಪೀಕುಲಾಟ ಬಂತು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಚಾವಡಿಗೆ ಬಂದು, ಧೋ ರೆಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು, ಕೂತು ಕೊಂಡರು. ಆಗ—ಈ ಕುದುರೆ ಯಾರದು? ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ಕೋಮಟಗರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನು ಎದ್ದು, ಆ ಕುದುರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅದರ ಮುಂದುಗಡೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋ ಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಅದರ ಹಿಂದುಗಡೆಯನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ಅರಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಕೈ ಮುಗಿದು—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಟಾಕಣವು ಮುಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನದಾ ಗಿಯೂ, ಹಿಂದೆ ಕೊತ್ತವಾಲನದಾಗಿಯೂ, ಇದೆ. ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಧೋರೆಗಳ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತೋರಿದ ರೀತಿ ಮಾಡಿಸ ಬಹುದು ಎಂದು, ಹೇಳಲು;—ಇವರು ಕೊ ತ್ತವಾಲನಿಗೆ ಅಂಜಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು, ಧೋರೆ ನಕ್ಕು, ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮ ಣನದೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿ, ಕೊತ್ತವಾಲ ನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿದನು.

15. The King, Mantri, and Milk-cheat

೧೫. ಧೋರೆ, ಮಂತ್ರಿ, ಹಾಲು ತುಂಬದೆ ನೀರು ತುಂಬಿದವರ ಕಥೆ.

ಮಧುರಾಪುರಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ ಎಂಬ ಅರಸು ಬು ದ್ಧಿಸಾಗರನೆಂಬ ಪ್ರಧಾನಿಯೊಡನೆ ರಾಜ್ಯ ಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇ ದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಅರಸು ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಯು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ? ಕೇಳುವ ಎಂದು, ಅಮಾತ್ಯನನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅಂತ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ—ಇದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇ ಕೆಂದು ಕೇಳಲು; ಪ್ರಧಾನಿಯು ಅರಸು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೈಸಿದ್ದ ಪ್ರಕಾ

ರವೇ, ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅರಸು—ಎನ್ನೆಯ್ಯಾ, ಮಂತ್ರಿಯೇ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿ
 ನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಪ್ರಕಾರವೇ ನೀನು ಹೇಳಿದೆ ಎನ್ನಲು; ಮಂತ್ರಿಯು—ಸ್ವಾಮಿ,
 ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವವು, ಅಂದನು.
 ಅದಕ್ಕೆ ಅರಸು—ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗದೆ, ನನ್ನ ಬಳಿ
 ಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಪರಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ತೋರಿಸು ಎನ್ನಲು; ಆ ಹ್ವಣವೇ
 ಮಂತ್ರಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ಬುದ್ಧಿವಂತರನ್ನು ಧೋರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಸಿ, ಧೋರೆಯ
 ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ—ನೀವು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಈ ಕತ್ತಲೆ ಮನೆಯ
 ಲ್ಲಿರುವ ಗಾರೆ ಗುಂಡಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹರಿವಿ ಹಾಲನ್ನು ಸುರಿದು, ತುಂಬಿಸಿ,
 ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಹೇಳ ಬೇಕೆಂದು, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲು; ಎರಡು ಘಳಿಗೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿ, ಧೋರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಅ
 ಪ್ಪಣೆ ಆದಂತೆ ಹಾಲು ತುಂಬಿ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ
 ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಹರೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿ, ಧೋರೆಯೂ ಪ್ರಧಾನಿಯೂ ದೀವಿಟಿಗೆ ಹ
 ಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಆ ಗಾರೆ ಗುಂಡಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಲು; ಆ ಗಾರೆ
 ಗುಂಡಿಯ ತುಂಬಾ ಬರೀ ನೀರೇ ತುಂಬಿರುವದರಿಂದ, ಆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನದೊ
 ಳಗೆ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆಸಿ,—ನೀನು ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಹರಿವಿ ಹಾಲು
 ತಂದು ಸುರಿದೆಯೋ? ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ, ಲೀಚ್ಚೆಯಾದೀತು; ನಿಜ ಹೇಳಿದರೆ,
 ಮನ್ನಿಸುವೆವು, ಎಂದು ಕೇಳಲು;—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹಾಲು ತಂದು ಸುರಿಯ
 ಲಿಲ್ಲ. ನೀರು ತಂದು ಸುರಿದೆನು, ಅಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಯು—ಧೋರೆಗಳ
 ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆ ಹಾಲು ತಂದು ಸುರಿಯದೆ, ನೀರು ತಂದು ಸುರಿಯು
 ವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು; ಅವನು—ಈ ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ
 ಹಾಲು ತರುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡದೆ, ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಹರವಿ ಹಾಲಿನೊಳಗೆ ಒಂದು
 ಹರವಿ ನೀರು ಬೆರೆಸಿದರೆ, ಕೂಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಣಿಸಿ, ನೀರು ತಂದು
 ಸುರಿದೆನು, ಅಂದನು. ತರುವಾಯ ಇವನನ್ನು ಬೇರೆ ಇರಿಸಿ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ
 ಕರೆಸಿ, ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಮೊದಲಿನವನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿದ
 ರು. ಆಗ ಧೋರೆಯು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಮಂತ್ರಿಗೂ ಆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನಕ್ಕೂ
 ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು.

16. The Merchant, Brahman and Lost Purse.

೧೬. ಕೋಮಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗಂಟು ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಕಥೆ.

ವಿಜಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಘಾತಕಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಕೋಮಟಿಗನು ಇದ್ದ

ನು. ಆತನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನೂರು ವರಹಾವನ್ನು ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿದ ಸತ್ಯಲೀಲನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಧೋರೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೂರು ವರಹಾ ಗಂಟನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದ್ದು ಏನೆಂದರೆ-ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಊರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇನ್ನೂರು ವರಹಾವನ್ನು ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಈ ಊರಿಗೆ ಹರದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಬುತ್ತಿ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು, ರಾತ್ರಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಇಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ಏಂದು, ಗಂಟನ್ನು ನದೀ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಚೋಗಿ, ರುಮಾಲು, ಹಸಬೆ ಚೀಲ ಸಹ ಇರಿಸಿ, ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಬುತ್ತಿ ಅನ್ನಾ ಉಂಡು, ನನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಗಂಟು ಮಾತ್ರ ಮರೆತು, ಕೊಂಬಿನ ಕೂಗು ದಾರಿ ಬಂದು, ನೆನಸಿ ಕೊಂಡು, ತಿರಿಗಿ ಹೊಳೆಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರುವೆಲ್ಲ; ಆಳು ಕೂಗು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೋಸಗಾರ ಹಾರುವನು ಎದುರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಿದನು. ಈತನನ್ನು-ನೀವು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ಬಂದಿರಾ? ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಗಂಟು ಶಿಕ್ಷಿತೇ? ಶಿಕ್ಷಿ ಇದ್ದರೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ, ಹತ್ತು ವರಹಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು, ಬಹಳವಾಗಿ ಅಂಗ ಲಾಚಿ ಕೊಂಡು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಇನ್ನೂರು ವರಹಾದ ಗಂಟು ಕೊಡದೆ, ಇಗೋ, ಈ ನೂರು ವರಹಾದ ಗಂಟು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಅರಸು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಈ ವಿಚಾರವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು;-ನಾನು ಆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ, ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಈ ಗಂಟು ಶಿಕ್ಷಿತು. ಯಾರು ಮರೆತು ಹೋದರೋ? ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಾರೋ ಎಂದು, ಆ ಗಂಟನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡದೆ, ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ತಕನು ಅಳುತ್ತಾ ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಓಡಿ ಬಂದು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಇವನ್ನೇ ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಿದ ಗಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು, ಅಂದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಅರಸು ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಕೋಮಟಗನನ್ನು ಕುರಿತು-ಈ ನೂರು ವರಹದ ಗಂಟು ನಿನ್ನದಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ-ಅಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ; ನನ್ನದು ಇನ್ನೂರು ವರಹದ ಗಂಟು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅರಸು ಕೊತ್ತವಾಲನನ್ನು ಕರಿಸಿ-ಈ ಕೋಮಟಗನು ಇನ್ನೂರು ವರಹದ ಗಂಟು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆತು ಒಂದು ಇದ್ದಾನೆ. ಯಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಿದರೂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಇನಾಮು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸಾರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಲು; ಅವನು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ

ಮಾಡಿದನು. ಅರಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆದು—ಈ ಗಂಟು ಅವನದಲ್ಲವಂತೆ. ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿತು. ಇದನ್ನು ನೀನೇ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಕೋಮಟಗನಿಗೆ—ನಿನ್ನ ಗಂಟು ಶಿಕ್ಷು ವವರಿಗೂ ನೀನು ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದು ಇರ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಕಳು ಹಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೋಮಟಯು—ಕೆಟ್ಟನಲ್ಲಾ! ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಬಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರಹಾ ಕೊಟ್ಟು, ಗಂಟು ತೆಗೆದು ಕೊಂ ಡು ಹೋದನು.

17. The Vain Jackal.

೧೩. ಹೆಮ್ಮೆ ಬಂದ ನರಿಯ ಕಥೆ.

ಜಂಬೂವನವೆಂಬ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಒಂದು ನರಿಯು ಆಹಾ ರಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಸಂಜೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ನೀಲೀ ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಸಾವುಕಾರನ ನೀಲೀ ಕಾರುಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು, ಅಲ್ಲಿರುವ ನೀಲೀ ಗು ಡಾಣದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳುವದಕ್ಕೆ ಜೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಾ ವುಕಾರ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಹಲ್ಲು ಗಿಟಕು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಬಿದ್ದು ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಸಾವುಕಾರನು ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಆಳುಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ದೂರ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ತನ್ನ ಮೈ ಬಿಳುಪು ವರ್ಣವು ಹೋಗಿ, ನೀಲೀ ಬಣ್ಣವಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದ ಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ, ತನ್ನ ನರಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಕೇರಿ, ಅವು ಗಳನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೋ, ನರಿಗಳರಾ, ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ತಿಳಿಯ ಬೇಡಿರಿ. ನನ್ನೇ ರಾತ್ರಿ ಈ ವನ ದೇವತೆಯು ದಯೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಈ ವನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ತ ವನಾಪಧಿ ರಸಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಇಗೋ, ನೋಡಿ! ನನ್ನ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ನೀಲೀ ಬಣ್ಣವಾ ಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಅರಸನಾಗಿ ಓಲೈಸಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ನರಿಗಳೆಲ್ಲಾ—ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವನು ಅರಸಾದರೆ, ತಮಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಎ ಣಿಸಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದವು. ದಿನಪ್ರತಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹುಲಿ ಸಿಂಹ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮೃಗಗಳು ಈ ನರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಇದನ್ನು ನೋಡಿ—ಇದು ವಿಜಾತಿಯ ಮೃಗವು; ಇದಕ್ಕೆ ವನ

ದೇವತೆಯು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿರ ಬಹುದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ನರಿಯನ್ನು ಓಲೈಸುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಆಗ ಈ ನರಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಅನ್ಯ ಜಾತಿಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಓಲೈಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಟೀಕಾಕಾರದಿಂದ ತನ್ನ ಜಾತಿಯಾದ ನರಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ನರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮುದಿ ನರಿಯು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರಸು ತನ್ನ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವನ್ನು ಬಳಸುವನೋ, ತನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಲ್ಲಿ ಜಗಳವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ, ರಾಜ ನೀತಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ, ಅವನಿಗೆ ಬೇಗ ಕೇಡು ಉಂಟಾಗುವದು. ಇದು ಸಿದ್ಧ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಮುರಿಯ ಬೇಕು. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಸಂಜೇ ವೇಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಗುಂಪು ಕೂಡಿ, ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಗುಳಿರಿ ಎನ್ನಲು; ಅವುಗಳು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಬಗುಳಿದವು. ಆಗ ಈ ನರಿಯು ಕೂಡಾ ಜಾತಿ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಕೂಗಲು; ಹುಲಿಯು—ನರಿ ಎಂದು ಅರಿತು, ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಜನರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆದಾಗಲಾರದು.

18. Shevappannaik employs boxers to punish the Jangama.

೧೮. ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು ಜಟ್ಟಿಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಜಂಗಮನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಕಥೆ.

ನಗರದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಆಡಳಿತ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಪ್ರತಿ ದಿನದಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮಿಯನು ಬಂದು—ನಾವು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಬಂದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟೇ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಪರಮೇಶ್ವರನೂ ಪವಡಿಸಿದ್ದರು. ವಿಷ್ಣುವು ಪರಮೇಶ್ವರರ ಕಾಲನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪಾರ್ವತಿಯಮ್ಮನವರ ಕಾಲೊತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅರಸು ಇದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಒಂದು ದಿವಸ ಇಬ್ಬರು ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲವು ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು, ಚಾವಡಿಯ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದನು. ಆ ದಿವಸವು ಆ ಜಂಗಮಿಯನು ಬಂದು, ನಿತ್ಯಗಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಕಾರವೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಮೊಗ ಮೈಗಿಲ್ಲಾ ನಾಮವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ತುಲಸೀ ದಂಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಇಬ್ಬರು ಜಟ್ಟಿಗಳು ಅಟ್ಟದಿಂದ ಆಸ್ಥಾನ ಚಾವಡಿಗೆ ಧುಮುಕಲು; ಅರಸು ಎದ್ದು, ಕೈಮುಗಿದು—ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಿಜ ಮಾಡಿದಿರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ

ಅವರು—ನಾವು ವೈಕುಂಠದಿಂದ ಬಂದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯರೂ ಮಹಾ ಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಶಿವನು ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಮಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅನ್ನುವದು; ಆ ಒಡೆಯರೈಯನು— ಇವರು ತುಂಟರು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲೋ, ಶಿವಗಾ, ಇವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಂಡಿಸು, ಅಂದನು. ಆಗ—ನಮ್ಮನ್ನು ತುಂಟರು ಅನ್ನುತ್ತೀಯಾ? ಎಂದು, ಇಬ್ಬರು ಜಟ್ಟಿಗಳು ಬಂದು, ಈ ಜಂಗಮನನ್ನು ಹಿಡುಕೊಂಡು, ಗುದ್ದಿ, ಗುದ್ದಿ, ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ ಇರಲು; ಜಂಗಮೈಯನು—ಎಲಾ, ಶಿವಗಾ, ಈ ವೈಕುಂಠದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾಯ ಬಡಿಯುತ್ತಾರಲ್ಲಾ? ನೀನು ನೋಡಿ ಕೊಂಡು, ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೀಯಾ? ಬಿಡಿಸೋ, ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿರಲು; ಶಿವಪ್ಪ ನಾಯಕನು—ಬುದ್ದಿ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಕೈಲಾಸದವರುಂಟು, ವೈಕುಂಠದವರುಂಟು, ಅಂದನು. ಆಗ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಆ ಜಂಗಮನನ್ನು ಗುದ್ದಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ, ಅರಸಿನ ಸಾಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ದಿವಸದಾರಭ್ಯ ಆ ಜಂಗಮೈಯನು ಅಂಥಾ ಮಾತನಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು.

19. Shivappanaik cuts off the Jangama's feet.

೧೯. ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು ಜಂಗಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಕಥೆ.

ನಗರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನೆಂಬ ಅರಸು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ದಂಡ ಖಂಡನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬಹಳ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಶಿವಾಚಾರದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅವನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮರು—ಅರಸು ನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ದ್ಧಾನೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಇತರ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಅವಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಈ ದೂರು ಬಹಳವಾಗಿ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು ಕೇಳಿ, ಈ ಜಂಗಮರುಗಳ ಪುಂಡನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸ ದೇಶಾಂತರಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅರಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಐಯ್ಯಾ, ಅರಸೇ, ನಿನ್ನ ಊರ ಹೊರಗಿನ ಹೂದೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊಳವು ತಿಳಿ ನೀರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮೈಯನು ಬಂದು—ನನ್ನ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ

ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಭಾವಿಗೆ ಒಗೆದು, ನನ್ನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು, ಕೆಡವಿದನು, ಎಂದು ಹೇಳುವದು; ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಧನ ಕನಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಬಳಿಕ, ಒದ್ದ ಜಂಗಮೈಯನು ಅರಸಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗುರುವಾದ್ದರಿಂದ, ಅರಸಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ಅರಸು ಸಂತೋಷ ಪಡುವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಒಕಾವಡಿಗೆ ಬರಲು; ಅರಸು ಎದು, ಐಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಶರಣು ಮಾಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಗದ್ದಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ—ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಜ ಮಾಡಿದ್ದು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಜಂಗಮೈಯನು—ಕೇಳೋ, ಶಿವಗಾ, ಈ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹಾರೋಪರಾಧಿ ಬಂದು, ನಮ್ಮ ಮಜ್ಜನದ ಭಾವಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅಶುಚಿ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಪಾವಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ಕರೀ ದುಂಡು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ತುಲಸೀ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ; ನಾವು ಹೋಗಿ, ಆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಾವಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಆ ಹಾರುವ ಪರವಾದಿಯನ್ನು ಜಾಟ್ಟು ಹಿಡಿದು, ಕೆಡವಿ, ಎರಡು ಪಾದಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜಳಕದ ಭಾವೀ ನೀರುಗಳು ಹಾರುವ ಪರವಾದಿ ಮುಟ್ಟಿ, ಅಶುಚಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ, ಆ ಹಳ್ಳೀ ನೀರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾತದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ, ಸುರಿಸಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ನೀರಿಗೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿದವು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನು—ಬುದ್ಧಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಬಲು ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿದಿರಿ! ಆದರೆ ಹಾರುವ ಪರವಾದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅಶುಚಿಯಾದ ತಮ್ಮ ಪಾದಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ನಾನು ಶರಣು ಮಾಡಿದರೆ, ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವೆನಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಜಂಗಮೈಯನ ಎರಡು ಕಾಲು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಜಂಗಮರೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ಭಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಹೆಮ್ಮೆ ಮುರಿದು, ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದರು.

20. The Lark and Elephant.

೨೦. ಹಿಟ್ಟಿಭವನೂ ಅನೆಯನೂ ಕುರಿತು.

ಕಾರ್ಮುಕವೆಂಬ ವನದಲ್ಲಿ ವಿನಾಡಿಕವೆಂಬ ಹಿಟ್ಟಿಭವು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಆ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಸುಖದಿಂದ ಇರಲು; ಒಂದು ದಿನ ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಒಂದು ಮದದಾನೆಯು ಬಂದು,

ಆ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ತುಳಿಯಲು; ಆ ಟಿಟ್ಟಿಭನು ಅತಿ ದುಬ್ಬದಿಂದ ಆ ಮದ ದಾನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ-ಎಲೋ, ಗಜರಾಜಾ, ನೀನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ತ ತ್ತಿಗಳನ್ನು ತುಳಿಯ ಬಹುದೋ? ಎನ್ನಲು; ಆ ಗಜವು-ನಾನು ತಿಳಿಯದೆ ನಿನ್ನ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ತುಳಿದೆನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿನಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು, ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಲು; ಆ ಟಿಟ್ಟಿಭನು ಕೆ ಲವು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಪುನಹ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟರಲು; ಆ ಗಜವು ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ, ಕೊಟ್ಟ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟು, ಅದರ ಗುಡ್ಡ ಗಳನ್ನು ತುಳಿಯಲು; ಟಿಟ್ಟಿಭನು-ಈ ಆನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸಂತತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆ ಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು, ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದ-ಸರ್ಪದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಮಂಡೂಕನ ಬಳಿಗೆ ಬಂ ದು, ಈ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳಲು; ಆ ಮಂಡೂಕವು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ವಾಯು ಸ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಕೂಡಿ, ತಂತ್ರಯುಕ್ತನೆಂಬ ಜಂಬುಕ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ವಂದನೆಯ ನ್ನು ಮಾಡಿ, ಟಿಟ್ಟಿಭನ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳಿ-ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಏನು? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ಜಂಬುಕವು, ಒಂದು ಕುಹಕವನ್ನು ನೆನದು, ವಾಯುಸವನ್ನು ನೋ ಡಿ-ನೀನು ಹೋಗಿ, ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ಅದರ ಶರೀರದ ಶಿನ ಸು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಬರಸುತ್ತಾ, ಅದರ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತಿವಿದು ಬಾ, ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಅದು-ಒಳ್ಳೆದೊಂದು ಒಪ್ಪಿ, ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ಮದೋ ಸ್ತತ್ತದಿಂದಿರುವ ಆ ಆನೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಶ ರೀರವನ್ನು ತುರಿಸಲು; ಆ ಗಜವು ಶರೀರವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಪರವಶದಿಂದ ಇರು ವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿವಿದು ಬರಲು; ಆಗ ಮಕ್ಷಿಕ ನನ್ನು ಕರೆದು-ನಿನ್ನ ಸಮೂಹದ ಕೂಡಾ ಹೋಗಿ, ಅದರ ಶರೀರದ ರಕ್ತವ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲು; ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಕರೆದು-ನೀನು ಹಾಳು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಮೂಹ ದ ಕೂಡ ಕೋಲಾಹಲ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ತಾನು ತನ್ನ ಕುಲ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕಾದು ಇರಲು; ಆ ಮದ ಗಜವು ಕಣ್ಣು ಕಾಣದೆ, ನರೀ ಕಾಟ, ನೋಣದ ಕಾಟದಿಂದ ತೊಳಲಿ, ಬಳಲಿ, ದಾವರ ಗೊಂಡು, ಉದಕವಿರುವ ಸೆಳವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಹಾಳು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳಲು; ಆ ಜಂಬುಕ

ಗಳು ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಸೊಪ್ಪು, ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತಂದು ಹಾಕಿ, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಲು, ಅಲ್ಲೇ ಆನೆಯು ಮೃತವಾಯಿತು.

21. The Two Merchants.

೨೧. ಇಬ್ಬರು ವರ್ತಕರನ್ನು ಕುರಿತು.

ಶಯ್ಯಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕದರ್ಪಣನೆಂಬ ವರ್ತಕನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಾಳಗಳನ್ನು ಹೇರುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು, ಕಾಳಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣವು ಬಹಳ ಅಗ್ಗುವಾಗಿರಲು—ಈಗ ಮಾರಿದರೆ, ಮೂಲ ಧನವೇ ಮುಣ್ಣಿಗೀತು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಏರುಗಳನ್ನು ಅದೇ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕ್ರೂರವರ್ಮನೆಂಬ ವರ್ತಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಅವನಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಕಬ್ಬಿಣವು ತಗ್ಗಾಗಿ, ಗಿರಾಕಿಗಳು ಬಹಳ ವಾಗಿ ಬರಲು; ಈ ಕ್ರೂರವರ್ಮನು ಆ ಕಬ್ಬಿಣವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾರಿ, ಏನೂ ಅರಿಯದವನ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಿರಲು; ಆ ಕಬ್ಬಿಣದವನು ಬಂದು, ತನ್ನ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಕ್ರೂರವರ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಕೇಳಲು; ಆ ವರ್ತಕನು—ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಾದ ಕಾರಣ, ಉತ್ಪಾತವಾದ ಇಲಿಗಳು ಬಂದು, ಕಬ್ಬಿಣವೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಂದು ಹೋದವು ಎನ್ನಲು; ಆ ವಿವೇಕದರ್ಪಣನು ಅವನ ಸಂಗಡ ವ್ಯವಹಾರವಾಡದೆ, ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಹೋಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೂ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದು, ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಆ ವರ್ತಕನ ಮಗನನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತನಗೆ ಅಪ್ಪನಾದ ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಸಾಯಂಕಾಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಲುತ್ವಾ, ಒಬ್ಬನೇ ಈ ವರ್ತಕನ ಮನೆಗೆ ಬರಲು; ಕ್ರೂರವರ್ಮನು ವಿವೇಕದರ್ಪಣನನ್ನು ನೋಡಿ, —ಚಿಕ್ಕವನು ಎಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ವರ್ತಕನು ಬಿನ್ನನಾಗಿ—ಎಲೋ, ಕ್ರೂರವರ್ಮನೇ, ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ? ನಾನು ನಿನ್ನ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು, ತಟಾಕದ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ತಟಾಕದೊಳಗೆ ಮುಖ ಮಜ್ಜನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು; ಒಂದು ಉತ್ಪಾತವಾದ ಹದ್ದು ಬಂದು, ನಿನ್ನ ಸುಕುಮಾರನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು ಎನ್ನಲು; ಕ್ರೂರವರ್ಮನು ಆಗ್ರಹ ಪಟ್ಟು, ಆ ವರ್ತಕನ ಶರಗು ಹಿಡಿದು, ಎಳೆದು ಕೊಂಡು, ಸಭೆಯವರ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು; ಸಭೆಯ

ವರು ವಿವೇಕದರ್ಪಣನನ್ನು ನೋಡಿ-ನಿನ್ನ ನ್ಯಾಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು; ಅವನು-ಸ್ವಾಮಿ; ನಾನು ಈ ವರ್ತಕನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಕೆರೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಮುಖ ಮಜ್ಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಉತ್ಪಾತವಾದ ಹದ್ದು ಬಂದು, ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು ಎನ್ನಲು; ಆ ಸಭೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ವರ್ತಕನನ್ನು ಜರಿದು-ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹದ್ದು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಉಂಟೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಅವನು-ಎಲೈ, ಧರ್ಮಾತ್ಮರುಗಳಿರಾ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹದ್ದು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದುಂಟೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಿರಲ್ಲಾ? ಇಲಿಗಳು ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ತಿನ್ನುವದುಂಟೋ? ವಿಚಾರಿಸಿರಿ, ಎನ್ನಲು; ಅವನ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಸಭೆಯವರು ಕ್ರೂರವರ್ತನನ್ನು ದಂಡಿಸಿ, ಆ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಮಾರಿದ ಹಣವನ್ನೂ ಆ ವರಿಗೆ ಆದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ವಿವೇಕದರ್ಪಣನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು.

22. The Evil of Bad Company.

೨೨. ದುಸ್ಸಹವಾಸ ಬೋಧ.

ಬ್ರಹ್ಮಪುರವೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಶೀಲನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಒಂದು ಆಕಳು ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಆ ಗೋವು ಸಾಧುವಾಗಿ, ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರುವದು. ಅದೇ ಊರಲ್ಲಿ ದುರ್ನಯನೆಂಬ ತಳವಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಂದು ಆಕಳು ರಾತ್ರಿ ಕಾಲವೆಲ್ಲಾ ತೊಂಡು ಮೊದಲ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನೆಯನ್ನು ಶೇರುವದು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಈ ಎರಡು ಆಕಳುಗಳು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಯುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ, ಆ ಸಾಧುವಾದ ಆಕಳನ್ನು ನೋಡಿ-ನೀನು ಬಡವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಎನ್ನಲು; ಆ ಹಸುವು-ನನ್ನ ಒಡೆಯನು ದರಿದ್ರನಾದ ಕಾರಣ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲದೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೃಶವಾದೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ದುಷ್ಟ ಗೋವು-ಈ ದಿವಸ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ನಿನಗೆ ಗ್ರಾಸ ಪೂರಿತವಾಗಿ ಕೊಡಿಸುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ಗೋವು ನಂಬಿ, ಆ ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ, ದುಷ್ಟ ಗೋವಿನ ಸಂಗಡಲೇ ಇರಲು; ಆ ಎರಡು ಗೋವುಗಳು ಕತ್ತಲೆಯಾದ ತರುವಾಯ, ಅರಮನೆಯ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಹುಲ್ಲು ಮೊಯುತ್ತಾ ಇದ್ದವು. ದುಷ್ಟ ಆಕಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕುಳವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಕಾವಲವರನ್ನು ಕಂಡು, ಮತ್ತೊಂ

ದು ಹಸುವಿಗೆ ಹೇಳದೆ, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ಸಾಧುವಾದ ಆಕಳು—ಬಹು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಗ್ರಾಸ ದೊರಕಿತೆಂದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೇಯುತ್ತಿರಲು; ಆ ಆಕಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಾವಲವರು ಹೊಂಚಿ ಕೊಂಡು, ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ದೊಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಚಾವಡಿಗೆ ಹಿಡಿದು ತಂದು, ಆ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಕರಿಸಿ—ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಅರಮನೆಯ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಮೇದದ್ದಕ್ಕೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು, ಬಹಳ ಬಾಧೆ ಪಡಿಸಿ, ಅಪರಾಧವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ವಿಪ್ರನ ವಶಕ್ಕೆ ಆಕಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಭಯವಿರುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ಕಳುಹಿಸಲು; ಆ ವಿಪ್ರನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದ ಆಕಳನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಕೊರಳಿಗೆ ದಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮಂದೆಗೆ ಬಿಡಲು; ಆ ಮಂದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದುಪ್ಪ ಗೋವು—ಕೊರಳಿಗೆ ದಡಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ಸಾಧುವಾದ ಹಸುವು—ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಹೀಗಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅದರ ಜೊತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದಕಾರಣ ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಕೇಡು ಬರುವದು.

23. Tennalaramakrishna and the King's Kitten.

೨೩. ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಆರಸಿನ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಅಚ್ಯುತರಾಯರು ಒಂದು ದಿವಸ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಆಕಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು—ಈ ಆಕಳಿನ ಹಾಲನ್ನು ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಸಾಕಿ, ನಾನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ, ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ, ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆಗ ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನು ತಾನು ಒಂದು ಬೆಕ್ಕನ್ನೂ ಆಕಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಆಕಳಿನ ಹಾಲನ್ನು ಉಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಕಾಯಿಸಿ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟನು. ಅದು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ತುಟಿಯು ಸುಡಲು; ಅದು ಮೊದಲೊಂದು ಆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯು ಹಾಲು ಕಂಡರೆ, ದೂರ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಮಿಕ್ಕ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಾಲು ಹಾಕಿ, ಸಾಕುತ್ತಾ ಬಂದರು. ತರುವಾಯ ಆರು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ರಾಯನು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲು; ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದರು. ರಾಯನು ಎಲ್ಲಾ ಬೆಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಬೆಕ್ಕು ಮಾತ್ರ ಬಡವಾಗಿರುವದನ್ನು

ನೋಡಿ-ಇದ್ಯಾಕೆ? ಹೀಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಅವನು-ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಮರಿಯು ಹಾಲು ಕಂಡರೆ, ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು; ರಾಯನು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬದೆ, ಹಾಲನ್ನು ಇರಿಸಿ, ನೋಡಲು; ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಓಡಿ ಹೋಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದರ ತುಟಿಗಳು ಸುಟ್ಟು ಇರುವ ಗುರುತನ್ನು ಕಂಡು-ಬಿಸಿಯು ತೋರಿದ ಬೆಕ್ಕು ಒಲೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೇರದು ಎಂಬ ಗಾಢೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ನಕ್ಕು, ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು.

24. Tennalaramakrishna and the King's Colt.

೨೪. ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ರಾಯನ ಕುದುರೇ ಮರಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಗೌಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತರಾಯರೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಅರಸು ಇದ್ದನು. ಆ ರಾಯರು ಒಂದು ದಿನಸ ಕೆಲವು ಕುದುರೇ ಮರಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ, ತನ್ನ ಪಟ್ಟದೊಳಗೆ ಇದ್ದ ರೈತರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕುದುರೇ ಮರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು-ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವದಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೂರು ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಇವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ತ್ವರೆಯಾಗಿ ದೊಡ್ಡದಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಒಕ್ಕಲೆಲ್ಲರು ಆ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಕುದುರೇ ಮರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದ್ವಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಳಗೆ ಅದರ ಮೂತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಆ ದ್ವಾರದಿಂದಲೇ ಕೊಟ್ಟು, ಅದೇ ದ್ವಾರದಿಂದಲೇ ಹೆಜ್ಜೆದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಸಂವತ್ಸರಗಳಾದ ತರುವಾಯ, ರಾಯನು ಕುದುರೇ ಮರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು; ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಒಕ್ಕಲೆಲ್ಲರು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅವರು ತಂದ ಮರಿಗಳೆಲ್ಲವು ಮಾಂಸ ಕೂಡಿ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು, ಹೀಗೆ ಇರುವ ಮರಿಗಳನ್ನು ರಾಯನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಮಾತ್ರ ಕುದುರೇ ಮರಿಯನ್ನು

ತರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನನ್ನು ಕರಿಸಿ—ನೀನು ಯಾಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು; ರಾಮಕೃಷ್ಣನು—ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕುದುರೆಯ ಮರಿಯನ್ನು ನಾನು ತರಲಾರೆನು. ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಲು; ಅದೇ ಮೇರೆ ರಾಯನು ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ರಾವುತನಿಗೆ ಒಂದೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೊಳ ಉದ್ದವಾದ ಗಡ್ಡೆ ಇರುವದು. ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ—ಆ ದ್ವಾರದಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವನು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಕನ್ನದಲ್ಲಿ ಬೊಗ್ಗಿ, ನೋಡಲು; ಆ ಕುದುರೆಯು ಎಂದಿನ ಹಾಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಡುತ್ತಾ ನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನ ಗಡ್ಡೆವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ಆ ರಾವುತನು—ಐಯ್ಯೋ! ದೇವರೇ! ಎಂದು ಅತ್ತನು. ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ತ್ವರೆಯಾಗಿ ರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸೇವಕನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಆಪತ್ತು ಹೇಳಲು; ರಾಯನು ಅವ್ವಾಜಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಸಿ, ಅದು ಬಡವಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ—ಯಾಕೆ? ಕುದುರೆ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು; ರಾಮಕೃಷ್ಣನು—ಐಯ್ಯೋ, ನಾನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವಾಗಲೇ ರಾವುತನ ಗಡ್ಡೆವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇತ್ತೋ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ರಾಯನು ಅವನ ಕುಚೇಷ್ಟೆಗೆ ನಕ್ಕು, ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

25. The Lark and Myna.

೨೫. ಟಿಟ್ಟಿಭ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನೂ, ಗೊರವಂಕ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಚಂಪಕಾರಣ್ಯವೆಂಬ ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಲದ ಮರವು ಇರುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಟಿಟ್ಟಿಭನೆಂಬ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯು ಗೂಡು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಇರುವದು. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಟಿಟ್ಟಿಭವು ಆಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಲು; ಶಕಟನೆಂಬ ಒಂದು ಗೊರವಂಕನು ಆ ಟಿಟ್ಟಿಭನ ಗೂಡನ್ನು ಶೇರಿ ಕೊಂಡು ಇರಲು; ಈ ಟಿಟ್ಟಿಭನು ಬಂದು, ತನ್ನ ಗೂಡನ್ನು ಶೇರಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಗೊರವಂಕನನ್ನು ನೋಡಿ—ನನ್ನ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಇರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಎನಲು; ಗೊರವಂಕನು—ಈ ಗೂಡು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಕಾಲದಿಂದ ನನ್ನದಾಗಿರುವಾಗ, ನೀನು—ನನ್ನದು ಎಂಬುವದು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಯಿತು!

ನಿನಗೆ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಟಿಟ್ಟಭನನ್ನು ಜರಿಯಲು; ಆ ಟಿಟ್ಟಭನು ಆಗ್ರಹ ಪಟ್ಟು—ನಿನಗೆ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇಂಥ ದುರಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವೆನೆಂದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ರೋಷಾ ವೇಶಗಳು ಹುಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಕುಲದ ವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಲು; ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಇಂತೆಂದವು—ನಾವು ಪಕ್ಷಿಗಳು; ನಮಗೆ ಮನೆ ಅಂದರೆ ಏನು? ಅಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಕೊಂಡು, ವಸತಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರ ಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಈ ಕಲಹದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದರೂ, ಕೇಳದೆ, ರಾಜದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆವೆಂದು ಗರ್ವ ದಿಂದ ಅವರಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಾಳುವ ಬಾಹು ಒಲನೆಂಬ ರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದವು. ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಳುವ ರಾಯನು ತನ್ನ ಶರೀರವು ಪುಷ್ಟಿಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಭಕ್ಷಿಸ ಬೇಕೆಂದು, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರಿಸಿ ಕೇಳಲು; ಆ ವೈದ್ಯರು—ಎಲೋ, ರಾಯ, ತುಪ್ಪದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಹಾಲಿನಿಂದ ಆಯುಸ್ಸೂ, ಶಾಖಗಳಿಂದ ರೋಗವೂ, ಮಾಂಸದಿಂದ ಮಾಂಸವೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದು ಎಂದು, ಶಾಸ್ತ್ರವು ಇರುವದರಿಂದ, ನೀನು ಹಗಲು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮೃಗಗಳನ್ನೂ, ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸೆಂದು ಹೇಳಲು; ರಾಯನು ಬೇಟೆಗಾರರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಮೃಗಗಳನ್ನೂ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು; ಅವರು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರಲು; ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಶಿಕ್ಕದೆ, ಸಾಯಂಕಾಲದ ಪರ್ಯಂತವೂ ತಿರಿಗಿ, ಒಂದು ಜೇನು ಹೊರೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ರಾಯನ ಸಮುಖಕ್ಕೆ ಬಂದು—ಎಲೋ, ಸ್ವಾಮಿ, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಈ ದಿನ ಪಕ್ಷಿಗಳು ದೊರೆಯದೆ ಹೋದವೆಂದು, ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮಾಡಲು; ಆ ರಾಯನು ಬೇಟೆಗಾರರ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಈ ಟಿಟ್ಟಭ ಶಕಟಗಳು ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಉಳಿದವರು ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮಾಡಲು; ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇವಕ ರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನು ಆ ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದು, ಅರಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಾಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವರು.

26. The Ascetic and his hypocritical Disciple.

೨೬. ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನೂ ಅವನ ಕಪಟ ಶಿಷ್ಯನನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಕಾವೇರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪುರವೆಂಬ ಆಗ್ರಹಾರವು ಇರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ವೇದಶರ್ಮನೆಂಬ ಯತೀಶ್ವರನು ಮಠದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಭಿಕ್ಷುಗಳನ್ನು ಉಂಡು ಕೊಂಡು, ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರವೃತ್ತವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಡ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ-ತಾನು ಉಣ್ಣದೆ ಯೂ, ಉಡದೆಯೂ, ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆಯೂ, ಕೂಡಿಸಿದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅರಸುಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಬೆಂಕಿಯಿಂದಲಾಗಲಿ, ಹೂಳು, ಸ್ಥಳದಲ್ಲಾಗಲಿ, ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವವು ಎಂಬ ನೀತಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಹೂಳಡದೆ, ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರವೃತ್ತಿವನ್ನು ಕಂಠೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಬೊಂತೆಯನ್ನು ಹೊಲಿದು, ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದು ಕೊಂಡು, ನಿಂತ ಕೆಲವು ಪ್ರವೃತ್ತವನ್ನು ದಂಡ ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ದಿವಾ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತಪ್ಪದೆ, ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾ ಇರಲು; ಆಪಾದಭೂತಿ ಎಂಬ ಬಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಆ ಪ್ರವೃತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೈ ಮುಗಿದು, ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ-ಸ್ವಾಮಿ, ತಾನು ಘಳಿಸಿದ ಒಡವೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುವದು. ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರಾದಿ ಬಾಂಧವರು ಸ್ತುತಾನದ ಪರಿಯಂತರವೂ ಬರುವರು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳೆರಡು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಬರುವವು. ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯವು ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯ ಹಾಗೆ ತೋರಿ ಹೋಗುವದು. ಯಾವನವು ಅಸ್ಥಿರವಾದದ್ದು. ಆಯುಸ್ಸು ಶರತ್ತಾಲದ ಮೇಘ ದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಘಳಿಗೆ ಘಳಿಗೆಗೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಆದಕಾರಣ ತಮ್ಮಂತಾ ಸತ್ಪುರುಷರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೃತಾರ್ಥನಾಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತು-ಸ್ವಾಮಿ, ಮೃತ್ಯುವು ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ ಘರ್ಜಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದೆ. ರೋಗಗಳು ಶತ್ರುಗಳ ಹಾಗೆ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇವೆ. ಆಯುಸ್ಸು ಒಡೆದ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಇಟ್ಟ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸ ಬೇಕೆಂದು, ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ತತ್ವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು; ಆ ಯತೀಶ್ವರನು-ಇವನು ಸೇವಾ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಸಮ್ಮತಿ ಪಟ್ಟು, ಇರು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ಆಪಾದ

ಭೂತಿಯು ಅತಿ ವಿನಯ ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಈ ಯತೀಶ್ವರನ ಮನ ಸ್ಸು ತಿಳಿದು, ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ವಿಶ್ವಾಸಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತಾ ಇರಲು; ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಗ್ರಹಾರದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ಕರೆಯಲು; ಆ ಯತೀಶ್ವರನು ಸಮ್ಮತಿ ಪಟ್ಟು, ಆಷಾಢಭೂತಿ ಎಂಬ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಸಹ ಕರೆದು ಕೊಂಡು, ಆ ಅಗ್ರಹಾ ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು; ಯತಿಯು ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ನಿವಾಸವಾದ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿ ರಲು; ಆಷಾಢಭೂತಿಯು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯ ಒಂದು ಕಾಚೀ ಪುಳ್ಳೆ ಯನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಯತೀಶ್ವರನ ಸಂಗಡ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಬಂದು, ತನ್ನ ಶಿಖೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತೃಣವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ-ಎಲೋ, ಗುರುರಾಯಾ, ನಾನು ಮಹಾ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದೆನು. ಆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಮಠಕ್ಕೆ ಬರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಮನೆಯ ತೃಣವು ನನ್ನ ಶಿಖೆಗೆ ತಗಲಿ ಬಂತು. ಈ ಪಾಪವನ್ನು ನಾನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳು ವೆನೆಂದು ದುಖ್ವಿಸಲು; ಆ ಯತೀಶ್ವರನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟು-ತೃಣದಿಂದ ಬರುವ ಪಾತಕವೇನು? ಆದರೂ ಇದು ಅಜ್ಞಾನ ಕೃತ. ಇದಕ್ಕೆ ದೋಷ ವಿಲ್ಲ ಅನ್ನಲು; ಆಷಾಢಭೂತಿಯು-ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಾಜ್ಞರು ವಿಷವನ್ನು ವಿಷವೆಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರರ ಒಡವೆಯೇ ವಿಷವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕಂದರೆ ವಿಷವು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪರರ ಸೊತ್ತು ಪುತ್ರ ಪಾತ್ರ ರನ್ನು ಸಹ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಎಂದು ನೀತಿ ಉಂಟು. ಆದಕಾರಣ ಸ್ವಸ್ವದ ಲ್ಲಾದರೂ ಪರರ ಒಡನೆಗೆ ಆಶೆ ಮಾಡ ಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ತೃಣ ವನ್ನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಗೆ ಶೇರಿಸಿ, ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು, ಗುರುವಿನ ಅವ್ಯಾಜ್ಯ ಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಬಂದು, ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೂತು ಇದ್ದು, ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬಂದು, ಯತೀಶ್ವರನಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿಲ್ಲಲು; ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಆಷಾಢಭೂ ತಿಯ ಮನೋನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇದ್ದನು.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ಆ ಯತೀಶ್ವರನು ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಕಾಚೀ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊರಟು, ಪಯಣ ಗತಿಯಿಂದ ನಾನಾ ಜನ

ಪದಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದು, ಗೊಂಡಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ತಾನು ಶೌಚಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾದದರಿಂದ, ಹೋದಿದ್ದ ಬೊಂತೆಯನ್ನೂ ದಂಡಕೋಲನ್ನೂ ಈ ಆಷಾಢಭೂತಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತಿರ ಹೇಳಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ, ಬಹಿರ್ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲು; ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಟಗರುಗಳು ರಾಗದ್ವೇಷದಿಂದ ಪೋಟ್ಟುಡಿ, ತಲೆಗಳು ಒಡೆದು, ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಇರಲು; ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಜಂಬುಕವು ಆ ಟಗರುಗಳ ತಲೆಗಳಿಂದ ಬೀಳುವ ರಕ್ತವನ್ನು ಪಾನಾ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು, ಆಶೆಯಿಂದ ಆ ಎರಡು ಟಗರುಗಳ ನಡುವೆ ಬಂದು, ನಿಲ್ಲಲು; ಆಗ ಟಗರುಗಳೆರಡೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು, ಅತಿ ರೋಷದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಾಕಲು; ಈ ಜಂಬುಕವು ನಡುವೆ ಬಿದ್ದು, ಮೃತವಾಯಿತು. ಈ ಯತೀಶ್ವರನು ಆ ವಿನೋದವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಂಡು, ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು; ಆಷಾಢಭೂತಿಯು ಆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅರಣ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು, ತನ್ನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇತ್ತಲೇ ಯತೀಶ್ವರನು ಶೌಚವಾದ ತರುವಾಯ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಕೊಂಡು, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆಷಾಢಭೂತಿಯನ್ನು ಕೂರಿಸಿದ್ದ ಮರದ ತಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಕೂಗಿ, ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು, ಏನಂದರೆ-ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸುವದು ಒಂದು ದುಖ್ಯ; ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಒಂದು ದುಖ್ಯ; ಅದು ನಾಶನವಾದರೆ ಒಂದು ದುಖ್ಯ; ಅದು ಖರ್ಚಾದರೆ ಒಂದು ದುಖ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ದ್ರವ್ಯವು ದುಖ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಎಂದು, ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿ, ಸಂಕಟ ಪಡುತ್ತಾ, ಹೊರಟು ಹೋದನು.

27. The Brahman and Frog.

೨೭. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ಮಂಡೂಕವನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಕಾವೇರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿರುವದು. ಆ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಗ್ರಹಾರ ಇರುವದು. ಆ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೃತವರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಂಸಾರ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಮೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು, ಕಾಶೀ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟು, ಗೊಂಡಾ

ರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಟಾಕವನ್ನು ಕಂಡು, ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಸುಧ್ಯವೆಂದನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಮಯದೊಳಗೆ, ಆ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಂಡೂಕವು ಈ ವಿಪ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ-
ನನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾರೆಯಾ? ನಿನಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಂಡೂಕವನ್ನು ನೋಡಿ, ನಿನ್ನಂಥ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೀವಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದುಂಟೇ? ಎನಲು; ಆ ಮಂಡೂಕವು ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿತು.
ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—

28. The Elephant and Rats.

೨೮. ಅನೆ ಇಲಿಗಳ ಕಥೆ.

ಯಮುನಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾವತಿ ಎಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದೊಳಗೆ ವೇದಪಾಲನೆಂಬ ರಾಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಪುಣ್ಯವಂತನಾಗಿ ಇರಲು; ಆ ರಾಯನು ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಗೋಸ್ಕರ ಹೊರಟು, ದುಪ್ಪ ಜಂತುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬರುವ ಮಾರ್ಗದೊಳಗೆ ಸತ್ಯವೇನೆಂಬ ಒಂದು ಮದದಾನೆಯು ಆ ರಾಯನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಜನರನ್ನು ಕೊಂದು, ಹೋಗಲು; ರಾಯನು ಕೋಪಾರೂಢನಾಗಿ, ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾಮಾಟದ ಜನರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಆನೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಾದವನ್ನು ತೆಗೆಸಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಸೊಪ್ಪು, ಮಣ್ಣು ಸಹ ಆ ವಾದದ ಮೇಲೆ ಹಂದರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ, ಸುತ್ತಲು ಜನಗಳು ಬೆದರಿಸುತ್ತಾ ಬರಲು; ಆ ಗಜರಾಜನು ಈ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಮಹಾ ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದು, ವಾದದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು; ಆ ರಾಯನು ಬಂದು, ನೋಡಿ, ಮೂರು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನೆಂದು, ಚತುರಂಗ ಬಲದೊಡನೆ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇತ್ತಲು ಈ ಗಜರಾಜನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಏಳಲಾರದೆ, ಮಹಾ ಸಂಕಟ ಪಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಸಮಯದೊಳಗೆ, ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬರುವವನನ್ನು ಕಂಡು—ಎಲೈ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯಲಾರಿಯಾ? ಎಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಆ ಆನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ಅಶಕ್ತನು; ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರಡ ತೆಗೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ.

ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಇಲ್ಲವೇ? ಎನ್ನು
ಲು; ಆ ಗಜವು ಇಂತೆಂದುದು—ಎಲೈ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನಾನು ನನ್ನ ಮದೋ
ಸ್ತೃತ್ತದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಾರಿಗೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು
ದಿನ ಇಲಿಗಳಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—
ಕಾಳಿಂಗ ದೇಶದೊಳಗೆ ಇಲಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡಲು; ಸಕಲ ಪ್ರಜೆ
ಗಳು ಆ ಇಲಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಭಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ, ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ, ಅರ
ಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಹೋಗಲು; ನಾನು ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವದನ್ನು ಇಲಿ
ಗಳು ಕಂಡು, ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಕರೆದು—ಎಲೋ, ಗಜರಾಜಾ, ನಮ್ಮ
ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾರಿಯಾ? ನಾವೂ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪ
ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆವು ಎನ್ನಲು;—ನೀವು ಮಾಡುವಂಥ ಉಪಕಾರವೇನು?
ಎಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂದು ಕೊಂಡು, ಆ ಗಡಿಗೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಡೆಯ ಬಡಿ
ಯಲು; ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಸಮಸ್ತ ಮೂಷಿಕಗಳು ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನು
ಕೊಂಡಾಡಿ—ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೆನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹೋದವು,
ಎನಲು; ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ಮೂಷಿಕಗಳನ್ನೇ ನೆನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹೋ
ಗಲು; ಈ ಗಜರಾಜನು ಆ ಇಲಿಗಳನ್ನು ನೆನಿಯಲು; ಆ ಮೂಷಿಕಗಳು
ತಮ್ಮ ಕುಲ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು, ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು,
ವಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೋ, ಗಜರಾಜಾ, ಧೈರ್ಯಂ
ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧಕಂ ಎಂಬ ನೀತಿ ಇರುವದರಿಂದ, ನೀನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡ
ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಇಲಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ, ಮಣ್ಣು ತೋಡಿ, ಆ ವಾದವನ್ನು
ಹೊಳೆ, ಆನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು; ಆ ಗಜರಾಜನು ಮೂಷಿಕಗಳನ್ನು
ಕೊಂಡಾಡಿ, ತನ್ನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.

29. The King and Rats.

೨೯. ಅರಸನನ್ನೂ ಇಲಿಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತ ಕಥೆ.

ಮರು ದಿನಸ ವೇದಪಾಲನೆಂಬ ರಾಯನು ಆನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ
ತರ ಬೇಕೆಂದು ಸಕಲ ಸನ್ನಾಹದಿಂದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ವಾದದಲ್ಲಿ ಆನೆ
ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿಚಾರ ಪಡುತ್ತಿರಲು; ಆತನ ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ—
ಅಯ್ಯಾ, ಮಹಾರಾಯಾ, ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಮೂಷಿಕಗಳು ಹೊರಡಿಸಿ ಕೊಂಡು
ಹೋದವು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ರಾಯನು ಕೋಪಾರೂಢನಾಗಿ, ತನ್ನ ದೇಶ

ದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಮೂಷಿಕಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿರೆಂದು ನೇಮಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಲು; ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬೋನುಗಳಿಂದಲೂ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ವಿಷ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದಲೂ ಮೂಷಿಕ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಲು; ಸಮಸ್ತ ಮೂಷಿಕ ಸಮೂಹವು ತಮಗೆ ಯಜಮಾನನಾದ ಬುದ್ಧಿ ವಂತನೆಂಬ ಮೂಷಿಕದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ವಿಪತ್ತು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಲು; ಆ ಮೂಷಿಕ ರಾಜನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ನಿಮ್ಮ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹರಿಸುವೆನೆಂದು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಯನ ಮೇಲು ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರಲು; ಈ ರಾಯನು ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಜ್ಜನ ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಕೇಳಿಕಾ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮಣಿಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಇಲಿ ರಾಯನು ಧೋರೆಯ ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು— ಎಲೋ, ರಾಯಾ, ಮೂಷಿಕ ನಿಗ್ರಹಾ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬರುವ ಆದಾಯವೇನು? ನೀನು ಅವಿವೇಕಿಯು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ನಾವು ಆನೆಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ನಿನಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆವೇ? ಎಂದು ಹೇಳುವ ಇಲಿ ರಾಜನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಇದರ ಮಾತು ನಿಜವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ—ಎಲೋ, ಇಲಿರಾಜಾ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಿ, ಮೂಷಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ, ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಿರಲು; ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಪರ ರಾಯರ ದಂಡು ಬಂದು, ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸುತ್ತು ಜೇರು ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಬಹಳ ಉಪದ್ರವ ಪಡಿಸಲು; ಆ ರಾಯನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರದೆ, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಮೂಷಿಕ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೆನದು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲಿರಾಜನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು; ಆ ಮೂಷಿಕ ರಾಜನು ತನ್ನ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಬಂದು, ರಾಯನ ಮನೋಗತ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿದು, ರಾಯನಿಗೆ— ಹೆದರ ಬೇಡವೆಂದು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಮೂಹದ ಕೂಡ ದಂಡು ಪಾಳ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಭೀರಿಗಳ ಚರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಡಿದು, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಮುಸ್ತೈದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಆಯುಧಗಳ ಬರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ, ನಾನಾ ವಿಧ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶತ ಸಹಸ್ರ ಛಿದ್ರಗಳು ಮಾಡಿ, ದಂಡಿಗೆ ತಂದು ಇದ್ದ ಸಾಮಗ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿಸಿ, ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಇದ್ದ ಅಗಾಡಿ ಪಿಠಾಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಇನ್ನು ಬಹು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಈ ವಿವರವನ್ನು ರಾಯ

ನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಇಲಿಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿವಾಸಗಳಿಗೆ ಹೋದವು. ಮರು ದಿವಸ ಆ ದಂಡಿನವರು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ್ದು, ಈ ದಿನ ಕೋಟಿ ಹಲ್ಲಾ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲು; ಒಡೆದ ಭೇರಿಗಳನ್ನೂ, ಶತ ಭವುಗಳಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ನಲಿ ನಲಿಯಾದ ಹಲ್ಲಣಗಳನ್ನೂ, ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾದ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ, ಖಂಡಿತವಾದ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಆಸ್ತರ್ಯ ಪಟ್ಟು—ಈ ರಾಯನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ದೇವರ ಭಕ್ತನೆಂದು ಭಯ ಪಟ್ಟು, ಎಲ್ಲರು ಪಲಾಯನವಾಗಿ ಹೋದರು ಎಂದು, ಈ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಆ ಮಂಡೂಕವನ್ನು ತನ್ನ ಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಪಯಣಗತಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರಲು—

ಒಂದು ದಿನ ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ, ಅಲಸಿ, ಒಂದು ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡನು. ಆ ವೃಕ್ಷದ ಮಹತ್ತು ಏನಂದರೆ—ಯಾರಾದರೂ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಂಡರೆ, ನಿಶ್ಚಿತ ಬರುವದು. ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕಾಷ್ಠಮುಖನೆಂಬ ಒಂದು ವಾಯಸವು ಗೂಡು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವದು, ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಹೋಗುವವನನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ವಾಯಸವು ಕೂಗುವದು. ಆಗಲೇ ಅದೇ ಮರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಕೋಟಕನೆಂಬ ಸರ್ಪವು ಬಂದು, ಕಚ್ಚಿ ಹೋಗುವದು. ಆ ವಾಯಸವು ತನ್ನ ಕುಲ ಕೋಟಿಯೊಡನೆ ಬಂದು, ಭಕ್ಷಿಸುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಆ ವಾಯಸವೂ ಸರ್ಪವೂ ಇಷ್ಟದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೈ ಮರದು, ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಲು; ಆ ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲಿದ್ದ ವಾಯಸವು ಕೂಗಲು; ಕಾರ್ಕೋಟಕನೆಂಬ ಸರ್ಪವು ಬಂದು, ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಹೋಗಲು; ಆ ವಾಯಸವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೃತವಾದನೋ, ಇಲ್ಲವೋ, ಎಂದು ನೋಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ನೋಡಿ, ಮೃತವಾದನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ದೈವಗತಿಯಿಂದ ತನಗೆ ದಾಹವಾಗಲು; ಆ ಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬಯಸಿ, ಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂತಿಯನ್ನು ಇಡಲು; ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಡೂಕವು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಇದ್ದ ಕಾರಣ, ಆ ವಾಯಸದ ಕೊರಳನ್ನು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಚ್ಚಿ, ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು—ಎಲೋ, ವಾಯಸನೇ, ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನಾದ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವೆನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಹೇಳಲು; ವಾಯಸವು ಭಯ ಪಟ್ಟು,

ತನ್ನವರನ್ನು ಕೂಗಿ, ಈಗ ತನಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಪತ್ತುನ್ನು ಕಾಕೋರ್ಟಕ ನೋಡನೆ ಹೇಳಿ, ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕಳುಹಿಸಲು; ಆ ನಾಯಕನ ಮರಿಗಳು ಸರ್ವದೋಷನೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮೊರೆ ಇಡಲು; ಕಾಕೋರ್ಟಕನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ಬಂತೆಂದು ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ತಲೆಗೆ ಪರಿ ಇದ್ದ ವಿಷವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಂಡು, ಹೋಗಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದವನ ಹಾಗೆ ಎದ್ದು, ಕೂತು ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ ಮಂಡೂಕನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ-ಈ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ವಿಪ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಷ್ಟೆಯು-ಎಲೋ, ಮರುಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಈ ದುಷ್ಟ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿತು. ಏನಂದರೆ-

30. The Brahman and Crocodile.

30. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ಮೊಸಳೆಯೊಬ್ಬ ಕುರಿತ ಕಥೆ.

ಗೋದಾವರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ರಾಮಪುರವೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರವು ಇರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲಶರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ, ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಗಂಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬರ ಬೇಕೆಂದು, ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊರಟು, ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಇರಲು; ಒಂದು ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಇರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ಮೊಸಳೆಯು ಈ ವಿಪ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ-ನನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಿನಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆನಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ದೈವದಿಂದ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಮೊಸಳೆಯ ಮೇಲೆ ದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಸಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಿಸಿ, ಬಿಗಿದು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ಕಾಶಿಯನ್ನು ಕೇರಿ, ಗಂಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಲು; ಆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಭಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ

ಪ್ರಾರಂಭಾ ಮಾಡಲು; ವಿಪ್ರನು ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ-ಎಲೈ, ಮೊಸಳೆಯೇ, ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಮಹಾ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥಳವಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಭಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಿಸ ಬಹುದೇ? ಎನ್ನಲು; ಮೊಸಳೆಯು-ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡ ಬಹುದೆಂದು, ಮೂರು ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು-ಹಾಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನುಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಭಕ್ಷಿಸೆಂದು ಹೇಳಲು; ಮೊಸಳೆಯು ಗಂಗೆ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನು ನೋಡಿ-ಎಲೋ, ವೃಕ್ಷರಾಜಾ, ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ವೃಕ್ಷವು-ನಾನು ಸಕಲರಿಗೂ ಪುಷ್ಪ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ ನೆರಳಿನಿಂದಲೂ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಅರಿಯದೆ, ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಬಡಿಯುವರು; ಮನೆಗಳ ನಿಮಿತ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ಕಡಿಯುವರು; ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ, ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಒಡೆಯುವರು. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರಮೆ ಪಡಿಸುವರು. ಆದದರಿಂದ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡ ಬಹುದೆಂದು ನುಡಿಯಲು;-ಎಲೋ, ವಿಪ್ರನೇ, ಒಂದು ಸಾಕ್ಷಿ ಆಯಿತಲ್ಲ? ಎಂದು, ಮೊಸಳೆ ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುದಿ ಆಕಳು ನೀರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇರಲು; ಅದನ್ನು ನೋಡಿ-ಎಲೈ, ಆಕಳೇ, ಉಪಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ಹಸುವು-ನಾನು ದೇವಶರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವೆನು. ಅವನಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಹತ್ತು ಕಾಲುನಡೆಗಳು ಆದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನೆನ್ನೇ ದಿವಸ ಶರೀರದ ಜಾಡ್ಯದಿಂದ ಹಾಲು ಕೊಡದೆ ಇರಲು; ನನ್ನನ್ನು ನಡು ಮುರಿಯುವ ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದು, ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡ ಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಮೊಸಳೆಯು-ಎರಡು ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾದವು ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಜಂಬುಕ ಬರಲು; ಮೊಸಳೆಯು-ಎಲೋ, ಜಂಬುಕರಾಯಾ, ಉಪಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡ ಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಎನ್ನಲು; ಆ ಜಂಬುಕವು-ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ, ಲೋಕವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರು ಮಹಾ ಪಾಪಿಗಳು. ನೀರೋಳಿಗಿರುವವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೇಳ ಬಾರದೆಂಬ ನೀತಿ ಉಂಟು. ನೀವು

ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಈಚೆಗೆ ಬಂದರೆ, ನ್ಯಾಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಹೇಳ ಬಹುದು ಎನ್ನಲು; ಮೊಸಳೆಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಾಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಡೆಗೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲು; ನರಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಂಡು—ಈ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಂದೆ? ಎಂದು ಗದ್ದಿಸಿ ಕೇಳಲು; ವಿಪ್ರನು—ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆನು ಎನ್ನಲು, ಜಂಬುಕನು ವಿಪ್ರನನ್ನು ಜರಿದು—ತಂದ ವಿವರವನ್ನು ತೋರಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಿಸಿ, ಹತ್ತು ಕಟ್ಟಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು—ಹೀಗೆ ತಂದೆನು ಎನ್ನಲು; ಜಂಬುಕನು ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಿರ್ಜಲ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ—ಎಲೋ, ಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮಾ, ಇಂಥ ದುಷ್ಟ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಡ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಒಂದು ಚಾಪು ಕಲ್ಲನ್ನು ತರಿಸಿ, ಆ ಮೊಸಳೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಸಿ, ಕೊಂದ ಮೇಲೆ, ತಾನು ಅದನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ದುಷ್ಟ ಜಂತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣ ಸಹಿತ ಬಿಡ ಬಾರದೆಂದು, ಆ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿತು. ಆ ವಿಪ್ರನು ಮಂಡೂಕ ದೊಡನೆ ಕಾರಿಯನ್ನು ಕೇರಿ, ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಶ್ವನಾಥನಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಗಯಾವಾರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಕಾವಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಂದು, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಗಂಗೋದಕದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಸಮೇತನಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದನು.

31. The Sick Mussulman and his Lazy Servant.

30. ತುರುಕನನ್ನೂ ಅವನ ಸೋಮಾರಿಯಾದ ಸೇವಕನನ್ನೂ ಕುರಿತು.

ಮಘಲಿ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತುರುಕನು ಇದ್ದನು. ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಇದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಆ ತುರುಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಭಳ ಜ್ವರ ಬಂದು, ರಾತ್ರಿಯ ವರಿಗೂ ಕಡಿದೆಯಾಗದೆ ಇತ್ತು. ಆದದರಿಂದ ಆ ತುರುಕನು ಬಹಳ ಸಂಕಟ ಪಡುತ್ತಾ, ತೆಲೆಬಾಗಲಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ತನ್ನ ಭಂಟನನ್ನು ಕಾಗಿ—ಎಲೋ, ಸೇವಕನೇ, ನಾನು ಸಂಕಟವನ್ನು ತಾಳಲಾರೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಚಿಕ್ಕ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ವೈದ್ಯನ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ದೇಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ಸೋಮಾರಿಯಾದ

ಆಳು-ಈತನು ನನ್ನ ನಿರ್ದಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಾನಲ್ಲ? ಎಂದು ಅಂದು ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ-ಬುದ್ಧಿ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ತುರುಕನು-ವೈದ್ಯನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಹೋಗಿ ಬಾ, ಅನ್ನಲು; ಆಳು-ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹೋದರೂ, ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ತುರುಕನು-ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಶಿಕ್ಷೆ ಹೋದರೆ, ಔಷಧವನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ, ಅನ್ನಲು; ಭಂಟನು-ಒಡೆಯನೇ, ಆ ವೈದ್ಯನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ರೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಔಷಧವು ಮಾಡಿದ್ದು ಇದೆಯೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಿರಿಗಿ ಆ ತುರುಕನು-ಎಲೋ, ಭೃತ್ಯನೇ, ಸಿದ್ಧವಾದ ಔಷಧವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದೆ. ಬೇಗ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಭೃತ್ಯನು-ಯಜಮಾನನೇ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವನೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಅನ್ನಲು; ಮೈಲಂಭನು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು-ಎಲೋ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅವನು ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಬೇಗ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ, ಅನ್ನಲು; ಇವನು-ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹೋಗಿ, ಔಷಧವನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ತಿಳಿಯದು, ಅಂದನು. ಆ ತುರುಕನು ಬಹಳ ಕೋಪ ಮಾಡಿ-ಎಲೋ, ಸೋಮಾರಿಯೇ, ಹಾಗಾದರೂ ಆಗಲಿ, ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಾ, ಅನ್ನಲು; ಈ ಸೇವಕನು-ಇದು ಎಲ್ಲಿಯ ತಂಟೆ? ಎಂದು ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತಾ-ಧೋರೆಯೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಂದು ದಿವಸ ಸಾಯಲೇ ಸಾಯ ಬೇಕು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ತಾವು ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕು? ಎಂದು, ಮುಚ್ಚಿದ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಆಗ ಆ ತುರುಕನು ಇವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಕ್ಕು, ಸುಮ್ಮನೇ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

32. The Reddi and Brahman.

33. ರದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.

ತೆಲಗಾಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾರದ್ಡಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಗೌಡನು ನೂರಾರು ಆಳುಗಳನ್ನೂ ಉಳುವ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಹೇರುವ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು,

ಆರಂಬವನ್ನೂ ಹೇರಾಟವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬಹಳ ಗುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು, ಸರಿಯವರಲ್ಲಿ ಬಲು ಹೆಸರುವಾಸಿಗೆ ಯಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಅವನ ದಳಸರವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಂಡು, ಇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಏನಾದರೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಾನು; ತನ್ನ ಬಡತನ ಇಂಗಿರತು ಎಂದು, ನಾಲ್ವತ್ತುರು ವರುಷ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಒಂದು ಕಾಸಾಗಲಿ, ಒಂದು ಕಾಳು ದವಸವಾಗಲಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ರಡ್ಡಿಯು ಒಂದು ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಚೆಲುವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಮವಾಗಿ ನೆಲಗಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ, ಗಜ ಆಗಲ ಗಜ ಮುಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಳಹದಿಯನ್ನು ತೆಗಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಪಡಿ ಗುಂಡುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಸಿ, ಎರಡು ಗಜ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗಾರೆಗಳಿಂದ ಗೋಡೇ ಹಾಕಿಸಿ ಇದ್ದನು. ಒಂದು ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಬಿಳೀ ನಾಯಿ ಬಂದು, ರಡ್ಡಿ ನೋಡುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಗೋಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಗೋಡೆಗೆ ಹಾರಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿಯೂ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹಾರಿ, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ರಡ್ಡಿಯು ಕಂಡು, ಹೊಸ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಯಿ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲ? ಇದರಿಂದ ತನಗೇನಾದರೂ ಕೇಡು ಬಂದೀತೋ, ಏನೋ, ಎಂದು ಕೊರಗುತ್ತಾ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಡ್ಡಿಸಾನಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಲು; ಆಕೆಯು—ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾದು ಕೊಂಡಿರುವ ಹಾರುಮೈಯನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿ, ಅಂದಳು. ಹೊತಾರೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು; ರಡ್ಡಿಯು ನಾಯಿ ಗೋಡೇ ದಾಟಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಈ ಲೋಭಿಯಿಂದ ಹಣಾ ಎಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು, ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದು, ಅವನ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಘಳಿಗೆ ಹುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ—ಗೋಡೆಯನ್ನು ಬಿಳೀ ನಾಯಿ ಹಾರಲು, ಮತ್ತೆ ಹಾರಲು, ರಡ್ಡಿಯೂ ರಡ್ಡಿಸಾನಿಯೂ ಸಹಮೂಲಂ ವಿನಶ್ಯತಿ—ಅಂದರೆ, ಬುಡ ಸಹಿತ ನಾಶನವಾಗುತ್ತಾರೆ—ಎಂದು ಓದಿ, ಇದು ಬಹು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಅಂದನು. ಆಗ ರಡ್ಡಿಯು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ—ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು, ತುಂಬ ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೊಂಡು ಕೇಳಲು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಹೆದರೆ ಬೇಡಿ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಹೊಸ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಯ ಒಳಗೆ ಆಳುದ್ದ

ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸಾರಿಸಿ, ರಂಗೋಲೆ ಇಕ್ಕಿಸಿ, ನೂರು ಹೊರೆ ಮುತ್ತುಗದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನೂ, ನೂರು ಗಡಿಗೆ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ, ನೂರು ವರ ಹವನ್ನೂ, ನೂರು ಕರೆಯುವ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ರಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ರಡ್ಡಿಸಾನಿಯನ್ನೂ ಆ ಕುಂಪದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹಸೆ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ಬನ್ನಿ ಮರದ ಕೊರಡನ್ನು ಕಡಿದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಬೆರಣಿಯ ಪುಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಹತ್ತಿಸಿ, ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಸಾದೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಊರಿ ಮಾಡಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಹೊರೆ ಮುತ್ತುಗದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಒಂದು ಹರುವಿಯ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ, ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತ, ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೊರೇ ಕಟ್ಟಿಗೆಯೂ ಹರಿವಿ ಯ ತುಪ್ಪವೂ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಒಂದು ಕರೆಯುವ ಹಸುವನ್ನೂ ಒಂದು ವರಹವನ್ನೂ ರಡ್ಡಿಯಿಂದ ತನಗೆ ಧಾರೆ ಎರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದಾರಿಕಾರನು ಕೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದರಿಂದ, ಮೊದಲಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಂಡು, ನನ್ನ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಏನಾದರೂ ಹೊರ ಮಾಡಿಯೋ, ಏನೋ, ಎಂಬ ಆಂದೇಶದಿಂದ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹೋಮ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ-ನಿನ ಗರ್ಭ ನನಗರ್ಭ ಸ್ವಾಹ ಎಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ, ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಸನ್ನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತುಪ್ಪವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಮಾ ಮಾಡಿ, ಆ ನೂರು ಹೈನಾಕಳುಗಳನ್ನೂ ನೂರು ವರಹಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಹಂಚಿ ಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೋದರು.

33. The Merchants and their Cat.

೩೩. ವರ್ತಕರ ಪಾಲಿನ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಥೆ.

ಧಾರವಾಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ವರ್ತಕರು ಪಾಲುವಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಳೆಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡು, ನಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಬಾಡಿಗೆ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಈ ಪಟ್ಟಣವು ಬಹಳ ಬಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು, ಒಂದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅರಳೇ ನಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಊಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಆ ಅರಳೇ ನಗಗಳಿಗೆ ಇಲಿಗಳು ಬಿದ್ದು, ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕೆಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದದರಿಂದ, ನಾಲ್ಕು ಜನವು ಕೂಡಿ, ಮದ್ದಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಮೋಳೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತಂದು, ಒಬ್ಬ ರೋಬ್ಬರು ಆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲು ಹಂಚಿ ಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಮುಂತಾದ್ದು ಕಟ್ಟಿ, ಪರಾಂಬರಿಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಕೆಲವು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಒಂದು ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಎದ್ದು, ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಊರಿ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ, ಮೂರೇ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆ ಕಾಲಿನ ಯಜಮಾನನು ಹುಣ್ಣು ವಾಸಿಯಾಗುವದ ಕ್ಷೋರಕ್ಕರ ಎಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿದನು. ಈ ವರ್ತಕರಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಬೆಕ್ಕು ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕೂತಿತ್ತು. ಆಗ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಯು ಹುಣ್ಣು ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಉರಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದದರಿಂದ, ಆ ಬೆಕ್ಕು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೂರು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಓಡಿ ಬಂದು, ಅರಳೇ ನಗಗಳ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದದರಿಂದ, ಅವರ ಕಡೆಯ ಆಳು ಕಂಡು, ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತೆಗೆದು, ಅದರ ಕಾಲಿನ ಎಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಅರಳೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಆ ಬಳಿಕ, ವರ್ತಕರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹುಣ್ಣಾದ ಕಾಲಿನ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಮಂದಿ ವರ್ತಕರು-ಅಯ್ಯಾ, ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ನೀನು ಎಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅರಳೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಈ ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿನದು ಹೋಗಲಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಮೂರು ಪಾಲಿನ ನಷ್ಟವನ್ನು ನೀನು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಫಿರಿಯಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರು. ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ-ಎಲೈ, ವರ್ತಕರೇ, ಇದು ಆತನ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಕಾಲು ವಾಸಿಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅವನು ಎಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿದನು. ಈ ನಷ್ಟವು ನಿಮಗೆ ದೇವರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಆದದ್ದು. ನೀವು ಎಲ್ಲರು ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ, ಆ ಮೂರು ಜನವು ಕೇಳದ್ದರಿಂದ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು, ಈ ನಷ್ಟವು ನಿಮ್ಮ ಮೂರು ಜನದ ಪಾಲಿನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅವನ ಪಾಲಿನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಉಂಟಾದದ್ದಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನ ಪಾಲಿನ ಕಾಲಿನ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕಾಲುಗಳೂ ಹುಣ್ಣಾಗಿದ್ದರೆ, ಅರಳೇ ನಗಗಳ ಮೇಲೆ

ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗದೆ, ಚನ್ನಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ಹೋಗಿ, ಅರಳೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು. ಆದಕಾರೂ ಆತನ ಪಾಲಿನ ಭಾಗವನ್ನು ನೀವು ಮೂರು ಜನವೂ ಹಂಚಿ ಕೊಂಡು, ಆತನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ತೀರ್ಪು ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು.

34. The Swans and Turtle.

೩೪. ಹಂಸಗಳೂ, ಕೂರ್ಮವೂ, ಇವುಗಳ ಕಥೆ.

ಪುಷ್ಕರ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಮುದಾಕರವೆಂಬ ಸರಸ್ಸಿರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಮಲಗಳ ದಂಟಿನ ಆಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾನಸ ಸರಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಂದು ಇದ್ದವು. ಆ ಸರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಒಂದು ಆವೆಯು ನಾಸ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇತ್ತು. ಇದು ಆ ಹಂಸಗಳೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಮಾಗೀ ಕಾಲ ಬಂದದರಿಂದ, ಈ ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತಾವರೇ ದಂಟಿನ ಆಹಾರ ತಪ್ಪಿ, ತಿರಿಗಿ ಮಾನಸ ಸರಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನ ಮಾಡಲು; ಈ ಆವೆಯು ಆ ಹಂಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತು— ಎಲೈ, ಅಣ್ಣಗಳರಾ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವು ದೊರಕಿ, ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ನಾನು ಬಹು ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದೆನು. ಈಗ ತಿರಿಗಿ ನೀವು ಹೊರಟು ಹೋಗುವದು ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಇರಲಾರೆನು. ದಯ ಮಾಡಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಆ ಮಾನಸ ಸರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿರುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಆಗ ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳು— ಏನು, ಸ್ನೇಹಿತನೇ, ಇದೆಂಥ ಹುಚ್ಚಾಲ್ಮೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ? ಬಹು ದೂರವಾದ ಮಾನಸ ಸರಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ? ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಓಡ್ಕಾಡುವ ನೀನೆಲ್ಲಿ? ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ವೇಗದಿಂದ ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ನಾವು ನಿನ್ನ ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಹ್ಯಾಗೆ? ಇಂಥಾ ದುರ್ಘಟವಾದ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಆದೀತು? ಎಂದು ಹೇಳಿ ದವು. ಅದಕ್ಕೆ ಆವೆಯು—ಎಲೈ, ಅಣ್ಣಗಳರಾ, ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ಘಟ್ಟಗರಾದವರಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸ ತಾನೇ ಅಸಾಧ್ಯ? ಉದ್ಯೋಗಿಯಾದವನಿಗೆ ಯಾವ ದೇಶ ತಾನೇ ದೂರ? ವಿದ್ಯಾವಂತನಿಗೆ ಯಾವದು ತಾನೇ ಪರದೇಶ? ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಾಡುವವನಿಗೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಹೆಗೆಗಳು? ಎಂದು ನೀತಿ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಕೋಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅದರ ಎರಡು ತುದಿಗಳನ್ನು ನೀವು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ತುದಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡರೆ, ನಾನು ಆ ಕೋಲಿನ ನಡುವೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ

ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮೇಲೆ ನೀವು ಎಷ್ಟು ಚುರುಕಾಗಿಯಾದರೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಹೋಗ ಬಹುದು, ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳು—ಇದು ಉಪಾಯ ಸರಿ. ಆದರೆ ತಲಾ ಮುಟ್ಟುವ ವರಿಗೂ ನೀನು ಬಾಯಿ ಬಿಡದೆ ಇರ ಬೇಕು. ಮಧ್ಯೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾದರೆ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗಿ ಹೋಗುವಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವೇ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದವು. ಹೀಗೆ ಆಕಾಶ ವಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ, ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ ದನ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲಾ, ನೋಡಿರೋ! ಇದೇನು ಆಶರ್ಯ? ಒಂದು ಕೋರಿನ ತುದಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ಹಂಸಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅದರ ನಡುವೆಯನ್ನು ಅವೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಇದರ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗೋಣ. ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಈ ಆನೆ ಏನಾದರೂ ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸುಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ತಿನ್ನ ಬಹುದು ಎಂದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಆ ಆನೆಯು ಕೇಳಿ—ಬಾಯಿ ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹುಚ್ಚನಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತು ಹೋದ್ದರಿಂದ, ದನ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟು, ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಹಂಸಗಳು—ಬುದ್ಧಿ ಹೀನನೆಂದು ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ಕೋಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಾನಸ ಸರಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದವು.

35. The Crow, Deer and Jackal.

3೫. ಕಾಗೆ, ಹುಲ್ಲೆ, ನರಿಗಳ ಕಥೆ.

ಮಗಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಂಪಕಾವತೀ ಎಂಬ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪಿಗೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಸುಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಕಾಗೆಯು ವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಕಾಗೆಯೊಡನೆ ಸಾಧುಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಹುಲ್ಲೆಯು ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಪಾಡಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ, ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಆ ಕಾಗೆ ಇರುವ ಸಂಪಿಗೆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಆ ಕಾಗೆಯೊಡನೆ ಸುಖ ಸಲ್ಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿವಸ ಈ ಹುಲ್ಲೆಯು ಮೇವಿಗೋಸ್ಕರ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇರಲು, ದುರುಳಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಗುಳ್ಳೆ ನರಿಯು ಕಂಡು—ಅಹಹ! ಈ ಹುಲ್ಲೆಯು ಬಹಳ ತುಂಬಿದ ಮೈಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಇದೆ. ಸುಖ

ದಿಂದ ಇದರ ಖಂಡ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಂಬೇನು? ಇದಕ್ಕೇನು? ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಒಳ್ಳೆದು, ಇದರ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಳಸಿ ನೋಡುವೆನೆಂದು, ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು— ಐಯ್ಯಾ, ಮಿತ್ರನೇ, ನಾನು ನಂಟರಿಷ್ಟರಿಲ್ಲದೆ ಪರದೇಶಿಯಾಗಿ ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೆನು. ಈ ಹೊತ್ತು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು, ಬಹಳ ಸಂತುಷ್ಟನಾದೆನು. ಇಂದಿನಾರಭ್ಯ ನಿನ್ನ ದಾಸನಾಗಿ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ತಿರಿಗಿ ಕೊಂಡಿರುವೆನೆಂದು, ಬಹಳ ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೊಂಡು, ಹೇಳಿ ಕೊಂಡದರಿಂದ, ಹುಲ್ಲೆಯು—ಹಾಗಾಗಲಿ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು, ಸಂಜೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಿಗೆ ಮರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂತು. ಆಗ ಕಾಗೆಯು ಹುಲ್ಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ—ಇದ್ಯಾರು? ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೊಸಬ ಬಂದಿರುವನು, ಎನ್ನಲು; ಇದು ದುರುಳಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ನರಿಯು. ನನ್ನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಬಂದು ಇದೆ ಎಂದು, ಹುಲ್ಲೆಯು ಹೇಳಲು; ಅದಕ್ಕಾ ಕಾಗೆಯು—ಗುರುತು ಪರಿಚಿತಿ ಇಲ್ಲದವರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಬಳಸುವದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ, ಎನ್ನಲು; ಆ ನರಿಯು—ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹ್ಯಾಗೆ ಗುರುತು ಪರಿಚಿತಿ ಆದಿತು? ನೀನು ಈ ಹುಲ್ಲೆಯ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ದಿವಸ ನಿನಗೂ ಇದಕ್ಕೂ ಗುರುತು ಪರಿಚಿತಿ ಇತ್ತೋ? ಈಚೆಗೆ ಆಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಗುರುತು ಪರಿಚಿತಿ ಆಗುತ್ತೆ. ನೀವು ದಯ ಮಾಡಿ, ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು, ಕಾಗೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡಿತು. ಆ ಕಾಗೆಯು ಅರ್ಧಾಂಗೀಕಾರವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿತು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೊಂದು ದಿವಸ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ನರಿಯು—ಐಯ್ಯಾ, ಸ್ನೇಹಿತನೇ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗದ್ದೆಯು ಹೊಂಬಣ್ಣವಾದ ಭತ್ತದ ತೆನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಇದೆ. ನೋಡು! ಬಾ, ಎಂದು ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತೋರಿಸಿತು. ಹುಲ್ಲೆಯು ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದಿನ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ, ಮೇಯುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಗದ್ದೆಯ ಒಡೆಯನು—ಮಿಕ ಬಂದು, ಮೇದು, ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಗದ್ದೆಯ ಸುತ್ತ ಬಲೆ ಒಡ್ಡಿ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಹುಲ್ಲೆಯು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಹೋಗಿ, ಮೇದು, ಹಾರಿ ಬರುವಲ್ಲಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ನರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ—ಐಯ್ಯಾ, ಗೆಳೆಯನೇ, ಈಗ ಈ ಬಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದು, ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಎನ್ನಲು; ನರಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ನಾನು ಮಾ

ಡಿದ ತಂತ್ರ ನೆರವೇರಿತು ಎಂದು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಹುಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಐಯ್ಯಾ, ಮಿತ್ರನೇ, ಇದು ದನದ ನರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಕಡಿದರೆ, ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಉಳಿದಾವೇ? ಆದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ; ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಕಡಿಯುವ ಎಂದರೆ, ಈ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ಅಶುಚಿಯಾದ ನರವನ್ನು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಮುಟ್ಟಲಿ? ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆ ನೋಡುವ, ಎನ್ನಲು; ಹುಲ್ಲೆಯು—ಇದು ಮೋಸಗಾರನೆಂದು, ಸುಮ್ಮನಾಗಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಗೆಯು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಹುಲ್ಲೆಯೂ ಆ ನರಿಯೂ ಬಾರದಿರಲು; ವ್ಯಸನದಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡದೆ, ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು, ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿರುವ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕಂಡು—ಇದೇನು ಎಂದು ಕೇಳಲು;—ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಾತು ಕೇಳದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದಿತು. ಆ ದುರುಳನಲ್ಲಿ ಎನ್ನಲು; ಅಗೋ, ನನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕೊಂಡು, ಕೂತಿದೆ ಎಂದಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಆ ಗದ್ದೆಯವನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು—ಅಗೋ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಗದ್ದೆಯವನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬೀರಿ ಕೊಂಡು, ಉಸುರನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕುವವನ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರುವೆನು. ನಾನು ಯಾವಾಗ ಕೂಗಿ ಕೊಂಡು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತೇನೋ, ಆಗ ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಾರಿ ಹೋಗು ಎಂದು, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿಸಿ, ತಾನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂತಿತ್ತು. ಆಗ ಗದ್ದೆಯ ಒಡೆಯನು ಬಂದು, ಹುಲ್ಲೆಯ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದು ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಸತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಎಣಿಸಿ, ಬಲೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟು, ಹುಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲು; ಕಾಗೆಯು ಕೂಗಿ ಕೊಂಡು, ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಸಂಗಾತಲೇ ಹುಲ್ಲೆಯು ಹಾರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಗದ್ದೆಯವನು ದೊಣ್ಣೆ ಎಸೆಯಲು; ಆದು ಹುಲ್ಲೆಗೆ ತಗಲದೆ, ಕೂತಿದ್ದ ನರಿಗೆ ತಗಲಿ, ನರಿಯು ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿದವರನ್ನು ದೇವರು ಕೆಡಿಸುವನು.

36. The Shopkeeper's Son and Jewel.

೩೬. ಕೋಮಟಗನ ಮಗನಿಗೆ ರತ್ನ ಶಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು.

ಅಳಕಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಳಕೇಶ್ವರರಾಯನೆಂಬ ಅರಸು ಇದ್ದನು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಕೋಮಟಗನು ಚಿಲ್ಲರೇ ಅಂಗಡಿ

ಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಒಂದು
ನೊಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಮಗ ಯೆಂಗಲೆಟ್ಟು ಎಂಬವನನ್ನು ಕರೆದು—ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ
ಚವುಳುಪ್ಪು ಇಲ್ಲ; ಉಪ್ಪುರರ ಮೋಳೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಚವುಳುಪ್ಪು ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಿದನು.
ಈ ಯೆಂಗಲೆಟ್ಟು ಮಗ ವೆಕ್ಕಾಸೇರನ್ನೂ ಕುಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಉ
ಪ್ಪುರರ ಮೋಳೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಚವುಳುಪ್ಪನ್ನು ಅಷ್ಟೆವಾಗಿ ಖರೀದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ,
ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ, ಪಟ್ಟಣದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಕುಕ್ಕಿಯನ್ನು
ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಬಿದ್ದು, ಅಳುತ್ತಾ, ಆ ಉಪ್ಪನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಣ್ಣು
ಸಹ ಬಾಚಿ, ಬಾಚಿ, ಕುಕ್ಕಿಗೆ ತುಂಬಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಬರುವ
ಹೋಗುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಇವನ ಗುರುತು ಇದ್ದವರು ಕಂಡು, ಇವನ ಅಪ್ಪನ
ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ,—ನಿನ್ನ ಮಗನು ರಾಜ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಮಂಕರಿ ಎತ್ತಿ
ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಬಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆದ ಉಪ್ಪನ್ನು ಅಳುತ್ತಾ
ತುಂಬುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಎನಲು; ಆ ಕೋಮಟಗನು—ನನ್ನ ಮಗ ಬಲು ಜಾಣನು;
ಏನೋ ಲಾಭವನ್ನು ಕಂಡು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ
ವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಹೇಳಿದವನ ಸಂಗಡ—ನಷ್ಟಕಾಲ! ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು?
ಎಂದು ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಬೆರೆದ ಉಪ್ಪು
ನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ಅಳುತ್ತಾ ಬರುವ ಮಗನ ಕುಕ್ಕಿಯನ್ನು ಇಳಿಸಿ
ಕೊಂಡು, ತಲಬಾಗಲನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅಪ್ಪ ಮಗ ಸಹ ಆ ಉಪ್ಪನ್ನು ಕೇರಿ ನೋ
ಡುವಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರಹಾ ಬಾಳುವ ರತ್ನ ಶಿಕ್ಷಿದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ಮಾರಿ,
ಅದರಿಂದ ದ್ವೀಪಾಂತರಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ದೊಡ್ಡ ಸಾವುಕಾ
ರರು ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಚನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಿದರು.

37. The Cocoanut and Mango Trees.

38. ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನೂ ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.

ಮಧುವನವೆಂಬ ವನದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಉದ್ದವಾದ ಗರಿಗಳಿಂದಲೂ,
ಬಿಳೀ ಛಾಮರದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೊಂಬಾಳೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹರಳು
ಗಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕುರುಬೆಗಳಿಂದಲೂ, ಎಳೆ ನೀರುಗಳಿಂದಲೂ, ಮೋತೆ ಗಾ
ಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ತಳಲು ಗಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ತೆಂಗಿನ ಮರವು
ತನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶೀ ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನು ನೋಡಿ—

ಎಲೋ, ಹೆಮ್ಮೆಗಾರನೇ, ನಾನು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು, ನನಗೆ ಸರಿ
ಯಾಗಿ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿಲ್ಲ ಬಹುದೇ? ನೀನು ಹೊರಗೆ ಮಧುರವಾಗಿ
ದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಒಳಗೆ ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದೀ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬರುವ
ಹೋಗುವ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ ದೊಣ್ಣೆಗಳಿಂದಲೂ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ
ಮೇಲೂ ನೀನು ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾ
ಗಿದ್ದೀ. ನಾನೋ ಅಂದರೆ, ಮುನ್ನೂರು ಅರವತ್ತು ದಿವಸವು ಜನರಿಗೆ ಉಪ
ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶಿವೈ ಎಂಬ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ
ಯೂ—ಕರಟವೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಕಪಾಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ—ಸ್ಫಟಿಕದಂತೆ
ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ—ಗಂಗೋದಕವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾಗಿಯೂ—ಗಣಪತಿಗೆ ಸಂತೋಷ
ಕರವಾಗಿಯೂ—ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳು ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ—ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ
ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವದಾಗಿಯೂ—ಇರುವ ನನ್ನ ಫಲವನ್ನು, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನೆಂದು
ಎಲ್ಲರು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನಲು; ಮಾವಿನ ಮರವು ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನು ಕುರಿ
ತು—ಛೇ! ಛೇ! ನೀನು ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ? ದೊಡ್ಡವರು ನಿನ್ನಂತೆ
ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವರೇ? ತಮ್ಮ ತಾವು ಹೊಗಳಿ ಕೊಳ್ಳುವರೇ? ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಒಳಗೆ ಕಾಣಿಸುವಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕಾಣಿಸುವಿದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಕಾಣಿಸ್ಸಿ
ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿರುವದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ಜನರು ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು, ನೀರು
ಹೊಯ್ದು, ಲಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಕಾಣಿಸ್ಸುವು ವೃಥಾವಾದ್ದರಿಂದ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ
ಸುಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸದಾಕಾಲವು ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಬಂದವರಿಗೆ ನನ್ನ ನೆಳಲಿಂದ
ಸಾಖ್ಯ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೆಡವಿ, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ
ವನಾದ್ದರಿಂದ, ಒಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನ ನೆಳಲನ್ನು ಕೇರುವದಿಲ್ಲ. ಮನ್ಮಥನು ನನ್ನ
ಹೂ ಬಾಣದಿಂದ ಶಿವನೆಂದೆಗೆ ಇಡಲು, ಸೋತು, ಅರೆವೆಣ್ಣಾದನು. ನನ್ನ ಹಣ್ಣು
ಶಿವನೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಯೋಗ್ಯವಾದ
ವಸ್ತುವೂ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ವ ಗುಣ ಸಂಪನ್ನ ವಸ್ತುವೂ ಇಲ್ಲವೆನಲು; ತೆಂಗಿನ
ಮರ ನಾಚಿ ಕೊಂಡು, ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು.

38. The Story of Maharaja.

39. ಮಹಾರಾಜನ ಚರಿತ್ರೆ.

ಮಲನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಮಹೇಂದ್ರ ಪುರವೆಂಬ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವು ಇರುವದು.
ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನೆಂಬ ಅರಸು ಇರುವನು. ಅವನ ಅಡಿಗೆಯ
ಮನೆಗೆ ನಿತ್ಯ ಗಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇಟೆಯನ್ನು ಆಡಿ, ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು

ಮೃಗ ವಾಂಸವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಂತೆ, ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಇದ್ದದರಿಂದ, ಅವರು ಅದೇ ಮೇರೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅರಸು ಅದನ್ನು ಬಾಣಸಿಗನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ, ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಸೋಲನೆ ಮಳೆಯ ಜಡಿಯು ಹಿಡಿದು, ಹೊರಗೆ ಕಾಲನ್ನು ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಇದ್ದದರಿಂದ, ಆ ಬೇಟೆಗಾರರು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಹತ್ತು ವರುಷದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿ, ಅವನ ವಾಂಸವನ್ನು ಅರಸಿನ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅಡಿಗೆಯವನು ಪಾಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅರಸಿಗೆ ಬಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅರಸು ತಿಂದು, ಈ ದಿನದ ವಾಂಸವು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿದೆ. ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ದಿವಸ ತಂದ ಮೃಗ ವಾಂಸವನ್ನೇ ತಂದು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಮಾಡಲು; ಆ ಬೇಟೆಗಾರರು—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಭಯವಾದರೆ, ನಡೆದ ವಿವರವನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅಂದರು. ಅರಸು—ಹೆದರ ಬೇಡಿ; ಹೇಳಿ, ಎನ್ನಲು; ಬೇಡರು—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನೇ ಹಿಡಿದ ಜಡಿ ಬಿಡದೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದದರಿಂದ, ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಪಾಲುಮಾರಿ, ಒಬ್ಬ ಹತ್ತು ವರುಷದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೊಂದು, ಅವನ ವಾಂಸವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟೆವು, ಅಂದರು. ಅರಸು ಬೇಟೆಯವರನ್ನು—ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅಡಿಗೆಯವನನ್ನು ಕರೆದು—ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ದಿನ ವಹಿಯಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಯಾವ ಹುಡುಗನು ನಿಂಬೇ ಹಣ್ಣಿನ ಹೋಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಅವನನ್ನು ಇರಿದು, ಪಾಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಮಗೆ ಬಡಿಸುತ್ತಾ ಬಾ, ಎಂದು ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ತಾನು ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದು, ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಂಬೇ ಹಣ್ಣಿನ ಹೋಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು—ನಮ್ಮ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಾ, ಎಂದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಅಡಿಗೆಯವನು ಅವನ ಇರಿದು, ಪಾಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅರಸಿಗೆ ಬಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿವಸ ಈ ಅರಸಿನ ಮಗನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನೂ ಲಗ್ಗೆ ಚಂಡನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅರಸು ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಮಗನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದು—ಈ ನಿಂಬೇ ಹಣ್ಣಿನ ಹೋಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಾ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕೊಡಲು; ಅವನು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ, ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರನಾದ ಈ ಅರಸಿನ ಹುಡುಗನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅರಸು

ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು; ಅವನು-ನೀನು ಚಂಡನ್ನೂ ಲಗ್ನೆಯನ್ನೂ ಕಾದು ಕೊಂಡು ಇರು; ನಾನು ಕೊಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು, ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಿಂಬೇ ಹೋಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಡಿಗೆ ಯವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು; ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ಕಠಾರಿಯಿಂದ ಇರಿದು, ಅವನ ಮಾಂಸವನ್ನು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅರಸಿಗೆ ಬಡಿಸಿದನು. ಅರಸು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಕ್ಕುನ್ನಾದರೂ ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ, ಬಹಳ ಹೊಲಸಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಅಡಿಗೆಯವನನ್ನು ಕೇಳಲು; ಅವನು ನಡೆದ ಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನು ಹೇಳುವದು;—ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೇ ನನಗೆ ಬಂತೆಂದು, ಕುದುರೆ ಯನ್ನೇರಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ, ಹಾರಿಸಿ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತು ಹೋದನು. ಆ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಮಹಾರಾಜ ದುರ್ಗವೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

39. The Rice and Husks.

39. ಅಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.

ಮಧುರಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕೊಟ್ಟಗಾರನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಕ್ಕೆ ಭತ್ತವನ್ನು ತಂದು, ಕುಟ್ಟಿ, ಕೇರಿ, ಹೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾ, ಚನ್ನಾಗಿ ತೊಳಸಿದ ಅಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕೊಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಓಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅಳಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಗೂಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತುಂಬುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಅಕ್ಕಿಗಳು ಹೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ-ಎಲೈ, ಹೊಟ್ಟುಗಳೇ, ನೀವೂ ನಾವೂ ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ, ಇಬ್ಬರು ಈ ವರಿಗೂ ಕೂಡ ಇದ್ದೆವು. ಈಗ ನೀವು ಲಘುಗಳಾದ್ದರಿಂದ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಭಾರಿಯವರಾದ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡಿ, ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಘನವಂತರಿಗೆ ಮರಿಯಾದೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ನೀಚರಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವು. ಆಗ ಹೊಟ್ಟುಗಳು-ಎಲೈ, ಅಕ್ಕಿಗಳೇ, ನೀವೂ ನಿಮ್ಮ ಹುಟ್ಟು ಯಾರಿಂದಾಯಿತು? ನಿಮ್ಮ ಬೆಳಸು ಯಾರಿಂದಾಯಿತು? ಈ ವರಿಗೂ ನಿಮ್ಮ ಕಾಪಾಡುವಿಕೆಯು ಯಾರಿಂದಾಯಿತು? ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನೋಡದೆ, ನಿಮ್ಮ ನಂಟರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೀಹಾಳಿಸಿ, ನುಡಿಯುವದು ಯಾವ ನಡತೆ? ನಾವು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ನೀವು ಹುಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಾರಿ. ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಹಾಕಿದ

ನಮ್ಮಿಂದಲೇ ನೀವು ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರಿ. ಈ ವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದರಿಂದಲೇ ನೀವು ಸಾಖ್ಯವಾಗಿದ್ದಿರಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ;—ಜನರು ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೋ ತಪ್ಪಲೆಯಲ್ಲಿಯೋ ನೀರನ್ನು ಕುದಿಸಿ, ಆ ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸುರಿದು, ಬೇಯಿಸಿ, ನುಂಗಿ ಬಿಡುವರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗಾಗದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಳುಗಳು ತಿಂದು, ಹುಡಿ ಮಾಡಿ, ಹಾಳು ಮಾಡುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದವರು ತಾವು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಬಡವರಾದ ಸ್ವಜನಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸದೆ, ಕೂಡಿ ಇದ್ದು, ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದವರು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಸ್ವಜನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹೈಯಿಸಿ ಹೋಗುವರು ಎಂದು, ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದರಿಂದ, ಅಕ್ಕಿಗಳು ಇವುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಯುಕ್ತವೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟವು.

40. The Bees and the Frogs.

೪೦. ತುಂಬಿಗಳನ್ನೂ ಕಪ್ಪಿಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.

ಚಂಪಕಾವನದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಕರನೆಂಬ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯು ಆಳವಾದ ನೀರುಳ್ಳದ್ದರಿಂದ, ಬಹು ಕೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಇತ್ತು. ಆ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂದಾ ವರೆಗಳೂ ಬಿಳಿದಾವರೆಗಳೂ ಹೊಂದಾವರೆಗಳೂ ಕೆನ್ನೈದಿಲೆಗಳೂ ಕುಮುದಗಳೂ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಹೂವುಗಳು ಬೆಳೆದು, ಬಂಡುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಬಹಳ ಇಂಪಾಗಿದ್ದವು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡು ಈ ಕೆರೆಗೆ ಬಂದು, ಈ ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಜೋನುಗಳನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದವು. ಆ ಹೂವುಗಳ ಬುಡದ ಕೆಸರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪಿಗಳು ಈ ಆರಡಿಗಳ ತಂಡಗಳನ್ನು ನೋಡಿ—ಎಲೈ, ಪರದೇಶಿಗಳರಾ, ನಿಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊರಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಆ ಬಂಡುಣಿಗಳು ಈ ಮಂಡೂಕಗಳನ್ನು ಹುರಿತು—ಎಲೈ, ಮತಿಗೇಡಿಗಳರಾ, ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಒಳ್ಳೇ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಕೆಸರು ತಿಂದು, ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಾ, ವಟವಟಾ ಎಂದು ಒರಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಅವಿವೇಕವನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಗುಣವನ್ನೂ ತಿಳಿದವರಾದ್ದರಿಂದ, ಪರದೇಶದಿಂದ ಬಂದು, ನಿಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಚೆಲುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು

ಅನುಭವಿಸಿ, ಕೇಳುವವರ ಕಿವಿಗೆ ಇನಿದಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಂಗೀತ ವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಅನ್ಯ ದೇಶಸ್ಥರು ಅವು ಬುದ್ಧರ ದೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸುಖ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವದೇಶಸ್ಥರು ಅವರು ತಿಂದು ಮಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಉದರ ಭರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಹಿಂದೆ ಚನ್ನಾಗಿ ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಇಂಥಾ ಕಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸಿತು. ನಾವು ಏಕ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಹೀಗೆ ಅನ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ದೇವರು ಸಾಖ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಕೊಡುವನು ಅಂದವು. ಕಷ್ಟಗಳು ಕೇಳಿ, ಸುಮ್ಮನಾದವು.

41. Anecdote of Shibichakrawarti.

೪೧. ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಥೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂಬ ಮಹಾ ಸತ್ಯವಂತನಾದ ಒಬ್ಬ ಅರಸ ನಿದ್ದನು. ಆತನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಇಂದ್ರನೂ ಅಗ್ನಿಯೂ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಇಂದ್ರನು ಡೇಗೆ ಹಕ್ಕಿಯಾದನು; ಅಗ್ನಿಯು ಕಪೋತ ಪಕ್ಷಿಯಾದನು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಆ ಕಪೋತವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಕ್ಷಿ ಸುವದಕ್ಕೆ ಆ ಡೇಗೆಯು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಅಟ್ಟ ಕೊಂಡು ಬರಲು; ಆ ಕಪೋತವು ಪ್ರಾಣ ಭೀತಿಯಿಂದ ಓಡುತ್ತಾ, ಓಡುತ್ತಾ, ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಆರಾಯನ ಬೆನ್ನಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು—ಸತ್ಯ ಸಂದನೇ, ಪ್ರಾಣ ಭೀತಿಯಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮರೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಇದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕೈ ಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಸ್ತೆಯ್ಯಾ, ಎಂದು ಕೂಗಲು;—ಅಂಜ ಬೇಡವೈ, ಕಪೋತವೇ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವೆನೇ ಹೊರ್ತು, ಶರಣಾಗತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಭಯ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರಸನ ಎದುರಿಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮೂಗುಳ್ಳ ಡೇಗೆಯು ಬಂದು, ಕೂತು ಕೊಂಡು,—ಎಲೈ, ಸತ್ಯವಂತನಾದ ರಾಯನೇ, ನನಗೆ ಆಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇವರು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಈ ಕಪೋತ ಪಕ್ಷಿಯು ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಕೂತು ಕೊಂಡು ಇರುವದರಿಂದ, ನಾನು ಅದನ್ನು, ನೀನು ಪ್ರಭು ವಾದ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಮಾತು ವಿನಾಯಿಸಿ, ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳ ಕೂಡದು. ಇದು ಧರ್ಮವೆಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೇ, ನನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ನನಗೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸೈ,

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಶೈಲನ ಪಕ್ಷಿಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನಕ್ಕು, ಎಲೈ, ಪಕ್ಷಿ ಶೈಲನೇ, ನೀನು ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗಿ, ಸಕಲ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ತಿನ್ನುವದು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಸರಿ. ಆದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಮರೆ ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನೀನಿದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಕ್ಷಿಸಿ ಇದ್ದರೆ, ನಿರ್ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಈಗ ನನ್ನ ಮರೆಯನ್ನು ಬಿದ್ದು-ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸೈ, ರಕ್ಷಿಸೈ, ಎಂದು ಮೊರೆ ಇಡುವ ಸಾಧು ಕಪೋತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಕೊಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ನಾನು ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿ ಬಾಧೆ ಪಡಲಿ? ಮತ್ತು ಮರೆ ಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಕಾಯದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ಯಾದ ಕೆಲಸ ಬೇರೊಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಬೇರೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು, ಈ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ಇಲ್ಲವಾಯಿತೇ? ನಿನ್ನ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು; ಭಕ್ಷಿಸಿ, ಸುಖದಿಂದ ಹೋಗು, ಎಂದು ಹೇಳುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶೈಲನನಿಂತೆಂದಿತು;-ಐಯ್ಯಾ, ಭೂಪಾಲತೀಕನೇ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸತ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೂ ನನಗೆ ಈ ದೇವದತ್ತವಾದ ಕಪೋತದ ಮಾಂಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಂಸಗಳು ರುಚಿಯಾಗಿರುವವು. ನನಗೆ ಅವು ಬೇಡಲೇ ಬೇಡ. ನೀನು ಅಷ್ಟು ದಯಾಳುತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ, ನನ್ನ ಆಹಾರವಾದ ಕಪೋತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಕಪೋತದ ತೂಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಭೋಜನದಿಂದ ಬೆಳದ ಶರೀರ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಭುಂಜಿಸಿ, ಈ ಕಪೋತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಲು; ಅರಸು ಪರಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಶೈಲನ ಪಕ್ಷಿಯೇ; ನನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು, ಮಹಾ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಅರುಗುಳ್ಳ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಮಹಾ ಧೀರನಾದ ಓಜಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ಅಂಗದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಖಂಡ ಖಂಡವಾಗಿ ಕೊಯಿದು, ಕೊಯಿದು, ಒಂದು ತ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕಪೋತವನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿ ತೂಕವಾಗಿ ತೂಗುತ್ತಾ, ತೂಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ, ಆ ಕಪೋತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಂಸವು ತೂಗಲಾರದೆ ಹೋಯಿತು. ಆಗಲಾ ರಾಯನು ಅತಿ ಶಾಂತತ್ವವನ್ನು ತಾಳಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಈಡೇರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಕಂಠ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಚಾಚಿದನು. ಆಗಲಾ ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿಗಳೆಂಬರು ಶೈಲನ ಕಪೋತ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿಜ ರೂಪಗಳಿಂದ ಅರಸಿನ ಎದುರಿಗೆ

ನಿಂತು, ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅಡ್ಡಗಿಸಿ, ಇಂತೆಂದರು;—
ಓ ಸತ್ಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಪದ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞತೆಗೆ
ಮೆಚ್ಚಿದೆವು. ನಾವು ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿಗಳು. ನಿನ್ನ ಸತ್ಯ ಗುಣವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ
ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬರ್ಥದಿಂದ ಬಂದು, ಸಾಂಗವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆವು. ನಿನ್ನ
ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

42. King Sudarshana and His Three Sons.

೪೦. ಸುದರ್ಶನನೆಂಬ ರಾಯನ ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆ.

ಪಾಟಲೀ ಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನನೆಂಬ ರಾಯನು, ಅಮರಶಕ್ತಿ
ಎಂಬ ಪ್ರಧಾನನು ಸಹ, ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿ
ದ್ದರು. ಆ ರಾಯನ ಗುಣಗಳು ಯಾವವಂದರೆ—ತನ್ನ ಬಂಧು ಜನರಲ್ಲಿ
ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೂ, ಸೇವಕ ಜನರಲ್ಲಿ ದಯೆಯೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಜನರಲ್ಲಿ ಧೂರ್ತತ್ವವೂ,
ದುರ್ಜನರಲ್ಲಿ ಕೋಪವೂ, ಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯೂ, ನೃಪ ಜನರಲ್ಲಿ ನಡುವೂ,
ಗುರು ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಹೃದಯವೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗವೂ, ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರ
ಮವೂ. ಈ ಗುಣಗಳು ಯಾವ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಇವೆಯೋ ಅವನೇ ಸಕಲ
ಲೋಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ಜನರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವನು. ಮತ್ತು
ಯಾವ ಅರಸಿಗಾದರೂ, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾದರೂ, ಮೊದಲು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
ಚಿಂತೆ ಇರ ಬೇಕು. ತನ್ನ ಆಪ್ತ ಪ್ರಧಾನರ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ
ಬೇಕು. ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಕೋಪವನ್ನೂ ದಯೆಯನ್ನೂ ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಆತ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಜಾತಿಯಾಗಿರ ಬೇಕು. ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ
ಈ ಶರೀರ ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂಬ ಧೈರ್ಯವಿರ ಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಗುಣಾತಿಶಯಗ
ಳುಳ್ಳವನೇ ರಾಜ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವನು. ಮತ್ತು ಸತ್ಪುತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದು,
ದಾನವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು. ಪರರ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ಮತ್ತೆರಿಸಲಾ
ಗದು. ಸೇವಕರೇ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ
ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು. ಪರರ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.
ರಣದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸ ಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ನೀತಿ ಇರುವದರಿಂದ ಆ ಸುದರ್ಶನನು ಸಮಸ್ತ ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ,
ತಾರ ತನ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಾ, ಬಹು ಕಾಲ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ,
ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಸುಶಕ್ತಿ, ರುದ್ರಶಕ್ತಿ, ಮೃದ.ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಮೂರುಮಂದಿ
ಕುಮಾರರನ್ನು ಪಡೆದು, ಸುಖದಿಂದಿರಲು; ಆ ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ತಾಯಿ

ತಂದೆಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ, ದುರ್ಜನರಾಗಿ, ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅವರ ದುರ್ಗುಣಗಳು ಯಾವವಂದರೆ—ಜಾಜಾಡುವದೂ, ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡುವದೂ, ಚಾರವಾಕರ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡುವದೂ, ಬೇಟೆ ಆಡುವದೂ, ಪರ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡುವದೂ, ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವದೂ, ನೀಚರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೂ. ಇವು ಏಳು ಸಪ್ತ ವ್ಯಸನಗಳೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವು ಎಂದು ನೀತಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಆ ಕುಮಾರರು ಸಪ್ತ ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಯೌವನವೂ, ಧನ ಸಂಪತ್ತಿಯೂ, ಪ್ರಭುತ್ವವೂ, ಅವಿವೇಕವೂ, ಇವು ಒಂದೊಂದೇ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ನಾಲ್ಕೂ ಇದ್ದರೆ, ಕೇಳ ತಕ್ಕದ್ದೇನು ಎಂದು ನೀತಿ ಉಂಟು. ಆ ಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಗುಣಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಮದಾಂಧರಾಗಿ ದುರ್ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಯನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೊಂದು ಕೊಂಡು, ಪ್ರಧಾನನೊಡನೆ ಹೀಗಂದನು—ಎಲೈ, ಮಂತ್ರಿಯೇ, ವಿದ್ವಾಂಸನಲ್ಲದೆಯೂ, ಧರ್ಮಿಪ್ಪನಲ್ಲದೆಯೂ ಇರುವ ಮಗನಿಂದಲೂ; ಹಾಲು ಕರೆಯದೆಯೂ, ಈಯದೆಯೂ, ಇರುವ ಹಸುವಿನಿಂದಲೂ, ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು? ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಜನ್ಯ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಲ್ಲದ ಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕಿಂತ ಗರ್ಭವು ಇಳೀ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವದೇ ಮೇಲು. ಆ ಔಶುವು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಮೃತವಾಗುವದೇ ಮೇಲು. ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದೇ ಮೇಲು. ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಮೈನೋವು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಬಂಜೆಯಾಗಿರುವದೇ ಮೇಲು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಕುವದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವದೇ ಮೇಲು. ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇರುವ ಬಿದರುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಉಜ್ಜಲು, ಆ ಕಾವಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಹುಟ್ಟಿ ಅದು ಆ ವನವೆಲ್ಲವನ್ನು ದಹಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ದುರ್ಮಾರ್ಗರಾದ ಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟಿ, ಎರಡು ಕುಲವನ್ನೂ ಕಡಿಸುವರು ಎಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಹೇಳಿ, ರಾಯನು ಬಿಸುಸುಯ್ಯಲು; ಪ್ರಧಾನನು ಹೀಗಂದನು;—

(ಪ್ರಧಾನನ ಗುಣಗಳ್ಳವವಂದರೆ, ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗ ಬೇಕು. ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಕು. ಗುಣಾವಗುಣ ಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರ ಬೇಕು. ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗ ಬೇಕು. ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗ ಬೇಕು. ಪರರ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಸಕಲ ಜನರಿಗೂ ಸಮ್ಮತನಾಗಿರ ಬೇಕು. ಪಂಡಿತನಾಗ ಬೇಕು. ಸಾತ್ವಿಕನಾಗ ಬೇಕು. ನಾನಾ ಭಾಷೆ ಳಲ್ಲಿಯೂ, ನವರಸಾಲಂಕಾರ ಯುಕ್ತ

ವಾಗಿ ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉಂಟಾಗಿರಬೇಕು. ರಸಜ್ಞನಾಗಬೇಕು. ಇಂಥ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೇ ಮಂತ್ರಿ ಪದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ನೀತಿ ಉಂಟು.)

ಹೀಗೆ ಸಕಲ ಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಧಾನನು ರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು—
ಎಲೈ, ರಾಯ, ಸಕಲ ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಒಬ್ಬನೇ ಕುಮಾರನು ಸಾಕು. ದುರ್ಮಾರಗರಾದ ಕುಮಾರರು ನೂರು ಮಂದಿ ಇದ್ದರೂ, ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಚಂದ್ರನು ಉದಯವಾದರೆ, ವಂಚಾಶತಕ್ಕೋಟಿ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಈ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಇರುವದು. ಆ ಒಬ್ಬ ಚಂದ್ರನು ಇಲ್ಲದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಎಷ್ಟು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು? ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯಳಾದ ಹೆಂಡತಿ ದೊರಕುವದೂ, ವಿನಯವಂತರಾದ ಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟುವದೂ, ಸಾಜನ್ಯವುಳ್ಳ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಇರುವದೂ, ಬಂಧುಗಳು ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುವದೂ, ಜಾಣನಾದ ಸ್ನೇಹಿತನು ದೊರಕುವದೂ, ಧರ್ಮ ಗುಣ ಉಂಟಾಗುವದೂ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯ ದಿಂದ ಲಭಿಸುವವು.

ಮತ್ತು ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿದ ತಂದೆಯೂ, ಹಾದರವನ್ನು ಮಾಡುವ ತಾಯಿಯೂ, ಸಾಂದರ್ಭವಂತಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯೂ, ಮೂರ್ಖನಾದ ಮಗನೂ, ಪರಮ ಶತ್ರುಗಳೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವರು ಎಂದು ನೀತಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಈ ಕುಮಾರರು ನಿನಗೆ ಶತ್ರುಗಳೇ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ದೀರ್ಘಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ—
ಎಲೋ, ರಾಯಾ, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ಅವರ ಅನುಗ್ರಹ ಬಲದಿಂದ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದಾರು ಎನಲು; ಆ ರಾಯನು, ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು, ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ವಂದನೆ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಕುಟ ಹಸ್ತನಾಗಿ ನಿಂತು—ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ಮಹಾವೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯ ಮೂರ್ತಿಗಳರಾ, ನನ್ನ ಕುಮಾರರನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗ ಮಾಡಿರೈಯಾ, ಅನ್ನಲಾಗಿ; ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರು ಈ ಕುಮಾರರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೇಳಿದವರಾದ ಕಾರಣ, ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿ ರಾಯನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದರು—ಎಲೋ, ರಾಯಾ, ನಿನ್ನ ಕುಮಾರರು ಅತಿ ಮೂರ್ಖರು; ಮಹಾ ಕಳ್ಳರು; ದುರಾಚಾರರು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿವೇಕಿಯನ್ನು ತಿದ್ದ ಬಹುದು; ಅವಿವೇಕಿಯನ್ನೂ ತಿದ್ದ ಬಹುದು; ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದ ಮೂರ್ಖರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತನಾದ ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ತಿದ್ದಲಾರನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಹಳ

ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟು, ಮರಳಿನಿಂದಬಾದರೂ ತೈಲವನ್ನು ತೆಗೆಯ ಬಹುದು. ಬಯಲುಬೋರೆಗಳಲ್ಲಾದರೂ ದಾಹ ಗೊಂಡವನು ನೀರು ಕುಡಿಯ ಬಹುದು. ಬಹುಕಾಲ ಸುತ್ತಿ, ಮೊಲದ ಕೊಂಬನ್ನಾದರೂ ಸಂಪಾದಿಸ ಬಹುದು. ಇಂಥ ಮೂರ್ಖರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಾರೂ ತಿದ್ದಲಿರುರು. ಮತ್ತು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಉಗ್ರವಾದ ನೆಗಳನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯ ಬಹುದು. ಚೆಲಿಸುತ್ತಲಿರುವ ತೆರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಸಮುದ್ರವನ್ನಾದರೂ ಕಾಲಿನಿಂದ ದಾಟಿ ಹೋಗ ಬಹುದು. ಬಹಳ ಕೋಪಿಸ್ತವಾದ ಸರ್ಪವನ್ನಾದರೂ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೂವಿನ ಹಾಗೆ ಧರಿಸ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವಿವೇಕರನ್ನು ತಿದ್ದುವದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಂದಲೂ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಾವು ನಿನ್ನ ಕುಮಾರರನ್ನು ತಿದ್ದಲಾರೆವೆಂದು ಹೇಳಲು; ರಾಯನು ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದ ಘರ್ಜಿಸಿ-ಎಲೈ, ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿರಾ, ನೀವು ಮಹಾ ಸಮರ್ಥರೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗತ ನಾನು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರೆ, ನಮ್ಮ ಕೈಲಾಗದೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ನೀವು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಉಂಬಳಿ ಉಡುಗೆರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ವಾಸಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ತನೆ ಮರಳದೆ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ನನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಶೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕುಮಾರರನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗ ಮಾಡಲಾರದ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನನಗೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆದರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಏನು ಫಲ? ನೀವು ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರ ಕೂಡದೆಂದು ನಿಷ್ಕರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿ, ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಾ, ಬಹಳ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ, ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿರುದೆ, ತಲೆಗಳನ್ನು ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಸುಮ್ಮನಿರಲು; ಅವರೊಳಗೆ ವಿಷ್ಣು ಶರ್ಮನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಧಗನೆ ಎದ್ದು-ಎಲೋ, ರಾಜಕಂಠೀರವಾ, ರಾಜಮಾತಾಂಡ, ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿ, ರಾಜಾಧಿರಾಜ, ರಾಜರಾಜೋತ್ತಮ, ಅರ್ತರಕ್ಷಾಮಣಿ, ದಾನ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಮನಃ ಕುಮುದ ರಾಕಾ, ಸುಧಾಕರೋಪಮಾನ ನಿಧಾನ, ಪದವಾಕ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಕರುಣಾ ಕಟಾಕ್ಷ ವೀಕ್ಷಣ, ಅತಿ ಶೀಕ್ಷಣನಾದ ಘಾಲಾಕ್ಷನಂತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ, ಸುಖಿಸುವಂಥ ಈ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಮೇಲೆ ಕೋಪವು ಯಾತಕ್ಕೆ? ನಿನ್ನ ಕುಮಾರರು ಮೂರು ಮಂದಿಯನ್ನೂ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಚ್ಛಿರರನ್ನು ಮಾಡುವೆನು; ನನ್ನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ನೋಡೆಂದು ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು; ಆ ರಾಯನು ಕೋಪವನ್ನು

ಶಾಂತಿ ಪಡಿಸಿ, ಅಬ್ಬಗನಾದ ಹರ್ಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ, ಆ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನಿಗೆ ಆಸ್ತಾಗಿರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಾಂಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಸಪ್ತಾಂಗಗಳ್ಯಾವವಂದರೆ, ಪಂಚ ಲೋಹಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಹಿತ್ತಾಳೆ, ತಾಂಬ್ರ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಸೀಸ, ಕಂಚುಗಳೂ; ಮತ್ತು, ರತ್ನ, ಪಚ್ಚೆ, ನೀಲ, ಪುಷ್ಕರಾಗ, ಮೈಥೂರ್ಯ, ವಜ್ರ, ಗೋಮೇಧಿಕ, ಹವಳಗಳೆಂಬ ನವರತ್ನಗಳೂ; ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಮೊದಲಾದ ಯಾನಗಳೂ; ಶಾಲು, ಸಕಲಾತಿ, ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳೂ; ಗಂಧ, ಕಸ್ಮೂರಿ, ಪುಣುಗು, ಜವ್ವಾದಿ, ಮೊದಲಾದ ಅನುಲೇಪನಗಳೂ; ತೊಟ್ಟಿ, ಪಡಸಾಲೆ, ಮಹಡಿಗಳುಳ್ಳ ಮನೆಗಳೂ; ಗದ್ದೆ, ಹೊಲ, ತೋಟ, ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ; ಇವು ಏಳೂ ಸಪ್ತಾಂಗವೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವು.

ಹೀಗೆ ಆ ರಾಯನು ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಉಡುಗೆರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವಂದನೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಕುಮಾರರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಮೂವರನ್ನೂ ಮೈಷ್ಣವ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ, ಜಿಷ್ಣು ಭೋಗಿಯಾದ, ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತನಾದ, ಕುಲವರ್ಧಿಪುಷ್ಪವಾದ ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ತೃಷ್ಣಾತುರವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೀಗಿದನೆಂದು, ರಾಜ ಕುಮಾರರನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಈ ವರ್ತಮಾ ನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಸಭೆಯ ಲಿದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರೂ ರಾಯನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಹೊರಟು, ರಾಜ ದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನು ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅಪಮಾನ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಬಹಳ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿ—ಎಲೈ, ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನೇ, ಶಕ್ರ ಸಮನಾದ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನ ಕುಮಾರರನ್ನು ತಿದ್ದುವೆನೆಂದು ನಿರ್ವಕ್ರವಾದ ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ? ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ನೀನು ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸನೇ? ಈ ದುಷ್ಟರಾದ ರಾಜ ಪುತ್ರರನ್ನು ತಿದ್ದುವದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೈಲಾಗುವದೇ? ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಸದೆ ಇದ್ದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡುತ್ತೀನೆಂದು ಗರ್ವೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಮಾನ ಪಡಿಸ ಬಹುದೇ? ಎಂದು ಆತ್ಯಂತ ಕೋಪದಿಂದ ಜರಿಯಲಾಗಿ, ಆ ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನು—ಚಕ್ರ ಪಾಣಿಯೇ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ಈ ವಕ್ರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸೆಂದು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ದೈವವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪುಣಾಮ

ವನ್ನು ಮಾಡಿ-ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸೇವಕನು; ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇನು? ನನ್ನ ವಿದ್ಯವೇನು? ಆ ಮಹಾ ರಾಯನು ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸಕಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೋಗುವ ವೇಳೆ ಬರಲು; ನಿಮ್ಮ ಸಂದರ್ಶನಾನುಗ್ರಹ ಬಲದಿಂದ ನನಗೆ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯು ತೋಚಿತು; ಏನಂದರೆ, ಈ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ನಮ್ಮ ಅನ್ನಸ್ಥಿತಿಯು ಇನ್ನು ಆರು ಮಾಸಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿರಲೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ರಾಯನು ಒಡಂಬಟ್ಟು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದಕಾರಣ ನೀವು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪುರ್ಣಾನುಗ್ರಹವಿಟ್ಟು, ಬುದ್ಧಿರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ವಿಷ್ಣು ಶರ್ಮನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದರು.

ಇತ್ತಲಾ ರಾಜಕುಮಾರರು ಬಹಳ ದುಷ್ಟರಾದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಶರ್ಮನು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡು, ಕೆಲವು ದಿವಸ ಕಾಲಜ್ಞೇಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಲು; ಒಂದು ದಿನ ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಯಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯಾಣವಾಗಿ ಹೊರಡಲು; ಆಗ ವಿಷ್ಣು ಶರ್ಮನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು; ಅವರು ಘೋರವಾದ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡಿ, ಬಹಳ ದಣಿದು, ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಂದು ಇದ್ದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ-ಎಲೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ನಾವು ಬೇಟೆಯಾಡಿ, ಬಹಳ ದಣಿದು ಇದ್ದೇವೆ; ಬುತ್ತಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಲು; ವಿಷ್ಣು ಶರ್ಮನು ಅವರಿಗೆ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು; ಅವರು ಅದನ್ನು ಉಂಡು, ತಿಳಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ತಣ್ಣಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ಬಳಲಿದವರಾದ ಕಾರಣ, ಪವಡಿಸಿ, ಆ ವಿಷ್ಣು ಶರ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ-ಎಲೈ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ನಮಗೆ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು ಎನಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಹಳ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಇವರನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸಕಲ ನೀತಿ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಐದು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ, ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳೊಳಗೆ ಅವರನ್ನು ಸಕಲ ನೀತಿ ವಿಶಾರದರಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನೆಂದು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಆ ಕುಮಾರರನ್ನು ರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅವರ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು; ರಾಯನು ತನ್ನ

ಮಕ್ಕಳು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಆ ವಿಷ್ಣು ಕರ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಉಡುಗೆರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಜೈವೃಷ್ಣ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

43. The Idol cheated by the Merchant.

೪೩. ಕೋಮಟಿಗನು ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಮೋಸಾ ಮಾಡಿದ ಕಥೆ.

ಬೆಳವಾಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಾಮಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಕೋಮಟಿಗನು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾದ ಸೋಮವಾರಸಂತೆ ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರವೂ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು, ಹುರಿಗಡಲೆ, ಕೊಬರಿ, ಬುರುಗು, ಅಡಿಕೆ, ಎಲೆ, ಮುಂತಾದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರಿ, ಆ ಲಾಭದ ಹಣದಿಂದ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅವನ ನೆರೆಯವನಾದ ಸಂಜೀವಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬುವನು ಇವನ ಹಾಗೆಯೇ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ, ಬಹು ಲಾಭವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದನು. ರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಒಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ನೆರೆಯವನಾದ ಸಂಜೀವಶೆಟ್ಟಿಯ ಸಂಗಡ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ, ಶೆಟ್ಟಿಯೇ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸಮವಾದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಒಂದೇ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಲಾಭ ಬರುತ್ತೆ; ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಾಭ ಬರುತ್ತೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣವೆಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ಸಂಜೀವಶೆಟ್ಟಿಯು—ಎಲೈ, ಶೆಟ್ಟಿಯೇ, ನಾವು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸೋಮವಾರ ಸಂತೆಯ ಊರು ಬಾಗಲಿನ ಹತ್ರ ಒಂದು ವಿನಾಯಕನ ಗುಡಿಯು ಇದೆ. ಆ ವಿನಾಯಕನು ಬಹು ಸತ್ಯವುಳ್ಳ ದೇವರು. ನಾನು ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗೆಲ್ಲಾ ಆ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ವಿನಾಯಕನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ—ಎಲೋ, ಗಣಪತಿಯೇ, ಈ ದಿವಸ ನನಗೆ ಬಹಳ ಲಾಭ ಬಂದರೆ, ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡು, ಹಾಗೆ ಬಂದ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಆ ಗಣಪತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಹು ಲಾಭ ಬರುತ್ತೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ರಾಮಶೆಟ್ಟಿಯು ತಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಸಂತೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ವಿನಾಯಕನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಸಂತೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಈ

ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಬಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು, ಹರಿಕೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರಾ ಮಾಡಿ, ಪೂರೈಕ್ಕಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಾಭ ಬಂದದರಿಂದ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಸಾಯಂಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು, ವಿನಾಯಕನ ಗುಡಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಹರಿಕೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು—ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಈ ದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಕೊಡ ಬೇಕೆಲ್ಲಾ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಮರವನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಒಂದು ಗೋಣೀ ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು, ವಿನಾಯಕನ ಗುಡಿಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಹರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಒಂದು ಗೋಣೀ ಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ; ದಯೆ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು, ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಆ ದೇವರ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟು ಬಂದನು.

44. The Mussulman tricked by a Merchant.

೪೪. ಕೋನುಟಿಗನು ತುರುಕನನ್ನು ನಂಬಿಸಿದ ಕಥೆ.

ಸೋಮಪುರವೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಬಟ್ಟನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದ್ದನು. ಆತನು ಜಾತಿ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಡೆಯದೆ, ಯಾಚನೆಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾ, ಒಂದು ದಿವಸ—ಧಾರಾ ಪಟ್ಟದ ಅರಸನು ಬಹು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದು ಕೇಳಿ, ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರಟು ಪಯಣ ಗತಿಯಿಂದ ಆ ಧಾರಾ ಪಟ್ಟದ ಹೊರ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಕೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲೋದಕದಿಂದ ಶೋಭಿತವಾಗಿಯೂ, ನಾನಾ ವಿಭಗಳಾದ ಜಲ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಧುರಾಲಾಪಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ, ವಿಕಾಸಮಾನಗಳಾದ ಕೆಂದಾವರೆ ಬಿಳಿದಾವರೆ ಕನ್ನಿ ದಿಲೆ ಮೊದಲಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ರಮಣೀಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ಸರಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು, ತಾನು ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದಿಂದ ಆಯಾಸ ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಈ ತಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬುತ್ತಿಯನ್ನುಂಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದು,

ಅನಂತರ ಪುರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಅಂದು ಕೊಂಡು, ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಮುಖ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತದನಂತರ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ತುಲಸಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತುಲಸಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಆ ಉದ್ಯಾನವನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಂದು ತುರುಕರ ಮಶೀತಿಯ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತುಲಸಿ ಗಿಡಗಳು ತಮ್ಮ ಪೈಕೆ ತಾವೇ ಹುಟ್ಟಿರಲು; ಆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ತಂಬಿಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಆ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಹೊಯಿದು, ಅವುಗಳ ಬುಡದ ಮಣ್ಣಿನ ನೀರನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಆ ತುಲಸಿ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೈ ಮುಗಿದು, ಅನಂತರ ದಳ ದಳವಾಗಿ ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲು; ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಆ ಮಶೀತಿಯ ತುರುಕನು ಒಬ್ಬನು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಎಲೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನೀನು ಹುಚ್ಚನೋ? ಇದೇನು ಈ ಗಿಡಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೀ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಮೈಂಥನನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ, ಸಾಬರೇ, ಇದು ಸುಮ್ಮನೇ ಗಿಡವಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ದೇವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವಂದನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನಲು; ಆ ತುರುಕನು—ಎಲೋ, ಹಾರುವಾ, ಇದು ನಿನ್ನ ದೇವರೋ? ಇದರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನು ಆದೀತು? ನನ್ನ ಮೈ ಕೂದಲನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ತುಲಸಿ ಗಿಡವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲು ಜೋಡಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಿತ್ತು, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮೈ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಉಜ್ಜಿ, ಹೊಸಗಿ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ಆ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಕುರಿತು—ನಿನ್ನ ದೇವರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಿಯಾ? ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಗ ಆ ಊರ ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಶೀತಿಯ ಹತ್ತರ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕೋಮಟಿ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಆ ತುರುಕನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ಈ ಮೈಂಥನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ಅವನು ನೋಡುವ ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಹಸಬೇ ಚೀಲವನ್ನು ಒಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿ ಪೊದೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇರುವ ಒಂದು ತುರುಚನ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಅದೇ ತುರುಕನು ಇವನಿಗೂ ಆ ಹಾರುವನಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಇಥೆ ಎಂದು ಅಂದು ಕೊಂಡು, ಆ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಎಲೋ, ಕೋಮಟೀ, ಇದೇನು ಈ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮ

ಸ್ವಾರಾ ಮಾಡುತ್ತೀ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಆ ವರ್ತಕನು—ಎಲೈ, ಸಾಹೇಬರೇ, ಇದು ನಮ್ಮ ಮನೆ ದೇವರು; ಬಹಳ ಕ್ರೂರವಾದದ್ದು. ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಆ ತುರುಕನು—ಛೇ! ಛೇ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಬುದ್ಧಿಹೀನರು! ಈ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಸತ್ಯವಿದೆ? ಎಂದು, ಆ ಕೋಮಟಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಗರ್ವದಿಂದ ಆ ಗಿಡವನ್ನು ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಿತ್ತು, ಅದರ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಉಜ್ಜಿ ಕೊಂಡು, ಬಿಸಾಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ನವೆಯೂ, ಉರಿಯೂ ಉಂಟಾಗಿ, ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಾ, ಆ ಕೋಮಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ—ಶೆಟ್ಟರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಸತ್ಯ ನಿಮ್ಮ ದೇವರು ಬಹಳ ಕ್ರೂರವಾದದ್ದು. ಈಗ ನನ್ನ ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ನವೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಉರಿ ಬಲವಾಗಿ ಇದೆ. ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಬಹು ದೈವದಿಂದ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು; ಆ ಕೋಮಟಿಯು—ಸಾಹೇಬರೇ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ನೀವು ನಮ್ಮ ದೇವರಿಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನೀವೇ ಆ ದೇವರಿಗೆ—ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡು, ಏನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ತಪ್ಪು ಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡು, ನಿನ್ನನ್ನು ವಾಶಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಲು, ಆ ತುರುಕನು—ಇಪ್ಪು, ಆದರೆ ಸಾಕೆಂದು ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹತ್ತು ವರಹಗಳನ್ನು, ಇದನ್ನು ತಪ್ಪು ಗಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳೋ ಎಂದು, ಕೋಮಟಿಗೆ ಕೊಡಲು; ಅವನು ಒಂದು ದುಡ್ಡಿಗೆ ಹರಳೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಂದು, ಆ ತುರುಕನ ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಸವರಿ, ಚನ್ನಾಗಿ ನೀವಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ನವೆಯೂ ಉರಿಯೂ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಹೊರಟು ಹೋದರು.

45. The Impoverished Ryot and the Idol.

೪೫. ಬಡತನ ಬಂದ ಕೂದ್ರನನ್ನೂ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದು.

ರಾಮನಾಥಪುರವೆಂಬ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹನುಮೇಗೌಡನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಬಹು ಬಡವನಾಗಿದ್ದು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು, ಒಂದಾರು ಎತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಆ ಊರ ಪಾರು ಪತ್ಯಗಾರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ವರಹದ ಕಂದಾಯದ ಹೊಲವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಆರೇಳು ಉಳ ಉತ್ತು, ರಾಗಿ ಚೆಲ್ಲಿ, ಹದ ಕಂಡು, ಹರತೆ ಬೇಸಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕಳೆ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಚನ್ನಾಗಿ ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿ

ದನು. ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಕಾಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಹದ ಮಳೆಗಳು ನಡಿಸಿ, ಮೈರು ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ತೆನೆಗಳಾಗಿ, ಹಾಲುದುಂಬಿ, ಕಾಸಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕುಯ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕುಯ್ದು, ಅರೀ ಹಾಕಿ, ಆರಿಸಿ, ಬಳ್ಳಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದು ತಿರಿಗಿ ಕಿತ್ತು, ದೊಡ್ಡ ಮೆದೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಣ ವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮೇಟಲೆ ಮರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅದರ ಸುತ್ತ ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಕಿತ್ತು, ಒದರಿ, ಒಡ್ಡುಗೊಲಿನಿಂದ ಬಡಿದು, ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ತುಳಿಸಿ, ಮೇರೆ ಕೋಲನ್ನು ಕೊಂಡು, ಅದರಿಂದ ಒಕ್ಕಿದ ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಒದರುತ್ತ, ಕಾಳು ಬೇರೆ ಹುಲ್ಲು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ, ಕಾಳುನ ರಾಶಿಯನ್ನು ತೂರಿ, ಕೇರಿ, ಕಾಳು ಎಂದಿಗಿಂತ ಹುಲಸಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆ ಒಗತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮಿಕ್ಕ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಗುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದು ಮಾರು ಬಂದಾಗ ಮಾರಿ, ದಿವಾಣದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮಿಕ್ಕ ಹಣದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಏರು ಎತ್ತು ಕೊಂಡು, ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಜೀತದಾಳು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಮತ್ತು ಐವತ್ತು ವರಹಾ ಕಂದಾಯದ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ದೊಡ್ಡ ರೈತ ನಾಗಿ, ವರುಷ ವರುಷ ಆರಂಭವನ್ನು ಬಲ ಪಡಿಸುತ್ತಾ, ನೂರಾರು ಉಳುವ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ನೂರಾರು ಹೇರಾಟದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಹತ್ತು ಇಪ್ಪ ತ್ತು ವರುಷದ ತನಕ ಹೀಗೆ ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ, ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಳೆಯಾಗದೆ, ಬೆಳೆ ನಿಂತು ಹೋದ್ದರಿಂದ, ದನಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಸೊಪ್ಪು ನೀರು ನಿಡಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ರೋಗಗಳು ಬಂದು, ಸತ್ತು ಹೋದವು. ಮಿಕ್ಕವು ಹೀಗೆ ಸಾಯುತ್ತವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ದುಖದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಾರಿ, ಸರಕಾರದ ಕಂದಾಯದ ಹಣಾಳಿ ವರುಷಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟು, ಹೀಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರುಷದ ತನಕ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗದೆ, ಉಳು ವದಕ್ಕೆ ಎತ್ತು ಆಳು ಇಲ್ಲದೆ, ಅರಮನೇ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಬಟ್ಟೆ ಬರಿಗಳನ್ನೂ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾರಿ, ಪಾಳು ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಿ, ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಟು ಸಹ ಇಲ್ಲದೆ, ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ತಿರಿಗಿ ಮಾರನೇ ವರುಷದ ಕಂದಾ ಯಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಯ ಕುಳುವಾಡಿಯು ಕೋಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಇವನ ಮನೆಗೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ, ಬಹಳ ವರಾತ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ರೈತನು ಕಂದಾಯ ಕೊಡುವ ದಕ್ಕೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಕದ್ದು, ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಅರ ಮನೇ ಚಕ್ರನು ಕಂಡು, ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಇವನು

ಕಂಡು, ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ ಹಾಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಸ್ಸೀ ಗುಡಿ ಇದ್ದದರಿಂದ, ಅದರೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಗ್ರಹದ ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಔತು ಕೊಂಡನು. ಚಕ್ರನು ರೈತನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ತಿರುಗಿ ಹೋದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆ ವಿಗ್ರಹದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದಿರೆ ನಿಂತು, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಆ ವಿಗ್ರಹದ ಪೂಜಾರಿಯು ಬಂದು—ಯಾಕೆ ಅಳುತ್ತೀಯೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ,—ಮತ್ಯಾವದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲವಪ್ಪ. ನಾನು ಹತ್ತು ವರುಷ ಆರಂಬಾ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯಾದರೂ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ಪಾಪಿಯು ಎಷ್ಟು ವರುಷ ಆರಂಬ ಮಾಡಿದನೋ? ಒಂದು ಬೊಂತೆಗೂ ಗತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆತ್ತಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ ಎಂದು ದುಷ್ಟ ಬಂತಪ್ಪ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೂಲಿ ನಾಲೀ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಜೀವಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು.

46. The Stingy Merchant made Liberal.

೪೬. ಶೋಭಿಯಾದ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಉದಾರ ಗುಣ ಉಂಟಾದದ್ದು.

ರತ್ನವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನು ಹಡಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಬಹು ತರವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅನೇಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಲೋಭತನದಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಸು ಕೊಡದೆ, ಬಲು ಜಿಪುಣನಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಆಗ, ಇವನು ಮಹಾ ಧನಿಕನೆಂದು ತಿಳಿದು, ದೇಶಾಂತರದಿಂದ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಯಾಚಕಸ್ಥನು ಇವನನ್ನು ನಾಲ್ಕಾರು ವರುಷ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಒಂದು ಕಾಸು ಕೊಡದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಇವನನ್ನು ಕಾದದ್ದು ವೃಥಾವಾಯಿತಲ್ಲಾ? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆಗ ವರುಷಾ ಕಾಲವು ಬಂದು, ಕಾಳ ಮೇಘಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿದವು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷು ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡು ಕೊಂಡು, ಕೆಲವು ಜನ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಈ ವರ್ತಕನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಕೊಡದೆ, ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಆಗ ಬೇಡ. ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ನೀನು ಆಗು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಈ ವರ್ತಕನು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ,—ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇವರ ಮಾತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಂದರೆ, ಯಾವವನು ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನೋ, ಅವನು ಮತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗುವನು. ಮಾಡದವನು ಭಿಕ್ಷುಕನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನೆಂದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿದವನು ನಿತ್ಯವೂ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬಂದರೆ, ಕೆಲವು ದಿನಸರಲ್ಲಿ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿದು,

ಬಡವನಾಗುವನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ಮೊದಲು ಕಾದಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅರಸಿನ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಆ ಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಮೇಘವನ್ನು ಕುರಿತು—ಎಲೈ, ಮೇಘವೇ, ವರುಷದಾರಭ್ಯ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿರುವ ಈ ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಯ ಮರಿಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮೂಡದೆ, ಬೇಗ ನಿನ್ನ ಮುಂಗಾರು ಹನಿಗಳನ್ನು ಕೆಡವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಘಳಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕಾರ ತಿರುಗಿ, ಬೀಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಆವಾಗ ನೀನು ಎಲ್ಲಿ? ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀರುಗಳಿಲ್ಲ? ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿ ಬಂದು ಕಾಯುವದೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ವರ್ತಕನು ಕೇಳಿ, ಈ ಮಾತಿನರ್ಥವು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಾಗಲೇ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಡ ಬೇಕು. ಈ ಐಶ್ವರ್ಯವು ದೇವರ ದಯ ತಪ್ಪಿದರೆ, ಹೋಗುವದು. ಆಗ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಬೇಡುವವನಾದರೂ ಬಾರನೆಂದು ಆಯಿತು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಪಾಲು ಮಕ್ಕಳ ವಶಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಪಾಲು ಸಂಚಿತವಾಗಿ ಇಟ್ಟು, ಮತ್ತೊಂದು ಪಾಲು ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ನಾಲ್ಕನೇ ಪಾಲನ್ನು ದಾನ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆಂದು ತೆಗೆದು, ಬಂದ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೂ ಕಾದು ಇದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಉಚಿತವರಿತು ಕೊಟ್ಟು, ಮುಂದೆ ಬಂದ ಪರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅರಿತು ಕೊಡುತ್ತಾ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು.

47. Maryade Ramanna judges the case of a Brahman and a Merchant.

೪೭. ಮರ್ಯಾದೆ ರಾಮಣ್ಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ತಕರ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಶೀರಿಸಿದ ಕಥೆ.

ಉತ್ತರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೋಭಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿರುವದು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ವ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ನಿಪುಣನಾಗಿ ಇರುವನು. ಈತನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಶಾಲಿ ಎಂಬ ಮೈತ್ರಿ ಸ್ನೇಹಿತನುಂಟು. ಈ ಉಭಯತ್ರರು ಬಾಲ್ಯದಾರಭ್ಯ ಬಹಳ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಯೋಗಕ್ಷೇಮಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ವರ್ತಕನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕುಶಲತೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸುವವರಿಲ್ಲದೆ, ಈ ಉಭಯತ್ರರು ಬಹಳ ದರಿದ್ರರಾಗಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು, ಏನೆಂದರೆ—ನಾವು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಯಲಾರದ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನವೇ ನಿಕ್ಷೇಪ ಎಂಬ ಗಾಢ ಯಂತೆ ದೇಶಂ

ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ನಾವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಉಭಯತ್ರರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೂಡಿ ಬಂದರೆ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕು. ನಿನಗೆ ಕೂಡಿ ಬಂದು, ನನಗೆ ಯಾವದೂ ಅನು ಕೂಲಿಸದೆ ಹೋದರೆ, ನೀನು ನನಗೆ ಪಾಲು ಕೊಟ್ಟು, ಸಹಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ದೂರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆಯಾ ದೇಶಗಳ ಅರಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಿ ಯೂ ತಕ್ಕ ಆಶ್ರಯ ಶಿಕ್ಷದೆ, ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಮಹಾ ಪಟ್ಟ ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇಳು ಕೊಂಡು, ಆ ಪಟ್ಟವನ್ನಾಳುವ ಮಹಾ ರಾಜ ಭತ್ಯಪತಿ ಎಂಬುವನ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಈ ಸುಶೀಲನೆಂಬವನ ವಿದ್ಯಾ ವೈದುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ರಾಯನು ಮೆಚ್ಚಿದವನಾಗಿ, ಭಾರೀ ಸಂಬಳ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡನು. ಈತನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವರ್ತಕನಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯತ್ನ ಸಾಗದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಆ ಪಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಪೂರೈದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವರ್ತಕನು ಸಹಾ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಪ್ರಕಾರ, ಒಬ್ಬ ರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಯೋಗಕ್ಷೇಮಿಗಳಾಗಿ, ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರುಷ ಆ ಪಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಗ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದಿನೇ ದಿನೇ ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ, ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದ ಚಿಂತೆ ಹತ್ತಿ-ನಾವು ಬಂದು ಬಹಳ ದಿವಸವಾಯಿತು. ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ಏನಾಯಿತೋ? ಜನಗಳು ಏನಾದರೋ? ಹ್ಯಾಗೆ ಇದ್ದಾರೋ? ನಾವು ಉಭಯತ್ರರು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡುವದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ನೀನು ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರ ಬೇಕೆಂದು, ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ವರ್ತಕನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದವನಾಗಿ, ವರ್ತಕನಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರಹಾವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರಹಾವನ್ನೂ ಭಾರೀ ಕ್ರಯವುಳ್ಳ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ರತ್ನವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ದ್ರವ್ಯ ರತ್ನ ಸಹಾ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅಪ್ಪಣಿ ಪಡೆದು, ತನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಗತಿ ಏನಂದರೆ, ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಪೋಲಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಅಂಕಣ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ತಗಲಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ, ಬಹಳ ಕೃಶಳಾಗಿ, ನೆಲ ಹತ್ತಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಸಂಗಡ ಹೋದ ವರ್ತಕನು ಮಹಾ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಬಂದದ್ದನ್ನೂ, ತನ್ನ

ಗಂಡನು ಬಾರದ್ದನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಗಂಡನು ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೋ? ಏನು ಗತಿ ಯಾದನೋ? ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಈ ವರ್ತಕನ ಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡು, ತಾನು ಬಂದು ಇದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಬಾಗಲು ಕಾಯುವ ಜನಗಳು ಹೋಗಿ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ—ಅವಳು ಯಾರು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ? ತಳ್ಳಿ ಬಿಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ವರ್ತಕನ ಆಳುಗಳು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಹೆಂಗಸನ್ನು ನೂಕಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಅಯ್ಯೋ! ದೇವರೇ! ಹೀಗಾಯಿತೇ? ಎಂಬುದಾಗಿ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ, ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ, ಉಸ್ತಂತ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ, ಬಿದ್ದು, ಕಷ್ಟ ಜೀವನಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಳ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಾಗಿ, ಆ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಹೊರಟು, ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ್ಯೆ, ಬಹಳ ಪೋಲಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದೆರಡು ಅಂಕಣ ತಗಲಿ ಕೊಂಡು ಇರುವದರಲ್ಲಿ ನೆಲ ಹತ್ತಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ—ಇಂಥಾ ವರ್ತಕ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಯೆ ನಿನಗೇನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ—ಏನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ನಾನು ಇಂಥಾ ಶ್ರಮದಿಂದ ಇರುವೆನೇ? ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಂದ ಸಮಾಚಾರ ವರ್ತಕನು ಕೇಳಿದವನಾಗಿ, ಬಹಳ ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದು, ವಿಧೇಯನಾಗಿ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳಲು; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ಎನೋ ಗೃಹಸ್ಥ! ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನೂ ರತ್ನವನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕೊಡದೆ ಇರ ಬಹುದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ—ಅಯ್ಯೋ! ನಾನು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಅಂಥಾ ದೋಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡೇನೇ? ತಮ್ಮ ಒಡವೆ ತಮಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟೇ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು—ಈ ಸಂಗತಿ ಏನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಹಾಗೆ ಅವನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ನಾನು ಹೀಗೆ ಯಾಕೆ ಇದ್ದೇನು? ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಅವನು ಕೊಡಲೂ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವರ್ತಕನನ್ನು ನೋಡಿ—ಆಕೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ? ಕೇಳೆಂದು ಮಂದಲಿಸಿದನು. ಅಯ್ಯಾ, ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನಲ್ಲ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನೂ ರತ್ನವನ್ನೂ ನಾನು ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನಗಳು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟವರಿ

ದ್ವಾರ. ಇವರನ್ನು ಕೇಳ ಬಹುದೆಂದು, ಮೊದಲೇ ಹೇಳ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದ ತನ್ನ ಸಂಬಳಗಾರರನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ್ಯೆ—ನಾವೇ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅನಂತರ ಈ ವರ್ತಕನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಅಮ್ಮನವರು ಎಲ್ಲಾ ತವುರು ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ಈ ಮೇರೆಗೆ ದುರ್ಜನಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಎಂದಿಗಾದರೂ ತಮಗೆ ದ್ರೋಹಾ ಮಾಡೇನೇ? ಬಾಲ್ಯದಾರಭ್ಯ ನನ್ನ ನಡತೆ ತಮಗೆ ತಿಳಿದದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ವರ್ತಕನು ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ನೇಹಿತ; ಎಂದಿಗೂ ಇಂಥಾ ವಂಚನೆ ನಡಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಇದು ಹೆಂಗಸಿನ ಮೋಸಗತಿಯೇ, ಹೌದು, ಎಂದು, ಬಹಳ ಕೋಪದಿಂದ—ಈ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ, ಅನೇಕ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ವರ್ತಕನನ್ನೂ ಅವನ ಕಡೇ ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ಳಾಗಿ ಇರುವ ಆಳುಗಳನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಕರೆದು ಕೊಂಡು, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಬೇಕಾದ ಸ್ನೇಹಿತರು, ತಾನು ಸಹಿತ, ಪಾಲಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆಯೂ, ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ, ರಥಗಳ ಮೇಲೆಯೂ, ಕೂತು ಕೊಂಡು, ಬಹಳ ಕೃಶಗಳಿಗಿ ಇರುವ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ತಳ್ಳಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ದೇಶ ದೇಶ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳೂ ಎಷ್ಟೋ ಬಂದು, ಜನಗಳು ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ಕಾದು ಕೊಂಡು ಇರುವರು. ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬಗೆ ಹರಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಆತ ಇದ ನ್ನೇಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಾರ ರೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ವರ್ತಕ ಹಣವನ್ನೂ ರತ್ನವನ್ನೂ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಿಶ್ಚಯ ವೆಂದು ತೀರಿಸಿದನು. ಆ ತರುವಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಈ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಮಾಡಿದ ತೀರ್ಪಿನಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಗ್ರಹ ಉಂಟಾಗಿ, ತಾವೆಲ್ಲರು ಪಾಲಕ್ಕಿ ರಥ ಕುದುರೆ ಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ಆ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಆಳನ ಕಡೇ ಎಳೆಸಿ ಕೊಂಡು, ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹ ತ್ತಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೂರು ಮುನ್ನೂರು ಜನ ದನ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು ದನಾ ಕಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಮಣ್ಣನೆಂಬ ಒಬ್ಬನು ಅರಸೆಂತಲೂ, ಕೆಲವರು ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನಿಗಳೆಂತಲೂ, ಕೆಲವರು ಸೇನಾಪತಿಗಳೆಂತಲೂ,

ಕೆಲವರು ಕಾಲ್ಪಲಗಳಂತಲೂ, ಈ ರೀತಿ ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಆಟ ಆಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರುವ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಂತಾದವರನ್ನೂ ರೋದನಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ಆ ಅರಸಾಗಿ ಇರುವ ಹುಡುಗನು ನೋಡಿ—ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂಬದಾಗಿ ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಲು, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆ ಜನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ—ನೀವು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ನಿಮ್ಮ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದು, ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ನೀವು ದನಾ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು; ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? ನೀವು ಕೇಳಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ನಾವು ಹೇಳಿ ಫಲವೇನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಹಾ! ಹಾಗೋ? ನಾವು ದನಾ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರೇ ಆಗಲಿ. ಎಲಾ, ಯಾರೋ? ನೀವೆಲ್ಲಾ ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ದೊಣ್ಣೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂದು, ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ ದೊಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು—ಸ್ವಾಮಿ, ಬುದ್ಧಿ! ಎಂದು, ಬಂದು ನಿಲ್ಲಲು; ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ತಲೆ ಹೊಡೆದು ಬಿಡಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ತಮ್ಮ ಜನವೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ನಲವತ್ತು ಐವತ್ತು ಮಂದಿ; ದನಾ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು ಇನ್ನೂರು ಮುನ್ನೂರು ಜನ. ತಾವು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಾಯುವ ಹೊತ್ತು ಬಂತು ಎಂದು ಬಹಳ ಭಯ ಪಟ್ಟು—ಅಪ್ಪನ, ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಣದಿಂದ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಎಂದು, ಆದಿಯಿಂದ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಅರಸೂ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನಿಗಳೂ ಆ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೂರವಾಗಿ ಒಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಒಂದು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಪ್ಪು ಎರೇ ಮಣ್ಣು ತಂದು, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮೊದಲು ಆ ಸುಶೀಲನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕರಿಸಿ—ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ರತ್ನ ಎಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಿತ್ತು? ಈ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ ಹಾಕು ಎಂದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದನು. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಆ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದನು. ಅನಂತರ ಅವನನ್ನು ದೂರವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ವರ್ತಕನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು—ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ ಹಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವನು ಆ ರತ್ನ ನೋಡಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನೂ ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದನು. ಇವನನ್ನು ದೂರವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಂದಾಗಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರಿಸಿ—ನೀನು ನೋಡಿದ ರತ್ನ ಬಹಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ? ಆದು ಎಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಿತ್ತು? ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಘಾಬರೀ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವನು ದೊಡ್ಡ ನಿಂಬೇಕಾಯಿಯ ಗಾತ್ರ ಉಂಡೇ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟನು. ಆ ತರುವಾಯ ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ದೂರವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ನಿಂತ ಮೂರು ಜನಗಳನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯುಕ್ತಿ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಕೇಳುವಾಗ್ಯೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿ ಮೆಯಾಗಿಯೂ ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಉಂಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ತಕ ಸಹ ಮಾಡಿದ ಉಂಡೆಗಳೆರಡು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿಯೂ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಯೂ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಇರುವಂಥಾದ್ದು ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೇ ಮಾಡಿ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ನೋಡಿದ್ದೂ ಕೊಟ್ಟದ್ದೂ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬದಾಗಿ ಎಣಿಸಿ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಅವನು ಬಂದ ಮಾತ್ರ ದಲ್ಲೇ-ಎಲಾ, ಅವನುರೋ? ಆ ದೋಣ್ಣೆಯಿಂದ ಇವನ ತಲೆ ಹೊಡೆದು ಹಾಕು ಎಂದು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ತಕ ಸಹ ಮಾಡಿದ ಉಂಡೆಗಳು ಎರಡು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ, ಲೇಶ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಇವೆ. ನೀವು ಮಾಡಿದ ಉಂಡೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಭೇದವಾಗಿ ಇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಬಹಳ ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಅವನು ಭಯದಿಂದ-ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೂ ಕಡಿಮೆ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದೂ ಸುಳ್ಳು. ವರ್ತಕನಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಾನು ಸುಳ್ಳು ನುಡಿದಿರುವದುಂಟೆಂದು ಹೇಳಲು; ಕಡಿಮೆ ಜನಗಳನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಪೂರಾ ಭಯ ಪಡಿಸಿ, ಕೇಳುವಾಗ್ಯೆ, ಅವರೂ ಅವನಂತೆಯೇ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಮೇಲೆ ವರ್ತಕನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿ, ಆ ವಿವರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸಮ ಹೈಮೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹೇಳಿಸುವಾಗ್ಯೆ, ಅವನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಟೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ರತ್ನವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಮುಂದಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಇವರೆಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ತಕರಿಬ್ಬರು ಮಾಡಿರುವ ಉಂಡೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವ ರತ್ನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ವರ್ತಕನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಶಾ ಮಾಡಿದನು. ಇವರೆಲ್ಲರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಈ ದನಾ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನು ಮರಾಠೆ ರಾಮಣ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

48. The Story of Pedda Bhatta.

೪೮. ಪೆದ್ದ ಭಟ್ಟನ ಕಥೆ.

ಉತ್ತರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇವಪುರವೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ದೇವಶರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಕಲ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿ, ಅರಸುಗಳ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಅರಸುಗಳಿಂದ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಧನ ಕನಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಧನಿಕನಾಗಿ, ತನ್ನ ಸಮಾನರಾದ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಗೃಹಸ್ಥಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರಿಗೆ ಅನ್ನೋದಕಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾ, ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸನೆಂದು ಮಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ಬಸುರಾಗಿ, ಒಳ್ಳೊ ಶುಭ ಲಗ್ನ ಶುಭ ತಾರೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಆ ವೇದಶರ್ಮನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹನ್ನೆರಡನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿನಾಥನೆಂದು ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬೆಳದ ಹಾಗೆ ಆಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೌಲೋಪನಯನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಮಠಕ್ಕೆ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ಮಲ್ಲಿನಾಥನೆಂಬ ಮಗನು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಓದಿ ಬರೆಯದೆ, ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯದೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರ ಸಂಗಡ ಚೆಂಡು ಬುಗಿರಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ, ಶುದ್ಧ ಶುಂಠಕಾಯನಾದನು. ಅಂಥಾ ಹೆಡ್ಡು ಹುಡುಗನಿಗೂ ಕೂಡಾ, ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಮಗನೆಂದು, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಕೆಲವು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ, ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ದೊಡ್ಡ ವಳಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಯು ಹುಡುಗನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಶೋಭನ ಪ್ರಸ್ತವನ್ನು ಬೆಳಸಿ, ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆಂದು, ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಬರೆದು, ಲಕ್ಕೋಟಿಗೆ ಅರಿಸಿನ ಕುಂಕುಮಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆಗ ಮಲ್ಲಿನಾಥನ ತಂದೆಯು ಬೀಗನು ಬರೆದ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಮಗನ ಹೆಡ್ಡತನವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ, ಮಗನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು—ಅಪ್ಪ, ಮಗನೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಒಳ್ಳೊ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮಗಳು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನ್ನ ಭಾವಮೈದಂದಿರು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಪುಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈಗ ಶೋಭನ ಪುಸ್ತಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ಕರೆಸಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದೀ. ನೀನು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಭಾವಮೈದಂದಿರು ಏನಾದರೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ, ನೋಡುವವನ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಓಲೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿ, ನೋಡಿ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೇ? ಎಂದು, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕೇಳು. ಕಂಡಿಯಾ? ಎಂದು, ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಾವನೂ ಅತ್ತೆಯೂ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಭಾವಮೈದಂದಿರೂ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಚಲುವವನಾಗಿ ಯೌವನಸ್ಥನಾಗಿರುವ ಅಳಿಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶೋಭನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅಳಿಯನನ್ನು ಬಹಳ ಬಹುಮಾನ ದಿಂದ ಆದರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಒಂದು ದಿವಸ ಇವನ ಭಾವಮೈದಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಿಸಲಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತ, ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲು; ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿದವನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆಯೇ ಯಾವ ಪುಸ್ತಕ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಕೊಡುತ್ತಾ ಒಂದ ಕಾರಣ, ಒಬ್ಬ ಕುಚೋದ್ಯಗಾರನಾದ ಭಾವಮೈದನು ಒಂದು ಅಲೇಖವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಇವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು; ಅದನ್ನು ಕೆಲವು ಓಲೆಗಳ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿ, ನೋಡಿ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಭಾವಮೈದಂದಿರೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿ, ನಕ್ಕು-ಇವನು ಶುದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಇನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಒನಿಕೆ ಜಿಗುರಿ ದಾಗ್ಯೆ ವಿದ್ಯೆ ಬರುವದು ಎಂದು, ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ಜಾಣೆಯಾದ ಇವನ ಹೆಂಡತಿಯು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ನಾಚಿ ಕೊಂಡು, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ನೊಡನೆ-ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಿರ ಬೇಕು? ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಎಂದಳು. ಈ ಮಲ್ಲಿನಾಥನು ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಮುತ್ತುಗದ ಮರವು ಚನ್ನಾಗಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದ-ಎಲೇ, ಎಲೇ, ನೋಡೇ! ಈ ಮುತ್ತುಗದ ಹೂವುಗಳು ಎಂಥಾ ಚಂದಾಗಿವೆ! ಎಂದು, ಹೆಂಡತಿಗೆ ತೋರಿಸಲು; ಆಕೆಯು-ನೀನು ಹ್ಯಾಗೆ ರೂಪ ಯೌವನ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾ ಹೀನನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ? ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮುತ್ತುಗದ ಹೂವುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಲು ಸುಂದರಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಸುವಾ

ಸನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಶೋಭಿಸದೆ ಇರುವವು ಎಂದು, ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಮಲ್ಲಿನಾಥನು ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಲು ನಾಚಿ ಕೊಂಡು—ಛೇ! ಛೇ! ನನ್ನ ಜನ್ಮವು ವೃಥಾವು! ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ವಿದ್ಯಾ ಕಲಿಯ ಬೇಕೆಂದು, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಛಲ ಹುಟ್ಟಿ, ತಿರಿಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆ ಕೊಂಡು, ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಆಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ತಾನು ವಿದ್ಯಾ ಕಲಿಯುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಕಾಶೀ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನನ್ನು ಕಂಡು, ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು—ಸ್ವಾಮಿ, ಗುರುಗಳೇ, ನಾನು ಶುದ್ಧ ಮೂಢನು! ನನಗೆ ಒಂದಕ್ಷರವಾದರೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರವಿಟ್ಟು, ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವು ಮೊದಲಾಗಿ ಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು, ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಗುರುವು—ಒಳ್ಳೆದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಊರ ಬಾಗಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಗುಂಡೀ ಓನಾಮವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು—ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಉಂಡು ಕೊಂಡು, ಇದನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ಕಲಿತುಕೋ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ—ಆ ವಿಷಯವು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇವಿನೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಕಲಿಸಿ ಹಾಕು. ಯಾವ ದಿನ—ಕೈಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ನನಗೆ ಹೇಳು, ಅಂದನು. ಮಲ್ಲಿನಾಥನು ಊರ ಬಾಗಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಗುಂಡೀ ಓನಾಮವನ್ನು ತದೇಕಧ್ಯಾನದಿಂದ ತಿದ್ದುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಬರುವ ಹೋಗುವ ಜನಗಳು—ಇವನಿಗೇನು ಹೊಡೆದ ಮಾರಿ? ಇಷ್ಟೆ ವರುಷದ ಕೊಂಟೆಕೊಣೆಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಗುಂಡೀ ಓನಾಮ ತಿದ್ದುತ್ತಾನೆಂದು ಬೈ ಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ್ಯೂ, ಆ ಮಾತೊಂದೂ ಇವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸದೆ, ಜನರನ್ನು ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ನೋಡದೆ, ಗುರುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೈ, ತಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳದೆ, ತಿಂದು ಕೊಂಡು, ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ, ಆ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕಾರು ವರುಷದಲ್ಲಿ ವೇದವನ್ನೂ, ತರ್ಕ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಮೀಮಾಂಸೆ, ವೇದಾಂತ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತು, ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯಾಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆ ದಿವಸ ಗುರು ಪತ್ನಿ ಇಕ್ಕಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡು, ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಅಮ್ಮಾ, ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಿಯ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಅನ್ನ ಏನೋ ಕೈಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಗುರು ಪತ್ನಿಯು—ಅಪ್ಪಾ, ಕೈಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಿಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬೇರೆ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಸಾರು ತುಪ್ಪ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನೂ ಬಡಿಸಿ, ಚನ್ನಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿ, ಈ ವಿವರವನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಿ

ಳಿದಳು. ಆತನು ಈ ಮಲ್ಲಿನಾಥನನ್ನು ಕರೆದು—ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ವಂತನಾದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಅವನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಗುರುವಿಗೂ ಗುರು ಪತ್ನಿಗೂ ವಂದಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಕಾಶೀ ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸರ್ವ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಈತನಿಗೆ ಪೆದ್ದ ಭಟ್ಟನೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಕಾಶೀ ರಾಜನು ಕನಕಾಭೀಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕನಕಾಭರಣ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕೆಲವು ಸೇನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಪೆದ್ದ ಭಟ್ಟನು ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಗುರು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಭಾವಮೈದಂದಿರನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿ; ತಂದೆಯು—ಈ ದಿವಸ ನನಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಮಗನನ್ನು ತಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು, ಮುದ್ದಾಡಿ, ಸರ್ವರೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದರು.

49. A Prince wins a Princess by displays of skill.

೪೯. ರಾಜ ಕುಮಾರನು ವಿದ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅರಸನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದನ್ನು ಕೂತು.

ಅಮರಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಮರಶೇಖರ ರಾಯನೆಂಬ ಅರಸು ಇರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಸುಶೀಲೆ ಎಂಬ ಅರಸಿಯೂ, ಸುಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಇರುವರು. ಇವರೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ರಾಜ್ಯ ಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಹಲವು ಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಅರಸಿಯು ರಾಯನೊಡನೆ—ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯ ಅನಾಯಕವಾಗಿ, ಕಂಡವರ ಪಾಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ? ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೀರಿ? ನಾನಂತೂ ಬಂಜೆಯು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಟ್ಟ ಕೊಂಡು, ಏನು ಮಾಡೀರಿ? ಇನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನಾದರೂ ತಂದು, ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅಂದಳು. ರಾಯನು—ದೇವರು ಮಾಡಿದ್ದಾಗಲಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ತರುವದಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡರ ಕಾಟ ಇರಳು ತಿಗಣೇ ಕಾಟವೆಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿರೆಯೆಯಾ? ಅಂದನು. ರಾಣಿಯು—ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ನಾನು ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದೆನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀವು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ತಂದು, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಯಾಗಿ, ಬಾಳುವದನ್ನು

ನೋಡುವ ಸುಖವೇ ಸಾಕು. ನನ್ನ ತಂಟೆ ಲೇಶ ಮಾತ್ರವೂ ನಿಮಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದು, ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಲು;-ಹಾಗಾಗಲಿ ಎಂದು, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ಅರಸು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಇಬ್ಬರೊಡನೆಯೂ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ದೇವರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಹಿರೀ ಹೆಂಡತಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಲು; ಕಿರೀ ಹೆಂಡತಿಯು-ತಾನು ಬಸುರಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಬಂಜೆಯಾಗಿದ್ದವಳು ಆದಳಲ್ಲ? ಎಂದು, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡುತ್ತಾ, ಅರಸಿಗೆ ಮದ್ದಿಕ್ಕಿ, ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು-ಹಿರೀ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅರಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ದಾಟಿಸಿದ ಹೊರತು, ಅನ್ನೋದಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಮುಷ್ಕರ ಹಿಡಿದಳು.

ಆಗ ಅರಸು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ-ಹಿರಿಯವಳು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡದ್ದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬಂತು. ತುದಿ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವಳನ್ನು ಇಡು; ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಒಂದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆ ಪಡದಂತೆ ಅವಳು ಬಯಸಿದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ, ಚನ್ನಾಗಿ ನೀನೇ ಪರಾಂಬರಿಸಿಕೋ ಎಂದು, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮುದ್ರೆ ಉಂಗರವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಪ್ರಧಾನಿಯು ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅಳುತ್ತಾ, ಅರಸು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮುದ್ರೆ ಉಂಗರವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತುದಿ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಇಟ್ಟು, ತುಸ ವಾದರೂ ಚಿಂತೆ ಪಡದಂತೆ ದಿನಗಟ್ಟಿ ತಾನೇ ಹೋಗಿ, ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸಕಲ ಸಾಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಜಿಜ್ಞಾಸಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಳಿಕ ಅರಸಿನ ಕತ್ತಿ ಉಂಗರಗಳನ್ನೇ ಆರನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಸೆ ಮಣಿಯ ಮೇಲೆ, ಅವುಗಳೇ ಅರಸೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ತಾನೂ ಕುಳಿತು, ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯು ಪುಂಸವನ ಶೀಮಂತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ರಾಜ ಪುರೋಹಿತನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಸವ ಮಾಸ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಹತ್ತನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಲ ರಾಜ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮ ನಾಮಕರಣ ಚೌಲೋಪನಯನಾದಿಗಳನ್ನು ಆಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿ, ನಾನಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು, ಉಪಾಧ್ಯರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಹದಿನಾರು ವರುಷದ ಪ್ರಾಯದವನಾಗಿ, ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತನಾದನು.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಈ ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಗುಜ್ಜುರಿ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ
 ತೇಜಿಯನ್ನು ಏರಿ, ವೈಯಾಳಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಬಾಡಿದ ಮೊಗಗಳ,
 ಬಳಲಿದ ಮೈಗಳ, ಬಣಗಿದ ತುಟಗಳ, ತಲೆ ಮುಸುಕುಗಳ, ಹೊರಗಿಂದ
 ಕೋಟೇ ಒಳಗೆ ಬರುವ ತನ್ನ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೋಟೇ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಕಂಡು,
 ಝಕ್ಕನೆ ತೇಜಿಯನ್ನಿಳಿದು, ಅವರಡಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು, ಚಿಂತೆಯ ಕಾರಣ
 ವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು—ನಾವು ಇಂದಿನ ವರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ
 ಯಾರಿಗೂ ಸೋತು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅಳಕಾವತ್ತಿ ಪಟ್ಟಣದ ಅಳಕಶೇಖರ
 ರಾಯನ ಮಗಳು, ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿ ಎಂಬವಳು,—ತನಗೆ ಅರುವತ್ತು ನಾಲ್ಕು
 ವಿದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟವನನ್ನೇ ಮದುವೆ ಆಗುವೆನೆಂದು, ಸ್ವಯಂವರ
 ಮಾಡಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಸುತಾನುಸುದ್ದಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಹುಚ್ಚುತನದಿಂದ
 ಹೋಗಿ, ಐದಾರು ವಿದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಾ
 ರದೆ, ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ಬಂದೆವು. ನಮ್ಮ ಪಾಡೇನು? ಭಪ್ಪನ್ನೈವತ್ತರು ದೇಶದ
 ಮಹಾ ಮಹಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೂಡ ಬಂದು, ಸೋತು ಹೋದರು. ನಮ್ಮ
 ಬಾಳು ಏನು? ಕೆಟ್ಟ ಬಾಳು; ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ರಾಜ ಕುಮಾರನು—ಯಾಕೆ
 ಇಷ್ಟು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ನಿಮ್ಮ ಪಿಷ್ಪನಾದ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ,
 ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಅವಳಿಂದ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಿಸುವೆನೆಂದು, ಸಮಾಧಾನ
 ಗೊಳಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ತಾನು ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಗದೆ, ಹಾಗೆಯೇ
 ಹೊರಟು, ರಾತ್ರಿ ಹಗಲೆನ್ನದೆ, ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆದು, ಅಳಕಾವತ್ತಿ ಪಟ್ಟಣ
 ವನ್ನು ಶೇರಿ, ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿಯ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ತೇಜಿಯ
 ನ್ನು ಬಾಗಲ ಕಂಛಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ, ಪ್ರಸಂಗ ಮಂಟಪವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಮಂಚದ
 ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡನು. ಆಗ ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿಯ ಸಖಿ, ಕಳಾವತಿ ಎಂಬ
 ವಳು, ಈ ರಾಜ ಕುಮಾರನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೂ ಶೀವಿಯನ್ನೂ
 ಶೆಡಕನ್ನೂ ರಾಜ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಸಾಂದರ್ಭವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿ
 ಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಅಕ್ಕಾ, ಈಗ ಬಂದಿರುವ ರಾಜ ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋ
 ಡು, ಇವನು ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ವರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಕೂಡ—ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಸಂ
 ಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಇನ್ನು ಇಂಥಾ
 ವೀರನು ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನಿರಿಯನು. ನೀನು ಕಾವೀ ಶೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ಸನ್ಯಾಸಿ
 ಯಾಗಿ ವನ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕು, ಎನಲು; ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿಯು ಪ್ರಸಂಗ
 ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತೆರೆಯ ಒಳಗೆ ಇರುವ ರತ್ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು

ಕೊಂಡು, ಅರಸು ಮಗನನ್ನು ಒಂದೊಂದು ವಿದ್ಯೆವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಬರಲು; ಇವನು ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ವಿದ್ಯಾ ಮಂಜರಿಯು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ತೆರೆಯನ್ನು ಹಾರ ಬಡಿದು, ಕೊರಳಿಗೆ ಹೂವಿನ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ತಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಕೊಂಡು—ನೀನು ಅರುವತ್ತೆರಡು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಉಳಿದ ಎರಡು ವಿದ್ಯೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಪತಿಯಾಗಿ ವರಿಸಿದೆನು. ನೀನು ಗಂಧರ್ವ ವಿವಾಹದಿಂದ ಕೈ ಕೊಳ್ಳೆಂದಳು. ಆಗ ಅರಸು ಮಗನು ಉಳಿದ ಎರಡು ವಿದ್ಯೆ ಯಾವದು? ಎಂದು, ಕೇಳಲು; ಕಳ್ಳತನ ಒಂದು, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಒಂದು ಎನಲು; ಅರಸು ಮಗನು—ಆ ಎರಡು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಂತರ ನಿನ್ನ ಕೂಡಿರುವೆನು. ನೀನೇ ಎನಗೆ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯು. ಇದು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ನಗರ ಗ್ರಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಾ, ವಿಶಾಲ ನಗರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸುಬ್ಬಾಭಟ್ಟನೆಂಬ ಜೋಯಿಸನು ಜೋರ ವಿದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೆಂದು ಆತನ ಅಂತರಂಗದ ಆಪ್ತನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ, ತಿಳಿದು, ಆತನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು—ನಿನಗೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯೆವನ್ನು ನನಗೆ ಕಲಿಸಿ, ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಆಭಯವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು, ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು; ಆ ಜೋಯಿಸನು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಜೋರ ವಿದ್ಯಾ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ—ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಮಗನಾಗಿಯೂ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಯೂ ನೀನೇ. ನಾನು ಜೋರನೆಂಬುವದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಮುಂದೆ ನೀನು ತಿಳಿಸ ಕೂಡದು. ನಾನು ಸತ್ತರೆ, ನನಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುವದು ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಕನ್ನಕಗ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಂಕು ಬೂದಿಗಳನ್ನೂ ಸೂಲೇಣಿಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಕಾಡು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾ, ಗಂಧದ ಮರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಂಚದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಅರಸು ಮಗನು—ಕಳವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಜೋಯಿಸನು—ಆಳಕಾವತೀ ಪಟ್ಟಣದ ಅಳಕೇಶ್ವರ ರಾಯನು ಕಳ್ಳರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಿಂಡ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಹೊಗಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ.

ಈ ವರಿಗೂ ನಾನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ಬಹು ದುರ್ಘಟವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನೀನು ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾ, ಅಂದನು. ಆಗ ಅರಸು ಮಗನು—ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದೂ ಹಾಲೋಗರ, ಮೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಹಾಲೋಗರ, ಎಂಬ ಗಾಡೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನೇ ಜೋಯಿಸರು ಹೇಳಿದರೆಂದು, ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಆ ಸುಬ್ಬಾ ಜೋಯಿಸನು ಅಳಕಾವತಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೇರಿ, ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸುತ್ತು ಕೋಟಿಯನ್ನು ನೂಲು ಏಣಿಗಳಿಂದ ಹತ್ತಿ, ಒಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು, ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಂಕು ಬೂದಿಯನ್ನು ತಳೆದು, ಅರಸಿನ ಅರಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆ ಅರಮನೆಯ ಏಳು ಸುತ್ತಿನ ಪಾಗರವನ್ನು ನೂಲೇಣಿಯಿಂದ ಹತ್ತಿ, ಇಳಿದು, ಅರಸು ಮಲಗುವ ಬೆಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಗತ್ತಿಯಿಂದ ಕನ್ನವನ್ನಿಕ್ಕಿ, ನಾಲ್ಕು ಗಂಧದ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು—ನೀನು ಹೊರಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ, ನಾನು ಬರುವ ವರಿಗೂ ಕಾದಿರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನನಗೇನಾದರೂ ಆಸಮೋಸ ಬಂದರೆ, ನನ್ನ ಗುರುತು ಶಿಕ್ಕದ ಹಾಗೆ, ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮುಂಚದ ಕೂಡ ಹಾಕಿ, ಸುಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡು, ಎಂದು ಅರಸು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಕನ್ನದಿಂದ ಒಳ ಹೊಕ್ಕು, ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯೊಡನೆ ಧೊರೆಯು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರಲು; ಅವರು ಅಲಗದಂತೆ ಮಲಗಿರುವ ಮಂಚವನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎತ್ತಿ, ಆ ಮಂಚದ ಹವಳದ ಕಾಲು ಒಂದನ್ನು ಕಳಚಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಗಂಧದ ಕಾಲನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಾಲನ್ನು ಕಳಚಿ, ಗಂಧದ ಕಾಲನ್ನು ಜೋಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಅರಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆದಿಂಬಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದ ಬೆಚ್ಚ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಒಂದು ವೇಳೆ ಸುತ್ತಾ ತಿರಿಗಿಸಿ, ತಲೆದಿಂಬಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು. ಆ ತಿರಿಗಿಸಿದ ಕತ್ತಿಯು ಜೋಯಿಸನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ತಗಲಿ, ತಲೆ ಹರಿದು ಬಿದ್ದದರಿಂದ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದಾಗ್ಯೂ, ಹೊರಗೆ ಬಾರದ ಕಾರಣ, ಅರಸು ಮಗನು ತತ್ತರಿಸಿ, ಗಾಬರಿಯಾಗಿ, ಒಳ ಹೊಕ್ಕು, ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ತಲೆಯನ್ನೂ, ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನ ಪಡೀ ನೆಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅರಮನೇ ಪಾಗರಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಆ ಪಟ್ಟದ ಒಂದು

ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಗುಡಿಸಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬಂದಂಥಾ ಕಳ್ಳಕಾಕರರಿಗೆ ಕೂಲಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಅಟ್ಟಕ್ಕುತ್ತಾ, ಜೀವನಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು— ನೀನು ಸಾಯುವ ಪರಿಯಂತರ ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆಂದು, ಆಣೆ ಭಾಷೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು— ನಿತ್ಯ ಗಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಹ, ಆಗುವ ವಿಲೇಷ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ನನಗೆ ಬೇಸಿ, ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಇರು ಎಂದು, ಹೇಳಿ, ಮಂಚದ ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ತಲೆಯನ್ನೂ ಸಾವಾನುಗಳ ಸಹ ಒಂದು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಳಿ ಇಟ್ಟು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ಮುಂಗೋಳಿ ಕೂಗುವದು ಎದ್ದು, ಉಪಾದಾನದ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತಿರಿಗಿ, ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬಂದು, ರಾಜ ಕುಮಾರನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ,—ಈ ದಿನದ ಅರಮನೇ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಧೊರೆಯು ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ಕಳ್ಳರು ಬಿದ್ದು, ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪಜ್ಜಿ ಪಡೀ ನಗಗಳನ್ನೂ ಕದ್ದು ಕೊಂಡು, ಹೋದರಂತೆ. ಆ ಕಳ್ಳರೊಳಗೆ ಒಂದು ತಲೆ ಇಲ್ಲದ ಮುಂಡ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಇದೆ, ಅಂತೆ. ಅರಸು ತನ್ನ ಮೂಗು ಹೋಯಿತೆಂದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪಡಲು; ಮಂತ್ರಿಯು, ಈ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮುಂಡದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರವಿರುವದರಿಂದ, ಕಳ್ಳನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿರುವನು. ಹೊರಗಟ್ಟನಿಗೆ ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಒಳಗಟ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮುಂಡವನ್ನು ಕಂಡು, ಯಾರು ಬಾಯಿ ಬಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಅವರನ್ನು ಹಿಡು ಕೊಂಡು, ಬರುವಂತೆ ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ, ಆ ಮುಂಡವನ್ನು ಬಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಸಿ, ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕೆಂದನಂತೆ. ಧೊರೆಯು ಹಾಗೆ ಯೇ ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟದರಿಂದ, ಆ ಹೆಣವನ್ನು ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅರಸು ಮಗನು ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ಆ ಗುಡಿಸಲಿನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ನುಗ್ಗೇ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಡದ ಬಂಡಿ ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ನುಗ್ಗೇ ಮರದ ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕಿ, ತಾನು ಸಂಗಡಲೇ ಬಿದ್ದು, ಉಸುರನ್ನು ಹಿಡು ಕೊಂಡು, ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದವನ ಹಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯ

ದಲ್ಲಿ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯು—ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಸತ್ತನಲ್ಲವ್ವಾ! ನನಗೇನು ಗತಿ? ಎಂದು, ಬಾಯಿ ಬತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಕುಯ್ಯೋ! ಮರಿಯೋ, ಎಂದು, ಅಳುತ್ತಾ, ಆ ಬಂಡಿಯವರು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವದು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಡು ಕೊಳ್ಳಲು; ಅವರು—ಹುಚ್ಚು ಮುದುಕಿ! ಯಾಕೆ ದಿಗುಲು ಪಡುತ್ತೀ? ಮರದಿಂದ ಕೊನೆ ಮುರಿದು ಕೊಂಡು ಬಿದ್ದು, ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿ ಇದೆ. ಎವೆಗೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ನೀರನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬೀಸು. ಎಚ್ಚತ್ತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದು, ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೋಗುವದು, ಈ ಅರಸು ಮಗನು ಎದ್ದು, ಆ ಗುಡುಸಲನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಮತ್ತೊಂದು ಅಭುಕ್ತ ಮೂಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡಿ ಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆ ಸಹಿತ ಇದ್ದನು. ಬಂಡಿಯವರು ಊರೆಲ್ಲಾ ತಿರಿಗಿಸಿ—ಸ್ವಾಮಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಈ ಹೆಣ ಕಂಡು, ಯಾರೂ ಆಳ ಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಮಗನು ಸುಗ್ಗೇ ಮರ ಮುರು ಕೊಂಡು, ಬಿದ್ದು, ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ, ಮಗ ಸತ್ತನೆಂದು, ಬಡು ಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ನಾವು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ, ಬಂದೆವು. ಇಷ್ಟೇ ಸರಿ, ಬುದ್ಧಿ! ಎನ್ನಲು; ಆ ಮರದಿಂದ ಬಿದ್ದವನೇ ಕಳ್ಳನು. ಅವನ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ, ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರಿ ಎಂದು, ಹೇಳಿ, ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ವ್ಯಸನದಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಮರು ದಿವಸ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯು ಎಂದಿನಂತೆ ಯಾಯಿವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬಂದು, ಅರಸು ಮಗನೊಡನೆ—ಅರಸು ಈ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಇಲ್ಲದ ಮುಂಡವನ್ನು ಮಸಣದಲ್ಲಿ ಸುಡಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು, ಆ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ಅವರನ್ನು ಹಿಡು ಕೊಂಡು, ಬರುವಂತೆ ಕಾವಲಿನವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನಂತೆ, ಎಂದು, ಹೇಳಲು; ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಬೇಗ ಅಡಿಗೆ ಮೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಉಂಡು, ಒಳ್ಳೇ ಕರೀ ಜರೀ ಕಂಬೀ ರುಮಾಲನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಪಟ್ಟೇ ತುಂಡು ಚೋಗೆ ಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಚಿನ್ನದ ಕಂಬೀ ಬುಗುಡಿ ಅಂಚಿನ ಮಡಿಕೇ ಧೋತ್ರ ಮೂಲಗಟ್ಟೇ ಹಾಕಿ, ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಪುಠಾಣೀ ಹೆಣ್ಣು ಹೊದ್ದು, ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹಾವೇರಿ ಚೌಕದ ಸರಪಣಿಯನ್ನೂ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನೂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ದೇಶದ ಜೋಡನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತದ ಭಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕಲ್ಯಾಣ ಪುರದ ಕೋರಿಬ ಶಬ್ದ ಕಡೆಯ ಗುಮಾಸ್ತನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡು, ಗಂದಿಗರ ಸಾವಕಾರನ ಬಳಿಗೆ

ಹೋಗಿ, ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒಂದು ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಮಳದ ಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನೂ ಅರತಿ ಕರ್ಪೂರ ಗಂಧಕ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಗೋಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬುದ್ಧಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಸಿ, ಸಾವಿರಾರು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಎತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇರಿಸಿ, ಬಾಡಿಗೆ ದಾರರನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು, ಒಬ್ಬರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಒಂದು ಗೋಣಿ ಮೂಲೆಗೆ ಆ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಸಾಯಂಕಾಲವಾದ ರುವ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಡು ಪುರದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಸಾವಿರಾರು ಎತ್ತುಗಳು ಕೊರಳುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಘಂಟೆಗಳ ಘನ ಘನ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಬರುತ್ತಿರಲು;—ಇವರಾರು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುವರು? ಇಲ್ಲಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಆಪ್ತನೇ ಇಲ್ಲ. ದಾರಿ ಹಿಡು ಕೊಂಡು, ಹೋಗಿರಿ, ಎಂದು, ಮನಣದ ಕಾವಲಿನವರು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವದು; ಅರಸು ಮಗನು,—ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿ ಮದುವೆಗೆ ಧೋರೆ ಆಪ್ತನೇ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ, ದ್ವೀಪಾಂತರಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನುಗಳ ತಂದು, ಇದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಧೋರೆಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಧನಪಾಲಕೆಟ್ಟ ಎಂಬುವದನ್ನು ಕಾಣೆರಾ? ಪರಸ್ಥಳದ ಬಾಡಿಗೆದಾರರು ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿ, ಕಾಣದೆ ಬಂದರು. ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡ ಬೇಡಿ ಎಂದು, ಎಷ್ಟು ಒಡಂಬಡಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಕೇಳದೆ ಇದ್ದದ ರಿಂದ, ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಂಡು,—ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅರಸಿಗೆ ಹೇಳಿ, ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗೋಣಿ ಬುದ್ಧಲಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬಿಡಿ ಎಂದು, ಬಾಡಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಆಪ್ತನೇ ಕೊಡಲು; ಅವರು ಕೆಲವು ಎಣ್ಣೆ ಬುದ್ಧ ಲಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕುವದು; ಅದರ ಉರಿಗೆ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಕಾವ ಲಿನವರು ದೂರಾ ಓಡಿ ಹೋಗಿ, ನಿಂತು ಕೊಂಡು, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನು ಉಳಿದ ಬುದ್ಧಲಿಗಳು ಗೋಣಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿ, ಕಾವ ಲುಗಾರರನ್ನು ನೋಡಿ—ಒಳ್ಳೆದೇಲೇ, ಸರಿಗಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿರಿ! ಬೆನ್ನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸವರಿ ಕೊಂಡಿರಿ! ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟು ಗೋಳ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ! ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಬಂತು! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ, ಬಾಡಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಫಣಗಳನ್ನೂ ಉಡುಗೆರೆ ಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಉಂಡು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ತಿರಿಗಿ ಕೊಂಡು, ಬಂದು,—ಅವ್ವಾ, ಕೇಳೋ, ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿ. ನಿನ್ನ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಸ್ತುತನದಲ್ಲಿ ಕಾವ

ಲಿದ್ದವರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅರಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅಡಿದಂಡ ಪಡಿದಂಡ ಬಿದ್ದು, -
 ಬುದ್ಧಿ, ಕೆಲವರು ದುರುಳರು ಧನಪಾಲಕೆಟ್ಟಿಗೆ ದಾರಿ ಕೊಡದೆ ಹೋದ್ದ
 ರಿಂದ, ಸುತ್ತು ಸಾವಿರಾರು ಹೇರುಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಸುಟ್ಟು
 ಬಿಟ್ಟರು. ಪಾದದ ಚಾಕರರು ನಾವೊಬ್ಬರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಮನ್ನಿಸ
 ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡರಂತೆ. ಅರಸು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ನಕ್ಕು-ಪಕ್ಕಾ
 ಕಳ್ಳ! ಅವನು ಮುಂಡದ ರುಂಡವನ್ನು ಹೇರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಇದ್ದು, ಕೂಡಿಸಿ
 ಬಿಟ್ಟನು. ಶಾಬಾಸು! ಎಂದು, ಕಳ್ಳನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ, -ಬೂದಿ ತೆಗೆದು
 ಕೊಂಡು, ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳ ಕಾಡುಪುರಕ್ಕೆ ಈ ದಿನಸ ಬರುವನು.
 ಇನ್ನಾರ ಕಾವಲಿಟ್ಟರೂ, ಅವರಿಗೆ ಎಂಗಿ ಹಾಕಿ, ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗು
 ವನು. ನಾನೇ ಹೋಗಿ, ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು, ಕಾಡುಪುರದಲ್ಲಿ
 ಗುಡಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಸುತ್ತು ಮುತ್ತೂ ಪಹರೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು,
 ಧೊರೆಯೇ ಹೋಗಿ, ಬೂದಿಯ ಬಳಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದಾನಂತೆ, ಎಂದು
 ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಈ ಅರಸು ಮಗನು ಸಾಯಂಕಾಲದ ತನಕ
 ಮಲಗಿ, ನಿವ್ವೆ ಹೋಗಿ, ಎದ್ದು, ಉಂಡು, ಕನ್ನಗತ್ತರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು,
 ಅರಸಿನ ನಿವ್ವೆ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕನ್ನ ಇಕ್ಕಿ, ಒಳ ಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಅರ
 ಸಿತ್ತಿಯು ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲವಾದ್ದರಿಂದ, ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ,
 ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ತೊಟ್ಟ ಮಾಣಿಕೃದ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನೂ ಮುತ್ತಿನ
 ಶೀರೆಯನ್ನೂ ನೆರೀ ಕಟ್ಟು ಸಹಿತ ಗೊಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಗಲ ಹಾಕಿ, ಸಣ್ಣ ಶಲ್ಯ
 ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಳು. ಇವನು ಆ ಒಡವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
 ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮುತ್ತಿನ ಶೀರೇ ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮಾಣಿಕೃದ ಕುಪ್ಪ
 ಸವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ
 ಹಚ್ಚಿಸಿ, ತಲೆ ಬಾಚಿ, ತುರುಬು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕದವನ್ನು
 ತೆಗೆದು, -ಅವನಾರೋ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಗೊಲ್ಲರವನು? ಎಂದು ಕೂಗಲು; ಗೊಲ್ಲರ
 ಗೊತ್ತುಗಾರನು ಓಡಿ ಬಂದು, ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು, -ಬುದ್ಧಿ, ಏನಮ್ಮೆಯ್ಯಾ ಎಂದು,
 ಭಯದಿಂದ ಕೇಳಲು; -ಧೊರೆಗಳು ಕಳ್ಳನ ಕೈಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಭಂಗ ಪಡುವ
 ದಾಗಿ, ಕನಸು ಕಂಡೆವು. ಎದೆ ಝಗ್ಗುತ್ತದೆ, ತಾಳಲಾರೆವು. ಬೇಗ ಪಾಲ
 ಕಿಯನ್ನು ತರಿಸು ಎಂದು, ಹೇಳಿ, ತರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಗೌಸು ಹಾಕಿಸಿ, ಕಾಡು
 ಪುರಕ್ಕೆ ಬರಲು; ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಗೊಲ್ಲರ ಗೊತ್ತುಗಾರನು ವರದೀ
 ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಅರಸು ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿದು ಬೀಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅಪ್ಪ

ರಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಲಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಇದ್ದ ಬೆಸ್ತರು ಗುಡಾರದ ಒಳಗೆ ಪಾಲಕೀ ಇರಿಸಿ, ಹೊರಗೆ ಹೋದರು. ಈ ಅರಸು ಮಗನು ಗೌಸನ್ನು ತೆಗೆದು, ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಅರಸಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಅರಸು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ನೋಡದೆ, -ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೇ? ಈ ನಿಶೀ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಸಾ ಣಕ್ಕೆ ಬರ ಬಹುದೇ? ಎಂದು, ತಳ್ಳಲು; ಅಪ್ಪಕ್ಕೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ಕತ್ತಿನ ಮುತ್ತಿನ ಸರವನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಅಗಲಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಿ-ಶಿಖೀ ಸರ ಹರಿದು, ಚೆಲ್ಲಿ ತೆಂದು ಅಳುತ್ತಾ, ಒಂದೊಂದು ಮುತ್ತಾಗಿ ಹುಡುಕಿ, ಆಯುತ್ತಾ ಇರಲು; ಅರಸು ಆ ಶಿಖೀ ಸರವು ಅವರ ಕುಲ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದಂಥಾದ್ದರಿಂದ-ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಆಯಿಸಿಕೋ ಎಂದು, ಚೆಲ್ಲಿದಷ್ಟು ಅಗಲಕ್ಕೂ ಮು ತ್ತೂ ಉಂಗುರಗಳೂ ಬೂದಿ ಸಹ ಬಾಚಿ, ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಇವನು ತಿರಿಗಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಪಾಲಕೀ ಇಳಿದು, ಎಂದಿನಂತೆ ಚೆಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಈ ಅರಸಿಯನ್ನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯಂತೆ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು, ಒಂದು ಬೇಟೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ತೋಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೂದಿಯನ್ನು ವೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ತುಂಬಿ, ತಕ್ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕನ್ನಗತ್ತರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಮೊದಲು ಕೊರದಿದ್ದ ಕನ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಈಚೆಗೆ ಹೊರಟು ಬಂದು, ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಶೇರಿ, ಲೇರೆ ರವಿಕೆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದು, ಬೂದಿ ಸಹ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಮತ್ತೆ ಮುಂಜಾನೆ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ತಿರಿಗಿ ಬಂದು, ನಗುತ್ತಾ-ತಮ್ಮಾ, ಈ ದಿನದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿವಾ! ನೆನ್ನೇ ರಾತ್ರಿ ಕಳ್ಳನು ಅರಸಿಗೂ ಕೂಡ ಮಂಕು ಬೂದಿ ತಳಿದು, ಬೂದಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದನಂತೆ. ಅರಸು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಿತ್ರ ವನದಲ್ಲಿ-ದೈವವೇ, ಎಂದು ನಿದ್ರೆಗೆಟ್ಟಿದ್ದು, ಮುಂಜಾನೆ ಬಂದು, ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯು ಉಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆ ಕೊಂಡು, ಆಳುತ್ತಾ ಇರುವದನ್ನೂ ತೋಳಿನ ಬೇಟೆಯನ್ನೂ ಕಳ್ಳ ಕೊರದ ಕನ್ನವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಛೇ! ಛೇ! ನನ್ನ ಬಾಳು ಎಂಥಾದ್ದು? ಹೀಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಪ ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವದು ಲೇಸು! ಎಂದು, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮೊಗಮಡಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡನಂತೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿಯು ಕೇಳಿ, ಅರಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು-ನೀವು ಸಟಕವಿದ್ದು, ಕೈ ಯಾಕೆ ಸುಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ? ಪಾದದ ಚಾಕರನಾದ ನಾನು ಯಾವ ತೆರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು, ಅರಸನ್ನು ಧೈರ್ಯ ಗೊಳಿಸಿ,

ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಆ ಕಳ್ಳನು ನೆನ್ನೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದ ಬೂದಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕದಡುವ ಸಂಚಿಯಾನವೆಂಬ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡದ ಹಾಗೆ, ಬೆಸ್ತರ ಕರಿಸಿ—ಎಲ್ಲಾ ಜಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಯಾರಾದರೂ ಬೂದಿ ಕದಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಹಿಡು ಕೊಂಡು, ಬರುವ ಹಾಗೆ ನೇಮಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನಂತೆ ಎಂದು, ಹೇಳಲು; ಈ ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಉಂಡು, ಹೊರಟು, ಚಂದಗಾವಿ ರುವಾಲು ಸುತ್ತಿ, ಕುತ್ತಿ ಚೆಲ್ಲಣ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಬಿಳೀ ಶಲ್ಯದ ಅಂಗೀ ತೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಅಡ್ಡೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಪುಟ್ಟಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕರೀ ಕಂಬಳಯನ್ನೂ ಹಾಳು ಜಮಖಾನವನ್ನೂ ಒಂದು ಹಸಬೇರೇ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ತಂಬಿಗೆ, ಗಂಗಳ, ರೊಟ್ಟಿ, ಬುತ್ತಿ ಸಹ ಇಟ್ಟು, ಆ ಚೀಲವನ್ನೂ ಇರಿಸಿ, ಆ ಪುಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿರುವ ಪುಟ್ಟಗೆ ನೆನ್ನೆ ತಂದ ಬೂದಿಯನ್ನು, ಮತ್ತು ಉಂಗರಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ತೆಗೆದು, ತುಂಬಿ, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ಬೀಸು ಬಲೇ, ಕೋಲು ಸಹ, ತಕ್ಕೊಂಡು, ಜಗ್ಗು ಹಾಕುತ್ತಾ, ಹೊಳೆಯ ಧಡಕ್ಕೆ ಬರಲು; ಅಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಇದ್ದ ಬೆಸ್ತರು ಇವನ ಲೀವಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ—ಯಾವೂ ರವಸ್ತೆ ನೀವು? ಹೊಸಬರಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತೀರಿ, ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಇವನು—ಏನೆಲೇ, ಕಣ್ಣು ಕಾಂಬುವದಿಲ್ಲವೋ? ಅರಸು ಮಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿಯ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ನಿತ್ಯ ವಿನಾ ತಂದು ಕೊಡುವ ಗಿರಿಹೆಸನುಮಾಬೋಯಿ ಎಂಬುವದು ತಿಳಿದೇ? ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಲೆಯನ್ನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಿ, ವಿನಾನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮಳಲಿನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯುವದು; ಕಾವಲು ಬೆಸ್ತರ ಹುಡುಗರು ಕೆಲವು ವಿನಾ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಕೋಪಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಪುಟ್ಟಗಳು, ಬಲೆ, ಊಟದ ಸಾಮಾನು, ಹಾಸಿಗೆ ಸಾಮಾನು, ಅಡ್ಡೆ ಸಹ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ದೂರ ಒಗೆದು—ನಿಮಗೆ ತಕ್ಕದ್ದು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅಡುಗೂಜೆಯ ಗುಡಸಲಿಗೆ ಬಂದು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಮುಂಜಾನೆ ಮತ್ತೆ ಅಡುಗೂಜೆ ಬಂದು—ನೆನ್ನೆ ಕಳ್ಳನು ಬೆಸ್ತರಿಗೆ ಮೋಸಾ ಮಾಡಿ, ಬೂದಿ ಕದಡುವ ಸಂಚಿಯಾನವೆಂಬ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಯು ಕೇಳಿ—ಈ ದಿನ ಯಾರಾದರೂ ಪಿಂಡ ಬೇಸಿ ಹಾಕಿದರೆ, ಅವರನ್ನು ಹಿಡು ಕೊಂಡು ಬನ್ನೀ ಎಂದು, ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ಹಾರುವವರನ್ನೇ ಹೊಳೆಯ ಧಡದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಾವಲು ಇರಿಸಿದ್ದಾನಂತೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅರಸು ಮಗನು ಒಂದು ಹಳೆ ಹರುಕು ಪಂಚೇ ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು,

ಮತ್ತೊಂದು ಪಂಚೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ ಅರುವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿಗೆ ಪಾವು ಸೇರು ಹೆಸರು, ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳ್ಳೆಳ್ಳು, ತುಸ ಬೆಲ್ಲ, ತುಪ್ಪ ಸಹ ಬೆರೆಸಿ, ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ, ಒಂದು ಆಳು ತಪ್ಪಲೆಯಲ್ಲಿ ತುರುಕಿ ಕೊಂಡು, ಚೆಂಬು, ಅಮ್ಮ ಬೆರಣಿ ಸಹ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳು ಹಿಂದೆ ಓಡಿ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೊಳೆಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದನು. ಆಗ ಹಿಂದೆ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ಕಾವಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನೋಡಿ-ಅಪ್ಪಾ, ಅಪ್ಪಾ, ನೋಡಿದಿರಾ? ಈ ಮಗನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಹೆತ್ತನು. ಮೂರು ದಿವಸದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನಾ ಕೊಡದೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಓಡಿ ಹೋಗಿ, ನಡಿಯಲಾರದ ಮುದಿಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಾನು ಬೇಸಿ ಕೊಂಡು, ತಿಂದು-ನೀನು ಬರಲಿಲ್ಲ; ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಎಂದು, ಅಂದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ, ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಳು. ಅವರು ಕರುಣ ಹುಟ್ಟಿ-ಎಲಾ, ಅಪ್ಪಾ, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಗೋಳಾಡಿಸ ಬಾರದು, ಪಾಪ! ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ, ಅವಳಗೂ ಇಕ್ಕಿ, ನೀನು ಉಂಡು, ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ನಡದಾಳೇ? ಅಂದರು. ಆಗ ಅವರು ಮಗನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಬದ್ದೇ ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ತಪ್ಪಲೆ ಚೆಂಬು ಬೆಳಗಿ ಕೊಂಡು, ಹಣಿಗೆ ವಿಭೂತೀ ಹಚ್ಚಿ, ಬೆರಣೀ ತಾಳು ಬಟ್ಟೆ, ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ, ಬೇಸಿ, ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಂಡೆಯನ್ನೂ ಎರಡು ಚಿಕ್ಕ ಉಂಡೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ-ಬಾರೇ, ಅಮ್ಮಾ, ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ನೋಡಿ-ಏನಪ್ಪಾ, ಈ ಅನ್ಯಾಯ ಉಂಟೇ? ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಂಡೆಯನ್ನೂ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಉಂಡೆಯನ್ನೂ ತಾನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಉಂಡೆ ಬಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೂರು ದಿವಸದಿಂದ ಉಪವಾಸಾ ಇದ್ದವಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೀತೇ? ಅಂದಳು. ಆಗ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ, ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ಕೊಟ್ಟು-ನೀನು ಒಂದನ್ನು ಉಣ್ಣು, ಅಂದರು. ಅವರು ಮಗನು-ಈ ಹಾಳು ತಾಯಿಯ ಕಾಟ ನನಗೆ ಎಂದಿಗೆ ತಪ್ಪೀತೋ, ದೇವರೇ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಕೋಪಾ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು-ಇವಳಗೂ ಬೇಡ, ನನಗೂ ಬೇಡ ಎಂದು, ಆ ಉಂಡೆಗಳು ತಪ್ಪಲೆ ಚೆಂಬು ಸಹ ಹೊಳೆಗೆ ಎಸೆದು ಬಿಟ್ಟು, ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಗುಡಸಲಿಗೆ ಬಂದು, ಶೇರಿ ಕೊಂಡನು. ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಆ ಮೇಲೆ ಬೇಗ ಬಂದು, ಮನೇ ಶೇರಿ ಕೊಂಡಳು.

ತಿರಿಗಿ ಮುಂಜಾನೇ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯು—ಅಪ್ಪಾ, ಈ ದಿವಸದ ಸುದ್ದಿ ಏನು ದರೆ, ನೆನ್ನೆ ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ, ಜಲವಿಂಡವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಮಂತ್ರಿ ಕೇಳಿ—ಕಳ್ಳನು ಬಹು ಘಟ್ಟಗನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ನಮಗೆ ನಾಮಾ ಇಕ್ಕಿ, ನೆರವೇರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ಅವನ ಹಿಡಿಯುವ ಬಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ? ಎಂದು, ಚಿಂತೆ ಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ; ಈ ಊರ ತಳವಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತುಗಾರನಾದ ಭರ್ಮಾಜಿನಾಯಕನೆಂಬವನು ತಾನು ಈ ರಾತ್ರಿ ಕಳ್ಳನ ಹಿಡಿದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಬಾಸೇ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು, ಮಂತ್ರಿಯ ಸಂಗಡ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಉಡುಗೆರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದನಂತೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ತಂತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ, ಕಾಣಪ್ಪಾ! ಅಂದಳು. ಅರಸು ಮಗನು—ನೀನು ಆ ತಳವಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ, ಅವಳ ತೊರ್ಮನೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ತಟ್ಟನೆ ಬಾ, ಎಂದು, ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು; ಅವಳು ಹೋಗಿ, ತಿಳು ಕೊಂಡು, ಬಂದು—ಕೇಳೈಯ್ಯಾ, ಅವಳ ಮನೇ ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ತಮ್ಮನಿದ್ದನಂತೆ. ಐದನೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಈಗ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷವಾಯಿತಂತೆ. ಇವಳಿಗಿಂತ ಏಳು ವರುಷದ ಚಿಕ್ಕವನಂತೆ. ಇವಳಿಗೆ ಹತ್ತು ವರುಷದ ಒಬ್ಬ ಮಗಳೂ, ಐದು ವರುಷದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನೂ ಇದ್ದಾರೆ; ಇಷ್ಟೇ, ಎಂದು ಹೇಳಲು; ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಂಡು, ಸಾಧಾರಣವಾದ ಹೊದಿಕೆಗಳ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಹೂವಿನ ಶೀರೆ, ಒಂದು ಪಟ್ಟೆ ಕಿರಿಗೆ, ಒಂದು ಹೂವಿನ ಹಚ್ಚಡ, ಒಂದು ಹೂವಿನ ಒಲ್ಲಿ, ಹುರಿಗಡಲೆ, ಅರಿಸಿನ, ಕೊಪ್ಪರಿ ಗಿಟಕು, ಬೆಲ್ಲ, ತನ್ನ ಅಡಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಹ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಹಸಬೇ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಒಂದು ದೇಶದ ತಟ್ಟುವಿನ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಕೊಂಡು, ಸಾಯಂಕಾಲವಾದ ರುವಾಹ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ತಳವಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು—ಅಕ್ಕಾ, ಅಕ್ಕಾ, ಎಂದು, ಕೂಗಲು; ತಳವಾರನ ಹೆಂಡತಿಯು ಒಳಗೆ ಕೇಳಿ—ಇದೇನು ಪುಣ್ಯ? ಅಕ್ಕಾ ಎಂಬೋ ಸೊಲ್ಲು ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಏನಾದರೂ ಬಂದನೋ? ಎಂದು, ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು, ಕದಾ ತೆಗೆಯಲು; ಇವನು ಕುದುರೇ ಇಳಿದು, ಆಕೆಗೆ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಹಾಗೆ ಒಳ ಹೊಕ್ಕು—ಭಾವ ಎಲ್ಲಿ? ಎಂದು, ಕೇಳುತ್ತಾ, ತಳವಾರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತಟ್ಟುವನ್ನು

ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಹಸಬೇ ಬೇಲವನ್ನು ಒಳಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆಗ ಅಕ್ಕ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಡ್ಡ ಬೀಳಿಸಿ, - ಇಗೊಳ್ಳಪ್ಪ, ಇವಳು ನಿನ್ನ ಸೋದರ ಸೊಸೆ, ಇವನು ನಿನ್ನ ಸೋದರಳಯನೆಂದು, ಹೇಳುವದು, ಇಬ್ಬರನ್ನು ಬಾಚಿ, ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು, ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು, ಮುದ್ದಾಡಿ, ತೊಡೇ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಕೊಂಡು-ಇವರು ಹುಟ್ಟಿರುವದನ್ನು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ತಿಳಿದಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಾನು ತಂದು ಇದ್ದ ಕಡ್ಲೆ ಕೊಪ್ಪರಿ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಸೆಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಕಿರಿಗೆಯನ್ನೂ, ಅಳಿಯನಿಗೆ ಹೂವಿನ ಒಲ್ಲಿಯನ್ನೂ, ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಹೂವಿನ ಶೀರೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಭಾವನಿಗೆ ಹೂವಿನ ಪಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗುವಂತೆ ತಾನು ತಿರಿಗಿದ ದೇಶದ ನಡತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಅಕ್ಕನು-ಉಣ್ಣೋಳಪ್ಪ. ಕಾಲಿಗೆ-ನೀರು ಕೋರಿ, ಅನ್ನುವದು; ನೀರು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಕಾಲು ತೊಳ ಕೊಂಡು-ಮುಚ್ಚಂದಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಡೆನು, ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಅಂದನು. ಆಗ ಅವಳು-ಉಪವಾಸ ಮಲಗ ಬೇಡ, ಎಂದು, ಹಾಲು ಹಣ್ಣು ತುಪ್ಪ ಸಹ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಫಲಾಹಾರ ಮಾಡಿ, ಎಲೆ ಆಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಆಗ ತಳವಾರನು ಕರೀ ಕಂಬಳ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡು ಕೊಂಡು, ಇವ ನನ್ನು ಕುರಿತು-ನೀನು ದಣಿದು ಬಂದಿದ್ದೀ; ಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿ ಮಲಗಿಕೋ. ಈ ಊರ ಅರಸನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ವೇಚಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಈ ದಿವಸ ನಾನು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಅನ್ನಲು;- ಇದು ಎಂಥಾ ಮಾತು? ನೀನು ಒಬ್ಬನೇ ಯಾಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕು? ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು, ಅವನ ಸಂಗಡಲೇ ಹೊರಟು, ಕೋಟೇ ಅಲಂಗದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ, ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ತಳವಾರನ ಹಿತ್ತಲ ಬಳಿ ಅಲಂಗದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೈ ಕೋಳ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅರಸು ಮಗನು ನೋಡಿ, -ಭಾವ, ಭಾವ, ಇದೇನು? ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಅನ್ನಲು; ತಳವಾರನು-ಇದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಹಾಕುವ ಕೈ ಕೋಳವೆಂದನು. ಇವನು-ಇಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕು ವದೋ? ಎಂದು, ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಾಕಿ-ಎಲ್ಲಿ, ಭಾವ? ಹ್ಯಾಗಾಗುತ್ತೆ? ನೋಡೋಣ; ಕೀಲು ಜಡಿ, ಅನ್ನಲು; ತಳವಾರನು ಕೀಲನ್ನು ಹಾಕಿ, ಸುಮಾ ರಾಗಿ ಜಡಿಯಲು-ಹಾ ಹಾ! ಸರಿ, ಸರಿ! ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಶೀಕ್ಷೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕೀಲ ಕೀಳಿಸಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕೈ ತೆಗೆದು-ಎಲ್ಲಿ, ಭಾವ? ನೀನು ಕೈ ಹಾಕು; ನನಗೆ ಕೀಲು ಜಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೋ? ನೋಡೋಣ, ಎಂದು, ಅವನ

ಕೈ ಹಾಕಿಸಿ, ಕೀಲನ್ನು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಡಿದು, ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ-
ಬರದಲ್ಲೋ, ಭಾವ! ಅನ್ನಲು;-ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿದು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ಕೈ
ಬಾಚಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ, ಅಂದನು. ಇವನು ಇಳಿದು, ಬಳಗೆ ಬಂದು, ಅಕ್ಕನ
ಕರೆದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ-ಅಕ್ಕಾ, ಕಳ್ಳರು ಭಾವನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕ ಬೇಕು
ಎಂದು, ಯತ್ನ ಮಾಡುವದು-ಭಾವನು, ನನ್ನ ವಿತ್ತಾಪಾರವೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ;
ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು-ತರಿಸು, ಅನ್ನಲು; ನನ್ನ
ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಕಳ್ಳರು ಬಹು ಘಟ್ಟಿಗರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿನ್ನ ತಾಳಿ ಒಂದು
ಉಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಭಾವನ ಜೀವ ಒಂದು ಇದ್ದರೆ, ಇಂಥಾದ್ದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು
ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದ್ದ ಬದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇಗ ತಾ, ಅಂದನು.
ಅವಳು ತಟ್ಟನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೊಪ್ಪು ಸುತ್ತಿ, ಎಲ್ಲಾ
ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಬೀದಿ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಹೊರಟು,
ನೆಟ್ಟಗೆ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬಂದು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪುನಹ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆ ಸುತ್ತಿ ಬಂದು-ಅಪ್ಪಾ, ಮಂತ್ರಿಯು ತಳ
ವಾರನು ಕೈ ಕೋಳ ಬಿದ್ದಿರುವದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವನ ಕೈ ಕೋಳ ತೆಗೆಸಿ,
ಕರಿಸಿ, ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪೋಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ವ್ಯಸನ ಪಡುವಾಗ,
ಸೇನಾಧಿಪನು ಬಂದು,-ಈ ಕಳ್ಳನು ಭಲೇ ಘಟ್ಟಿಗ! ಅವ ಯಾರಿಗೂ ಓಕ್ಕುವ
ದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ದಿನ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ನೋಡಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಾಂಬೂಲ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾನಂತೆ ಎಂದು,
ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅರಸು ಮಗನು ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಊಟ ಉಪಚಾರ
ವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಕಚ್ಚೆ ಆರಿವೇ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ತಲೆಗೆ ಒಂದು
ಪಾವಡೆ ಸುತ್ತಿ, ಕೆಲವು ಮಡಿ ಮಾಡಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮೈಲಿಗೆ
ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ನಾಲ್ಕೈದು ಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ
ಕೊಂಡು, ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಕೈಸೋರೆ ಬುರುಡೆಗಳಿಗೆ ನಾನಾ ಬಣ್ಣದ
ರುಮಾಲುಗಳ ಸುತ್ತಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೋಟಿನ
ಕೂಗು ಅಳತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಡುಗಾಡಿನ ಬಳಿಯ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ
ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಡಿಸಿ, ಗಳಗೇ ಮಾಡಿ, ಇಟ್ಟು, ಮೈಲಿಗೆ ನೀರಿನ
ಧಡದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಕತ್ತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಲ ಕಟ್ಟಿ, ಕೆರೆಯ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಅಟ್ಟಿ, ಆರಿವೆಗಳನ್ನು
ಒಗೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿಯು ನಿರಾಜಿ
ಪಾಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಕಿನ್ನಾವಿನ ಕಾಲು ಕುಪ್ಪಸ ತೊಟ್ಟು, ದಮಾನ್

ಚೋಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ನಡುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿರ ಕಿಕ್ಕಿಸಿ, ಕರೀರ ಶಾಲು ಜೋಡಿಯನ್ನು ಮುಸುಕು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಜೋಡು ಮೆಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಐವತ್ತು ಓಲೇಕಾರರನ್ನು ಆಯುಧ ಸಹಿತವಾಗಿ ಊರು ಹೊರಗೆ ಉಕ್ಕಡದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕಳ್ಳರು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವ ಜಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಈ ಅರಸು ಮಗ ಮರ್ಲಿಣ್ಣ ತೊಳೆಯುವ ಕೆರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—ಅವನಾರಲಾ ಸಮರಾತ್ರೀ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಗೆಯುವನು? ಎಂದು ಕೇಳಲು;—ಬುದ್ಧಿ, ನಾನು ಅಗಸರ ತಿಮ್ಮ, ಕಳ್ಳಕಾಕರರ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆದು ಕೊಂಡು, ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಳ್ಳರು ಹಗಲೊತ್ತು ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಇದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮರಾತ್ರೀ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆಗಳ ಹಾಕಿ, ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅಂದನು. ದಳವಾಯಿಯು—ನಿನಗೆ ಸಂಬಳ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಕಳ್ಳರ ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅಗಸನು—ಬುದ್ಧಿ, ಈ ಹಾಳು ಹೊಡೆ ಬಾಳು ತಪ್ಪಿ, ಸಂಬಳವಾದರೆ, ಬದುಕಿ ಕೊಂಡೇನು. ತಾವು ನಾಲ್ಕು ಘಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಬಬ್ಬರೇ ದಯೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಕಳ್ಳರನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಅನ್ನಲು; ದಳವಾಯಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಬಳಿಕ ಇವನು ಕೈ ಸೋರೇ ಬುರುಡೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಕೆರೇ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆ ಬುರುಡೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ತೇಲ ಬಿಟ್ಟು, ಇದ್ದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಒಗೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ತಿರಿಗಿ ದಳವಾಯಿಯು ಬರುವದು;—ಅಗೋ, ಬುದ್ಧಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಕೆರೇ ಬಳಿಗೆ ಈಜಿ ಬರುತ್ತಾರೆ, ನೋಡಿ, ಎನ್ನಲು; ದಳವಾಯಿಯು ಎಲಾ, ಅಗಸಾ, ನೀನೊಂದು ಕೆಲಸಾ ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನು ತೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಓಡಿ ಹೋಗಿ, ಹೊರ ಉಕ್ಕಡದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಓಲೇಕಾರರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಕರೆ ಕೊಂಡು ಬಾ. ಆ ವರಿಗೂ ನಿನ್ನರಿವೆ ನಾನು ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಒಗೆಯುತ್ತಾ, ಬಂದ ಕಳ್ಳರ ಸಮದಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡು, ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಎನ್ನಲು;—ಇದು ಸರಿ, ಬುದ್ಧಿ. ಒಳ್ಳೇ ಉಪಾಯ ತೆಗೆದಿರಿ! ಕಳ್ಳರು ಕಿಕ್ಕಿದರು, ಬಿಡಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ದಳವಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಾನು ಹೊದ್ದು ಕೊಂಡು, ಆತನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಓಡುತ್ತಾ, ಹೊರ ಉಕ್ಕಡದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಓಲೇಕಾರರ ಹೋಬಳಿದಾರನನ್ನು ಕರೆದು—ಇಗೋ, ಸುಡುಗಾಡಿನ ಬಳೀ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ

ಕಳ್ಳನು ಅಗಸನ ಹಾಗೆ ಒಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಆಳ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನು ಏನು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ, ನಂಬದೆ, ಹೋದ ಭರಕ್ಕೆ ಹಿಂಗೆಟ್ಟುಮುರಿದ ಕಟ್ಟಿ, ಜತನದಿಂದ ಕರ ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಶರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ, ಹೊರ ಬೀಗಾ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಕಾದು ಇರಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಂದು, ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇವೆಂದು, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲು;—ಬುದ್ಧಿ, ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಎಂದು, ಹೋದರು. ಇವನು ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಮುಂಜಾನೆ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯು ತಿರಿಗಿ ಬಂದು,—ಅರಸು ಮಗನೇ, ಕೇಳು. ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಸೇನಾವತಿಯು ಕಳ್ಳನ ಹಿಡ ತರಿಸಿ, ಶರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು, ಮಂತ್ರಿಯು ಕೇಳಿ, ಸಾಮಾದೀಕರು ಸಹಿತವಾಗಿ ಶರಮನೇ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ಬೀಗ ತೆಗಿಸಿ, ಕಳ್ಳನ ಹಿಡ ತರಿಸಿ, ನೋಡಿ,—ಕಳ್ಳನು ದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ತಂದನೇ? ಎಂದು, ಬಹಳ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟು, ದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸಿ, ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಈ ದಿನ ಕಳ್ಳನ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ, ಮಂತ್ರಿಯು ತಾನೇ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆಂತೆ ಎಂದು, ಹೇಳಿದಳು. ಅರಸು ಮಗನು ಆ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುವದು, ಬಂದು, ಕೋಟೆಯ ಬುಡದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಸಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬಿದುರು ಚಿಬ್ಬಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಪ್ಪು ಭಂಗಿಸೊಪ್ಪು ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹುರಿಗಡ್ಡೆ ಉಪ್ಪುಗಡ್ಡೆ ಅವಲಕ್ಕಿ ಬೆಲ್ಲಸಹ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮಿಣ ಮಿಣನೆ ಉರಿಯುವ ಒಂದು ದೀಪ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಹರಕಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಜಾಲ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ತೇವೇ ಪಂಚೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಕಂತೆ ಬೊಂತೆ ಬೈರವಾಸ ಹೊದ್ದು ಕೊಂಡು, ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಬಡ ಕೋಮುಟಗನಂತೆ ಮಾರುವವನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಇದ್ದನು. ಆ ದಿವಸ ಝಾವ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲಾತಿ ಗೋಟು ಮುಸುಕು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಪ್ರಧಾನಿಯೊಬ್ಬನೇ ಇವನ ಗುಡಸಲಿನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಇವನು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡು, ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಚೆಗೆರೆಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಲವಂಗ, ಜಾಜಿಕಾಯಿ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಬಿಳಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು ಸಹ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ನಡುವನ್ನು ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡು, ತಲೆಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ, ಎದರಿಗೆ ಬಂದು, ಕೈಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು,—ನಾನು ಪರಸ್ಥಳದ ಬಡ ಕೋಮುಟಗನು.

ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು, ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಈ ಊರ ಶೆಟ್ಟು ಪಟ್ಟ ಶೆಟ್ಟು ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಸಹ-ಒಂದು ಅಂಗಡಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು, ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ, ಬಡವನ ಮಾತು ಗಣನೆಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗ ಬೇಕೆಂದು, ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು;-ಒಳ್ಳೆದು, ಎಂದು, ಪ್ರಧಾನಿಯು ಹೇಳಿ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇವನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದವನ ಹಾಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಬಂದು, ತಿರಿಗಿ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಮೆಲ್ಲಗೆ-ಕಳ್ಳನ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ದಯ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಹದಿನೈದು ದಿವಸದಿಂದ ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಂದು, ಭಂಗಿಸೊಪ್ಪು ಮುಂತಾದ್ದು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಚಾಳೀ ನೋಡಿದರೆ, ಕಳ್ಳನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಪಾವಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಸದಾ ಹೆಗಲಿಗೆ ತಗಲ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ, ಅಂದನು. ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟೆಯಾ? ಎಂದು, ಪ್ರಧಾನಿಯು ಕೇಳಲು; ಇವನು-ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ದಯ ಮಾಡಿ ಎಂದು, ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಬಳಿಗೆ ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತಾವು ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡಿರಿ. ಆ ಕಳ್ಳ ಬಂದು, ಏನಾದರೂ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ-ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದೆ; ತಕ್ಕೊ, ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಬಂದು, ಮುಚ್ಚಳ ತೆಗೆಯುವಾಗ, ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅವನ ಜಾಟ್ಟು ಹಿಡು ಕೊಂಡರೆ, ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲು ಸಹಿತ ಶಿಕ್ಕುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ನಲು; ಅವನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು. ಇವನು ಎರಡು ಘಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬೀಗಾ ಹಾಕಿ, ಬೀಗಕ್ಕೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ, ಅಲುಗದಂತೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು, ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ, ಅಗಳಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟು, ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯ ಮನೆಗೆ ಶೇರಿದನು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೆಯು-ಕೇಳಪ್ಪಾ, ಧೋರೆಯ ಮಗನೇ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಯು ಚಾವಡಿಗೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ, ಕಳ್ಳ ಏನು ಮಾಡಿದನೋ ಎಂದು, ಅರಸು ಚಿಂತೆ ಪಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಶಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ವೆಠಾರಿ ತೇಲುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಚಾವಡಿಗೆ ತರಿಸಿ, ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಇದ್ದನಂತೆ. ಆಗ ಅರಸು ನೊಂದು ಕೊಂಡು, ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ತಾನು ಬಹಳ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಅನ್ನ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನಂತೆ. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಸಿನ ಮಗಳು

ವಿದ್ಯಮಂಜರಿಯು ಮೊದಲಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಇವೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಮನೋ
 ನಿಶ್ಚಿತ ಪತಿಯಾದ ರಾಜ ಕುಮಾರನ ಕೆಲಸವೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಸಿ, ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ
 ಬಂದು—ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರೇ, ಇದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಚಿಂತೆ ಪಡುತ್ತೀರಿ? ಆ ಕಷ್ಟ
 ಇಂಥವೆಂಬುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವದು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿವ
 ಸದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ಯಾವನು
 ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನನ್ನು ನನ್ನ ಮಗಳು ಗಂಡನಾಗಿ ಮಾಡಿ
 ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆಂದು, ಈ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಸಾರಿಸು, ಅಂದಳಂತೆ. ಇಗೋ,
 ದಂಡೋರಾ ಹಾಕಿ, ಸಾರಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಅಂದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ,
 ಅರಸು ಮಗನು ಆಯುಷ್ಯಮರ್ವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ,
 ದಿವ್ಯಾಂಗರಾಗಗಳನ್ನು ಪೂಸಿ ಕೊಂಡು, ದಿವ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ದಿವ್ಯಾಭರ
 ಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಮದುವೆಗೆ ತೆರಳುವ
 ಹೊಸ ಮದವಣಿಗೆನ ಹಾಗೆ ಬಂದು, ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆದು
 ಕೊಂಡು, ವಿದ್ಯಮಂಜರಿಯ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು; ಆಕೆ ಎದ್ದು, ಕಾಲನ್ನು
 ತೊಳೆದು, ತನ್ನ ಶೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಒತ್ತಿ, ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಹೋಗಿ,
 ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ಪುಷ್ಪ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ,
 ಆತ ಕೊಟ್ಟ ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆದು, ಇಟ್ಟು, ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಾ
 ಉಂಡು, ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿ ಇದ್ದು, ಕೇಳಿ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು, ಹೊ
 ರಟು, ಅರಸು ಮಗನನ್ನು ತಲೆ ಬಾಗಲಿನ ತನಕ ಕಳುಹಿಸಿ, ಆಲಿಂಗಿಸಿ,—ನೀನೆ
 ನಗೆ ಗಂಡನಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ಹೀಗೆ ದಯ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ,
 ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅರಸು ಮಗನು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿವಸ
 ಮೂರು ಹವಳದ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಲಗಿದ್ದು, ಬಂದು, ನಾಲ್ಕನೇ
 ದಿವಸ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ, ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ
 ಗಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ಬಂದವರಿಗೆ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ವೈಷಾರ ಕೊಡುವ ಒಬ್ಬ
 ಮುದಿ ಕೋಮಟಗನ ಅಂಗಡಿಗೆ—ಒಂದು ಕಾಸಿಗೆ ಎಲೆ ಕೊಡು, ಎಂದು ಕೇಳಿ
 ದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೈ ನೀಡಿ ಕೊಡಲು; ಅವನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಕಡೆ ಕೊಂ
 ಡು, ವಿದ್ಯಮಂಜರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕನೇ ಮಂಚದ ಕಾಲನ್ನು ಕೊ
 ಟ್ತು, ಆ ದಿವಸ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಳ ಕಡೆಯಿಂದ ವೀಣಾಗಾನವನ್ನು
 ಕೇಳುತ್ತಾ, ಆ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವಳು ಇವನ ಕೈಯ ನಡು
 ಬೆರಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಮಲಗಿದಳು. ಇವನು ಆಕೆಗೆ ಅತಿ ನಿರ್ದಯಾದ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಬೆರಳನ್ನು ಶೇಳ ಕೊಂಡು, ತಂದಿದ್ದ ಕೋಮಟಿಗನ ಹಸ್ತದ ಮಧ್ಯಮಾಂಗುಲಿಯನ್ನು ಆಕೆ ಹಿಡು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿ ಬರುವ ತನಕ ಆ ಹಸ್ತವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡು ಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿ ಬರುವದು, ಆ ಹಸ್ತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು, ತಾನು ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದ ಮಂಜದ ಕಾಲನ್ನೂ ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಬಾಗಲು ಬಿಟ್ಟು, ಪಾಗರದಿಂದ ಇಳೀ ಬಿದ್ದು, ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಅಡುಗೊಲಜ್ಜೆಯ ಗುಡುಸಲು ಶೇರಿ ಕೊಂಡನು.

ಮುಂಜಾನೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅಡುಗೊಲಜ್ಜೆ ತಿರಿಗಿ ಬಂದು, ಸಗುತ್ತಾ-ಕೇಳು, ರಾಜ ಕುಮಾರಾ! ಈ ದಿನ ಬೆಳಗೈ ರತ್ನ ಮಂಜರಿಯು ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಕಳ್ಳನು ನಾಲ್ಕು ದಿನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ, -ಈ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ್ತಾಗಿ ಕಡದಿರುವ ಹಸ್ತವುಳ್ಳವನು ಯಾವನೋ, ಅವನೇ ಕಳ್ಳನೆಂದು ಹೇಳಿದಳಂತೆ. ಅರಸು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಸಿ, ಕರಿಸಿ, ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಆ ಮುದಿ ಕೋಮಟಿಗನು ತನ್ನ ಕಡದ ಹಸ್ತದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವದು, ಇವನು ಕಳ್ಳನಲ್ಲ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ಅನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟು, ಪ್ರಾಣಾ ಕಳ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಬಿದ್ದು ಇದ್ದಾನಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳುವದು; ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಅರಸಿನ ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಗುಡಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಂಡು, ತಾನು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಯಾವತ್ತನ್ನು ಹರವಿ ಕೊಂಡು, ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ದಿಂಬು ಒರಗಿ ಕೊಂಡು, ಘನ ವರ್ತಕನೆಂತೆ ಕೂತು ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅರಸು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಗೊಂಡು, ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಧಿಕರು ಕೂಡಿ, ಆ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು; ಈ ರಾಜ ಕುಮಾರನು ಎದುರಾಗಿ ಎದ್ದು, ಬಂದು, ಮಾವನಾನೆ ಅರಸಿನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಲು, ಅರಸು-ಇವನೇ ಅಳಿಯನು. ಮಗಳಿಗೆ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತನನ್ನು ಕೊಡುವ ನಿಮಿತ್ತ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅಳಿಯನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಇವನ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿ, ಮನೆಗೆ ಕರೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಇವನ ತಂದೆಯಾದ ಅಮರಾವತೀ ಪಟ್ಟಣದ ಅಮರಶೇಖರ ರಾಯನಿಗೆ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಬರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಕಾರ ವಿದ್ಯಾಮಂಜರಿಗೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಮಾವ ತಂದೆ ಸಹ ಅಳಿಕಾವತೀ ದೇಶಕ್ಕೂ ಅಮರಾವತೀ ದೇಶಕ್ಕೂ ರಾಜ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ

ವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬೀಗರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತ್ನೀ ಸಮೇತರಾಗಿ ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದರು.

50. The Story of Chanda Parakrami and Haridatta.

೫೦ ಚಂದಪರಾಕ್ರಮಿ ಹರಿದತ್ತರ ಕಥೆ.

ರಾಜೇವಪುರವೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ದೇವದಾಸನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ದೇವದಾಸಿ ಎಂಬವಳು ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿ, ಒಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಗಂಡನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರದೆ, ಆತನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪ್ರತಿ ದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಂಥಾ ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರಿಗೆ ಅಕ್ಕರದಿಂದ ವಿತ್ತಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ವಂಚಿಸದೆ, ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನೊಡನೆ—ಸ್ವಾಮಿ, ಪತಿಯೇ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು, ಸಕಲ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತಲಿವೆ ಎಂದು, ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ದೇವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಮುಂದೆ ಏನು ಗತಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡಳು. ಗಂಡನು—ನೀನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ದುಖುವೇ ಹೊರತು, ಸುಖ ಬೇರೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು, ದಶರಥ ಮುಂತಾದವರು ಒಹಳ ದುಖಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದು ನೀನು ಕೇಳಿ ಅರಿಯಾ? ಆ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಗಂಗೋದಕನ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಆದರಗೈಯುತ್ತಾ, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದರೆ, ದೇವರು ತನ್ನ ಭಕ್ತರೆಂದು ತನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಶೇರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಭಯ ಪಡ ಬೇಡ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಒರಳುವ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕರ್ಮ ನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಹೇಳಿದವೇ ಹೊರತು ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಅಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರಿಗೆ, ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿ ಕೊಂಡು, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವದೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಹೆಂಡತಿಯು—ಸ್ವಾಮಿ, ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನು—ಇವಳು ಬಂಜೆಯು; ಇವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಮುಟ್ಟಿ ಬಾರದೆಂದು ಹೀಹಾಳು ಸುತ್ತಾರಲ್ಲ? ನನಗೆ ನಾಟಕೆ ಆಗುತ್ತದಲ್ಲ? ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನೇ ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಬಂಜೆತನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು, ಬಹು ತರವಾಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಗಂಡನು ಆಕೆಯ ದುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕನಿಕರದಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಮಕ್ಕಳಪೇಕ್ಷೆ

ಯುಳ್ಳ ಈ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಮುಂಜಾನೆ, ಹೆಂಡತಿಯು ಎದ್ದು, ಬಂದು, ಗಂಡನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ-ಸ್ವಾಮಿ, ಪತಿಯೇ, ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ದೇವರು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿರಿದಿರುವ ದಾಳಿಂಬದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹೋದನು. ಅದನ್ನು ನಾನು ತಿನ್ನ ಬೇಕೆಂದು, ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ನೋಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ, ಆ ಹಣ್ಣು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಕೋಳಿ ಕೂಗುವದು ನಾನು ಎದ್ದು, ಬಂದೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಡನು-ನಿನಗೆ ಮಗನನ್ನು ದೇವರು ಕೊಡುವನೆಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿ, ಕಳು ಹಿಸಿದನು. ಕೆಲವು ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯು ಬಸುರಾಗಿ, ಗಂಡು ಮೊಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಆ ಮೊಗುವು ಹುಟ್ಟಿದ ಏಳನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಾದ ದೇವದಾಸನು ಸತ್ತು ಹೋದ್ದರಿಂದ, ದೇವದಾಸಿಯು-ಮೊದಲೇ ಮಗನ ಹಾರೈಸ ಬೇಡ ವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಾನು ಕೇಳದೆ, ಗಂಡನನ್ನು ಕೊಂದು, ಮುಂಡೆಯಾ ದೆನು. ಮುಂದೇನು ಗತಿ? ಚನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ತಿರು, ಉಣ್ಣುವದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಕೂಸಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಗುವ ವರಿಗೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ, ತಿಂದು, ಆ ಮೇಲೆ ಕೂಸನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಬಾಯಾರಿ, ಬಸವಳದು, ನೀರ್ಗುಡವೆನೆಂದು ಕೂಸಿಗೆ ಮೊಲೆಯನ್ನಾಡಿ, ಒಂದು ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚಿಗುರನ್ನು ಹಾಸಿ, ತಟ್ಟೆ, ಮಲಗಿಸಿ, ನೀರನ್ನು ಅರಸಿ ಕೊಂಡು, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕಾಣದೆ, ದೂರ ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಕೊಳವನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರೊಳಗೆ ಮಿಂದು, ನೀರು ಕುಡಿದು, ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ, ಆ ಕಾಡಿಗೆ ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬೇಡನು ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗುರ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಳಗದಿರನಂತೆ ಮಲಗಿ, ಕಳಕಳ ಸುತ್ತಿರುವ ಮೊಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ-ಎಲೈ, ಬೇಡನೇ, ಕೂಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು; ನೀನಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಡ, ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳಿರುವವು. ನಿಮ್ಮ ಕುಶಲಾವತೀ ಪಟ್ಟಣದ ಕಾಶಲಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ. ಈ ಕೂಸನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಿನಗೆ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸನ್ಮಾನದಿಂದ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು, ಆಕಾಶವಾಣಿ ನುಡಿಯ

ಲು; ನೃಪಧನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ನುಡಿದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡಲು; ಸಚಿವನು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಅರಸಿನ ಚಾವಣಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಭೆಯವರ ಮುಂದೆ ಈ ಬೃಹದನ್ನೂ ಕೂಸನ್ನೂ ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತೋರಿಸಿ, ಯಾವದ್ದು ತ್ತಂತವನ್ನು ಬೇಡನ ಮುಖದಿಂದ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಗೈಯಲು; ಅರಸು, ಸಭೆಯವರು ಸಹ, ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು—ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದ ಸಿನಗೆ ಮಹಾ ದೇವನು ಮಗುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ವೃದ್ಧನಿಗೆ ಅರಸು ತನ್ನ ಸೇವಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡನು.

ಇತ್ತಲಾ ದೇವದಾಸಿಯು ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನೋಡಿ, ಮೊಗುವನ್ನು ಕಾಣದೆ—ಅಯ್ಯೋ, ದೇವರೇ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನಗಿಷ್ಟು ನಿಷ್ಕರುಣವ್ಯಾಕೆ? ನಾನೇನು, ನಿನಗೆ ಹಗೆಯೇ? ಜಗದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಜನರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮಗುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಗಂಡನನ್ನು ಕೊಂದು, ಮಗುವನ್ನು ಮಾಯಾ ಮಾಡಿ, ಕಂಗೆಡಿಸಿದೆ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪದಿಂದ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಂಕಟವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಗಂಡನನ್ನೂ ಮಗನನ್ನೂ ತಿಂದು ಕೊಂಡು, ಬಾಳುವ ನನ್ನ ಬಾಳು ಹೇಸಿ ಕೆಯಲನ್ನೇ? ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಟ್ಟ ದೇಹವನ್ನು ಬಲಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸುವೆ ನೆಂದು ಒಣಗಿದ ಸಾವಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು, ಚಿತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ—ದೇವರೇ, ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಕೇರಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿ ರಲು; ಆಗ ದೇವರು ಕನಿಕರದಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದ ಈ ಗಂಡನ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಬದಲು ದೇಹವನ್ನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಗೈದು, ಹೊಗಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ—ಇಗೋ, ನಿನ್ನ ಗಂಡನು! ನಿನ್ನ ದುಖಕ್ಕೆ ಮರೆಗಿ, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಗಂಡನನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು, ಈ ಕುಶಲಾವತಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸುಖವಾಗಿರು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಆಗ ದೇವದಾಸಿಯು ಅಶ್ವರಥ ಪಟ್ಟು, ಇದೆಲ್ಲಾ ದೇವರ ಚಿತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿದು, ದೇವದಾಸನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ದೇವದಾಸನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ—ಈಗ ನಿನ್ನ ಬಂಜೆ ತನ ಹೋಯಿತೇ? ಮಕ್ಕಳಿಂದ ದುಖವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ತಾರ್ಕಣ ಬಂತೇ? ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಯಾವದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆ, ದೇವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ, ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ದೇವ

ರನ್ನು ನಿರಂತರವೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ದೇವದಾಸಿಯು ತಮ್ಮಪ್ಪನೆಯ ಮೇರೆಯೇ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಇರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಗಂಡನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ತರುವಾಯ ದೇವದಾಸನು ಮಡದಿಯನೊಡಗೊಂಡು, ಕುಶಲಾವತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೇರಿ, ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಉಂಭವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಇತ್ತಲಾ ಕೂಸಿಗೆ ಕುಶಲಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು ಹರಿದತ್ತನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು, ಅತಿಶಯದಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಆ ಶಿಶುವು ಬಿದಿಗೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ದಿನ ದಿನವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಅಂಬೆಗಾಲನ್ನು ಇಡುತ್ತಾ, ದಟ್ಟಡಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ, ಜೊಲ್ಲನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ತೊದಲು ನುಡಿಯನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಾ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ, ಮೊಲೆ ಕೊಡೆಂದು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಾ, ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅಳುತ್ತಾ, ಅಸಾಧ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾ, ಅಸಂಗತವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಮೊಗುವಿಗೆ ಐದು ವರುಷ ತುಂಬಲು; ಕುಶಲಬುದ್ಧಿಯು ಚೌಲಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಓನಾಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಗೈಸಿ, ಉಪಾಧ್ಯರ ಮಠಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು; ಉಪಾಧ್ಯರ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೀರದೆ, ಕೆಟ್ಟುಡುಗರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಡದೆ, ಕ್ಷಣವಾದರೂ ವೃಥಾ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಪ್ರಾಕೃತ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತು, ಭಪ್ಪನ್ನ ದೇಶಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಬರಹಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಏಳು ವರುಷವಾಗಲು; ತಂದೆಯು ಗರ್ಭಾಪ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತರಾದ ಗುರುಗಳ ಮಠಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ಹರಿದತ್ತನು ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು, ಕೆರೆ ತೊರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕುಂಟಿ ಕೊಳ ಭಾವಿ ಮುಂತಾದ ಜಲ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟು, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗುವದು ಗುರುಗಳಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಭಿಕ್ಷಾ ಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನ್ನು ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಂಡು, ತಿರಿಗಿ ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲದ ವರಿಗೂ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅನಾಧ್ಯಾಯ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಾದಿ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾ, ಗುರುವಿಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆನ್ನೆಡು ವರುಷ ಗುರು ಕುಲವಾ

ಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂಹಿತೆ ಪದ ಕ್ರಮ ಜಟಿ ಘನ ಮುಂತಾಗಿ ವೇದವನ್ನು ಕಲಿ ತಂಥಾ ಔಪ್ಯನನ್ನು ಗುರುವು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹರಿದತ್ತನನ್ನು ಕರ ಕೊಂಡು, ಮಂತ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು—ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ವೇದವನ್ನು ಕಲಿತು, ಘನ ಪಾಠಿ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ಗುರುಕುಲ ವಾಸವನ್ನೂ ಭಿಕ್ಷಾಚರಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಲೇಶವಾ ದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ ನಡೆಯದೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ವ್ರತಸಮಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕುಶಲಬು ದ್ಧಿಯು ಹರಿದತ್ತನ ಕಡೆಯಿಂದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಮಗನಿಗೆ ವ್ರತ ಸಮಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಹರಿದತ್ತನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ದ್ದೇನಂದರೆ—ಸ್ವಾಮಿ, ತಂದೆಯೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಜನು ದೇಶಾ ಟನವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವನೋ, ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯು ತಣ್ಣೀರ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತುಪ್ಪದಂತೆ ಸಂಕುಚಿತವಾಗು ವದು. ಯಾವನು ನಾನಾ ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ವಿದ್ವಾಂಸರೊಡನೆ ಸಂ ಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನೋ, ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯು ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಕಡಾರದೊಳ ಗಿಟ್ಟು ಕೈ ಎಣ್ಣೆಯ ತೊಟ್ಟಿನಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವದೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ತಂದೆ ತಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಹೊರಟು, ದೇಶ ದೇಶಗಳನ್ನು ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ, ಅವರಲ್ಲಿರುವ ತರ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿವಾಂಸ ವೇದಾಂತ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ವೈದ್ಯ ಮಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಒಬ್ಬವಿದ್ಯ ಸಂಗೀತ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಡನೆ ವಿವಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತನಾಗಿ, ಸರ್ವವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ನೋಡಿ, ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೋಜ್ಜ್ವಲ ವಕರವಾದ ಮೋಕ್ಷವೇ ನಿತ್ಯ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಆ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನೆಗೆ ಏಕೋ ದೇವನ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ದೇವನು ಸಕಲ ಲೋಕವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ, ಕಾಪಾಡಿ, ಚಿಕ್ಷಿ ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂ ಥಾವನೇ ಎಂದು, ನಿಜ ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಂಬಿ, ದಿನವಹಿ ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ—ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹರಣವಿರುವ ತನಕ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತ ಬಂದಂತೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾಪಾಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ದೇವರು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಸಂಸಾರ ಸಹಿತ

ಉಂಡು, ಉಟ್ಟು, ಬೇಡುವ ದೀನರಿಗೆ ವಿತ್ತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರ ಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಿರಿಗಿ ಕಾಶಲಾವತಿಗೆ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸು.ಗ.ಣಾರಾಮವೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ವರಿಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ಅಗ್ರಹಾರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಅಲ್ಲಿರುವ ಸುಜ್ಞಾನ ಭಟ್ಟನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಇಳಿದು ಕೊಂಡನು.

ಆ ಸುಜ್ಞಾನ ಭಟ್ಟನೂ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸುಶೀಲೆಯೂ ಈತನನ್ನು ಕಂಡು, ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆದರಿಸಿ, ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿ, ಮಲಗಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಂದಲಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಮಂದಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು. ತರುವಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮನೇ ಯಜಮಾನನಾದ ಸುಜ್ಞಾನ ಭಟ್ಟನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹರಿದತ್ತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ—ಎಲೈ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತನಾದ ಹರಿದತ್ತನೇ, ನಾವು ದಂಪತಿಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೆ ಸರ್ವ ಲೋಕ ಕರ್ತನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿವಸ ನೆರೆಯಿಂದ ಬಿಳುಪಾದ ಕೂದಲುಗಳುಳ್ಳ ತಲೆಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ, ಒಂದು ಹಲ್ಲಾ ದರೂ ಇಲ್ಲದ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಏನೋ ತಿನ್ನುವವಳ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಾ, ಕುಗ್ಗಿದ ನಡುವುಳ್ಳ ಸುಕ್ಕಿದ ಚರ್ಮಗಳುಳ್ಳ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಎಲುವು ತೋಗಲೇ ಹೊರತು, ತುಸವಾದರೂ ಮಾಂಸವು ಇಲ್ಲದವಳಾದ ಮುತ್ತೈದೆಯಾ ದಂಥಾ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜ ಗುಜ್ಜ ಮುದುಕಿಯು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೋಲೂರಿ ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಮೂರು ವರುಷದ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರ ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಬಾಗಿಲ ಮೆಟ್ಟನ್ನು ಹತ್ತಲಾರದೆ, ನಡುಗುವ ಧ್ವನಿಯಿಂದ—ಯಾರೊಳಗೆ? ಎಂದು ಕೂಗಲು; ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಓಡಿ ಬಂದು, ಆ ವೃದ್ಧ ಸಮಂಗೆ ಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಷ್ಟ ಬಿದ್ದು, ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆದು, ಕೈ ಕೊಟ್ಟು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹತ್ತಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಕೂಸು ಸಹಿತ ಬಳಿಗೆ ಕರ ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಕಾಲುಮಾಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಅರಿಸಿನ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂವು, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರಾಜಿಸಿ, ಅನ್ನೋದಕಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿ ಮಾಡಿದಳು. ಬಳಿಕ ಆ ಮುತ್ತೈದೆಯು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು—ಎಲೈ, ಸತಿಯೇ, ನೀನು ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆಯು. ನಾನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾಧರಭಟ್ಟನೆಂಬ ಪಾರ್ವನ ಹೆಂಡತಿಯು. ತನ್ನ ಗಂಡನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಹುಲಿ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದ್ದು

ಕೊಂಡು, ಸಂಸಾರ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ಸ್ವರ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವಳು ನನ್ನ ಕೂಸು. ಇವಳನ್ನು ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮಸಣಕ್ಕೆ ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರ ತಂದೆನು. ಇವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗಳಾಗಿ ಸಾಕಿಕೋ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನನ್ನು ಜನರು ಸರ್ವಮಂಗಳೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವರು; ನಾನು ನನ್ನ ಗಂಡನಂತೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಸ್ವರ್ಥಾನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯ ಊದಳಂತೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನಾನು ಬರುವದು ಈ ಸುದ್ದಿಗಳ ನೈಲ್ವಾ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಕೆಗೆ ಒವದತ್ತೆ ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು, ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದೆನು. ಈಗ ಆ ಕನ್ನಿಕೆಗೆ ಏಳು ತುಂಬಿ, ಎಂಟನೇ ವರುಷವಾದ್ದರಿಂದ, ಸತ್ಪ್ರತಿಭೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾದಾನವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಈ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆ ನನ್ನ ಮಗಳು ಎದ್ದು, ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು-ಎಲೈ, ತಂದೆಯೇ, ಈಗ ನನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆ ಬಂದು-ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿರುವ ಹರಿದತ್ತನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ವರಿಸಿ, ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅದೃಶ್ಯ ಊದಳು. ಅದಕಾರಣ ನನ್ನನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇಗೋ, ಇವಳೇ ಆ ಕನ್ನಿಕೆಯು ಎಂದು ತೋರಿಸಿ, ಇವಳನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹರಿದತ್ತನು-ಭಗವತ್ಸಂಕಲ್ಪವಾದಂತೆ ನಡೆಯುವದೇ ಸುಜನನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹವಾದಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ ಸುಜ್ಞಾನ ಭಟ್ಟನು ಸುಮಾಸ, ಸುದಿನ, ಸುವಾರ, ಸುನಕ್ಷತ್ರ, ಸುಯೋಗ, ಸುಕರಣ, ಸುಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಸುಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಸುಲೇಖೆಯಾದ ಸುಸತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ಸುಪುತ್ರನಾದ ಹರಿದತ್ತನಿಗೆ ಸುಜನ ಸಮೂಹದ ಮುಂದೆ ಸುರಾಸ್ಯಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ, ಸುರಪಾಲನಿಗರ್ಪಿತನೆಂದು, ಸುತುಲನೀದಳ ಸಮೇತ ಸುಗಂಗೋದಕ ಧಾರಾ ಪೂರ್ವಕ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ತರುವಾಯ ಪೂರ್ವರ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ವೈದಿಕ ಲೌಕಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಹರಿದತ್ತನು ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರ ಆವೃಣೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು, ಮಡದಿಯ ಕೂಡಾ ಕುಶಲಾವತಿಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಡ್ಡ ಬೀಳಿಸಿ, ದೇಶಾಟನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟಾರಭ್ಯ

ತಿರಿಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶೇರುವ ವರಿಗೆ ತಾನು ನಡೆದ ಯಾವದ್ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲಾಗಿ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು; ದಿಗ್ವಿಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಕುಶಲಾವತಿಯ ನಗರದ ಕುಶಲಶೇಖರ ರಾಯನ ಮಗನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿ ಎಂಬ ಯುವರಾಜನು ಸಮಸ್ತ ದೇಶದ ಧೋರೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಅವರಿತ್ತ ಕಪ್ಪದ ವಸ್ತುಗಳು ಸಹಿತವಾಗಿ, ತಂದೆಗೆ ಬಿನ್ನವತ್ತಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಅರಸು ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಒಡ್ಡೋಲಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ನಿಯೋಗಿಯು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅರಸಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಅರಸು ಓದುವಂತೆ ರಾಯಸದವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು; ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಕ್ಕಣೆ ಏನಂದರೆ—ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿರಾಜರಾದ ಕುಶಲಾವತೀ ನಗರದರಸುಗಳಾದ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಡಿ ದಾವರೆಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಬಿನ್ನವಿಸುವದೇನಂದರೆ—ತಮ್ಮ ಚರಣಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಕಲ ದೇಶದ ಧೋರೆಗಳು ಸ್ವಾಧೀನರಾಗಿ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿಯು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗದೆ ಇರುವದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಜಂಬು ದ್ವೀಪದ ಅರಸುಗಳ ಚತುರಂಗ ಬಲ ಸಹಿತ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು, ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡ ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಲಿಖಾಮಣಿಗಳಾದ ಕುಶಲಬುದ್ಧಿಯವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಹರಿದತ್ತರು ದೇಶಾಟನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಇದ್ದರೆ, ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕು. ಈಗ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಅತಿ ದುರ್ಭಟವಾದ್ದರಿಂದ, ಮಂತ್ರಗಳೇ ಚನೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೂ ಜ್ಞೇಮ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಜನನಿಗೂ ಸಮನಾದವರು ಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹೊರತು, ನಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಬರೆದಿದ್ದ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕುಶಲಶೇಖರರಾಯನೂ ಕುಶಲಬುದ್ಧಿಯೂ ಹರಿದತ್ತನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಆ ಓಲೆಯನ್ನು ಓದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಹರಿದತ್ತನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜ್ಞಾನವೇ—ಆಪ್ತನೇ ಆದರೆ, ಯುವರಾಜರ ಬಳಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಡಲು; ಆತನೊಡನೆ ಚತುರಂಗ ಬಲ ಸಮೇತವಾಗಿ ಬೇಡ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆಗ ಹರಿದತ್ತನು ಬೇಡ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯನ್ನು ಒಡಗೊಂಡು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಳುವು ಮಾಡದೆ, ಬಂದು, ಯುವರಾಜನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು

ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಈತನು ಎದ್ದು, ಹರಿದತ್ತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಬೇಡ ಸೋನಾಧಿಪತಿಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪ ದಿಗ್ವಿಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಡಲೇನಿಸಿ-ನಮ್ಮ ಭವ್ಯವು ದೇಶದ ಧೋರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ತೆರಳುವದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪೇಶಾಧಿಪತಿಯು ಒಂದೊಂದು ಹಡಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಆಪ್ತನ ಕೊಡ ಹೇಳಲು; ಹಾಗೆಯೇ ಐವತ್ತಾರು ಹಡಗುಗಳು ಕಡಲ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ನೀವು ಮುಂದೆ ಏನೆನ್ನುತ್ತೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ-ಒಡೆಯನ ಹೇಳಾಟ ಬಡಗಿಯ ಮಾಡಾಟವೆಂದು ಗಾಢೆ ಉಂಟಪ್ಪೆ. ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಾದಂತೆ ನಡೆಯುವದೇ ಸೇವಕರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮವಾದಾಗ್ಯೂ, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ನಿಮ್ಮಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವೆನು. ಕೇಳಿ, ಆಪ್ತನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಾದವನಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವು ಅಗಾಧವು? ಪ್ರಯತ್ನಶಾಲಿಗೆ ಯಾವ ದೇಶ ದೂರವು? ವಿದ್ಯಾವಂತನಿಗೆ ಯಾವದು ಪರ ದೇಶವು? ಪ್ರಿಯವಾದಿಗೆ ಹಗೆ ಯಾರೆಂದು ಪಂಡಿತೋಕ್ತಿ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡಗಳೆಂಬ ಚತುರೋಪಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮವೇ ಮುಖ್ಯೋಪಾಯವಾದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಅರಿತವರು ಅನ್ಯವದರಿಂದಲೂ, ಮುಂಚೆ ತನಾಗಿ ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಸಂಧಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬರಿಸಿ, ದೂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅವರ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು, ಅನಂತರ ಮುಂದಾಗುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಎಂಬುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು; ಆ ಮಾತಿಗೆ ಜಂಬುದ್ವೀಪದ ಮಂಡಲಾಧಿಪರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ದಳವಾಯಿಗಳೂ ಮುಂತಾದ ಸರ್ವ ಪರಿವಾರಗಳು ಸಮ್ಮತಿ ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಒಡಂಬಟ್ಟು, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿಸಿರಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು; ಹರಿದತ್ತನು ರಾಯಸದವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರಿಸಿ, ದೂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಆ ದೂತರು ಅತಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಸಾಗರದಡೆಗೆ ಬಂದು, ಹಡಗಿನ ಮೇಲೇರಿ, ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲು; ಆ ದ್ವೀಪದ ಮೊದಲುಕ್ಕಡದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಆಳುಗಳು ಇವರನ್ನು ಕಂಡು, ತಮ್ಮೊಡೆಯನ ಬಳಿಗೆ ಕರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಕಾಣಿಸಲು; ಆ ದೂತರು ಈ ಉಕ್ಕಡದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಸೇನೆಯೂ ನಮ್ಮ ಜಂಬು ದ್ವೀಪದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯ ಐಶ್ವರ್ಯ ಸೇನೆಗಿಂತ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿರುವದು. ಕಡೇ ಉಕ್ಕಡದ ತಳ

ವಾರನೇ ಇಷ್ಟು ಸಮಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಇನ್ನು ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪದ ಸಾರ್ವ
ಭೌಮನನ್ನು ನಮ್ಮ ದ್ವೀಪದ ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಜಯಿಸುವದು ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋ
ಚುವದಿಲ್ಲ. ದೇವರ ಚಿತ್ತ ಹ್ಯಾಗಿರುವದೋ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿರು
ವಲ್ಲಿ, ಉಕ್ಕಡದ ತಳವಾರನು ಇವರು ಬಂದ ವಿಧ್ಯಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನೊಡೆ
ಯನಾದ ಎರಡನೇ ಉಕ್ಕಡದ ತಳವಾರನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು; ಅವನ ಐಶ್ಯ
ರ್ಯವು ಮೊದಲುಕ್ಕಡದ ತಳವಾರನಿಗಿಂತ ಎರಡಷ್ಟು ಆಗಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ದೂತರು
ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಗೊಂಡು, ಆತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು
ಇವ್ವುಡಿಯಾಗಿರುವ ಹದಿನಾರು ಉಕ್ಕಡದ ತಳವಾರರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಸಿಂ
ಹಳ ದ್ವೀಪದ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಅರಿದುರ್ಘಟವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು,
ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನೆಂಬ ಅರಸಿನ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸುಧರ್ಮ ಎಂಬ ದೇವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಅಪ್ಪ ದಿಕ್ಕಾಲಕರೊಡನೆಯೂ ಅಪ್ಪ ವಸುಗಳೂ ಸಪ್ತ ಮರುತ್ತುಗಳೂ ಏಕಾ
ದಶ ರುದ್ರರೂ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳೂ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆಯೂ
ಒಡ್ಡೊಲಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವದೇನೆಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಿಂದಲೂ ರಾಯ
ಸದವರಿಂದಲೂ ಕರಣಿಕರುಗಳಿಂದಲೂ ದಳವಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ ನಿಯೋಗಿಗಳಿಂ
ದಲೂ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದಲೂ ಬೊಕ್ಕಸದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ,
ಒಡ್ಡೊಲಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮರಾಯನನ್ನು ಕಂಡು, ತಲೆ
ಬಾಗಿ, ತಂದ ಲೇಖನವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ, ಕೈ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ನಿಂತಿರಲು; ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮ
ನು ಆ ಲೇಖನವನ್ನು ತೆಗೆದು, ರಾಯಸದವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು; ಆತನು ಓದು
ತ್ತಿದ್ದನು; ಏನಂದರೆ—ಸ್ವಸ್ತಿ. ಶ್ರೀಮದಖಂಡ ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪ ಸಾರ್ವಭೌಮ
ರಾದ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಯಾನ ಆಸನ ದ್ವೈಧೀಭಾವ ಸಮಾಶ್ರಯಣಗಳೆಂಬ ಆರು
ವಿಧವಾದ ರಾಜ ಕಾರ್ಯದೊಳ್ಳು ರೀಣರಾದ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮ ರಾಯರಿಗೆ, ಜಂ
ಬು ದ್ವೀಪದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ಕುಶಲಾವತಿಯ ಕುಶಲಕೇಖರ ರಾಯರ
ಸುಕುಮಾರ ಚಂಡವರಾಕ್ರಮಿ ಎಂಬ ಯುವರಾಜನು ಬಿನ್ನವಿಸುವದೇನೆಂ
ದರೆ—ಸಮಸ್ತ ದಿಗ್ವಿಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ತಂದೆಗಳ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸೇನಾ
ಸಮೇತರಾಗಿ ಹೊರಡುವದು, ಈ ಜಂಬುದ್ವೀಪದ ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲರು
ನಮ್ಮ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಕಂಡು, ಅಂಜಿ, ಕೊಳುಗುಳಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ, ಕಪ್ಪವನ್ನು
ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸಮ್ಮೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಳಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇ
ನಾಸಮೇತರಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೂ ನಮ್ಮ
ಪತಾಪಾದಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವೇದ್ಯವಾಗಿರ ಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮಾಪ್ತ

ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಳೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಷ್ಟೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಿಸಿ, ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಕಣದಲ್ಲಿ ಕೊಳಗುಳವನ್ನು ಈ ಯುವದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೀವುದೆಂಬ ಲೇಖನದ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಮುಕ್ತಾಣ್ಣಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಉದರಿಸುತ್ತಾ, ವಿಸೇಯನ್ನು ಕುಣಿಸುತ್ತಾ, ಕೋಪದಿಂದ ಪರವಶನಾಗಿ, ಹಿಂದು ಮುಂದು ಕಾಣದೆ, ದೂತರನ್ನು ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು, ದೊಬ್ಬಿಸಲು; ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು, ತಮ್ಮೊಡೆಯನಿಗೆ ಪೂಜಮಟ್ಟ, ನಡೆದ ವಿವರವನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಆದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಹರಿದತ್ತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಮದಾಂಧರಾದವರಿಗೆ ಮತಿಯುತರ ಮತ ಮನಕ್ಕೊಡಂಬಡದು; ಮರದ ಡೋಂಕು ಬೆಂಕಿ ತಿದ್ದುವದೆಂಬ ನಾಣ್ಯಾಡಿ ತಪ್ಪುವದೇ? ದಂಡು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ದಿನ ಒಂದು ಗಾವುದ ಬಂದು, ತೃಣ ಜಲ ಕಾಷ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾದ ಒಂದು ತಾಣದಲ್ಲಿ ಪಾಳಯವನ್ನಿಳಿಸಿ, ಪಚ್ಚೆಯ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಡಿನ ಕಂಭವನ್ನೊರಗಿ ಕೊಂಡು, ಓಲಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತಲಾ ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮರಾಯನಿಗೆ ಮುನಿಸು ಅಳಿದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಸುಮನೀಪನೆಂಬವನೆದ್ದು, ಕೈ ಮುಗಿದು—ಸ್ವಾಮಿ, ಒಡೆಯನೇ, ಪರರಾಯರು ಬರೆದ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೀಯದೆ, ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೋಪಿಸುವದು ರಾಜ ನೀತಿಗೆ ಬಹಳ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವದು. ದೂತರನ್ನು ದೂಡಿಸುವದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವೇ; ನಡೆದು ಹೋದ ಮಾತಿಗೆ ನುಡಿದು ಫಲವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಸೇವಕನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಜಂಬುದ್ವೀಪದ ಯುವರಾಜನು ಬರೆದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರಿಸಿ, ಚಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕೆಂದನು. ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನು ಪ್ರಣಮಾತ್ರ ಯೋಚಿಸಿ, ಪಶ್ಚಾದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಪ್ರತಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರಿಸಿ, ದೂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರು ಬಂದು, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಲೇಖನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯ ಪಾದಾದಿಕೇಶ ಪರಿಯಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನೂ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಈತನು ಮನುಜ ಮಾತ್ರನಲ್ಲ, ಅವತಾರ ಪುರುಷನೆಂದು, ಇವನ ಅಮಾನುಷ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಬೆರಗಾಗಿ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಅವರಿತ್ತ ಲೇಖನವನ್ನು ರಾಯಸದವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಓದಿಸಲು; ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಂದರೆ—ಸ್ವಸ್ತಿ. ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಂತ ರಿಪುಚ

ಕ್ರಮ ಕುಟ ತಟ ಘಟಿತ ಮಾಣಿಕ್ಯ ರತ್ನ ಪ್ರಭಾ ನೀರಾಜಿತ ಪಾದಪೀಠರಾದ ಪ್ರ
ತಾಪಾನಲ ಪ್ರದ್ಯೋತಿತವೃಧ್ವೀ ಮಂಡಲರಾದ ಕುಲ ಮತಿಯುತ ಕುಶಲಾವ
ತಿಯ ಕುಶಲಶೇಖರ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸುಕುಮಾರ ಯುವರಾಜ ಚಂಡಪರಾಕ್ರ
ಮಿಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮರಾಯರು ಶ್ರುತ ಪಡಿಸು
ವದೇನಂದರೆ—ನೀವು ಬರೆದ ಲೇಖನಾಭಿಪ್ರಾಯವು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ,
ದ್ವೀಪಾಂತರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕಳಭ ಕಂಠೀರವರೆಂಬ ಬಿರುದಿನ ಪೆಂಡೆಯವನೆಡ
ಗಾಲೊಳು ಧರಿಸಿರ್ಪೆಂಮವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೀವರಿದು, ನಮ್ಮೊಡನೆ ಕಪ್ಪವನ್ನು
ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಕೊಳುಗುಳದಲ್ಲಿ ಕೈ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಬಯಸಿದ ನಿಮ್ಮ
ಕಲ್ಪದೆಯ ಕಡು ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವದೇನಂದರೆ;—
ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಕೆಳೆಯಿಂದಿರುವದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಪರಮ ಕು
ತೂಹಲ ಉಂಟು. ಅದು ನಿಮಗೆ ಒಡಂಬಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಯು
ದ್ಧಕ್ಕೆ ದಯ ಮಾಡ ಬಹುದು. ನಾವು ಸಂದರ್ಭ ರಾಗಿರುವೆವು ಎಂದು, ಬರೆದಿ
ರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಹರಿದತ್ತರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬದಲು ಕಾಗ
ದವನ್ನು ಬರಿಸಿ, ವೀಳ್ಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ದೂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲು;
ಆ ದೂತರು ಅತಿ ಜಾಣರಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ಯುವರಾಜನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಬ
ರೆದು ಕೊಂಡು, ತಮ್ಮೊಡೆಯನ ಒಡ್ಡೋಲಗೆಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಚಿತ್ರ ಪಠ ಸಹಿತ
ವಾಗಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಪೊಡಮಟ್ಟರು. ಆಗ ಸಿಂಹ ವಿಕ್ರಮರಾಯನು
ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿಸಿ, ಕೇಳಿ, ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ—ಲೋ
ಕ ಕರ್ತನಾದ ದೇವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಡ ಯಾವಜೀವವು ಏಕ ಪ್ರಕಾರ
ವಾಗಿ ಇರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇಲಿಯನ್ನು ಹುಲಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವನು. ಹುಲಿಯನ್ನು
ಇಲಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವನು. ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯ ಪರಾಜಯವು ದೈವಾ
ಧೀನವು. ಮತ್ತು ಶರೀರವು ಅಸ್ಥಿರವು. ಹೈತ್ರಿಯರೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವನು
ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಲಾಭವಾಗುವದು. ಹಗೆಗಳಿಂದ
ಮಡಿದರೆ, ವೀರ ಸ್ವರ್ಗ ಉಂಟಾಗುವದು ಎಂಬವುಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ಜಾಣರಾ
ದವರು ಗೆದ್ದದಿಂದ ಬೆರೆತಿರರು. ಸಕಲವನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರೆ
ಯ ತಕ್ಕ ಪ್ರಕೃತವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಬರೆದಿರುವ ಗಂಭೀರಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪರಾ
ಳೋಚಿಸಿ, ಚಿತ್ರ ಪಠವ ನೋಡಿ, ಈ ರೂಪು ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳವನು ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಯಾಗುವನೆಂದೇಣಿಸಿ, ಆ ಪಠವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ರಾಣೀ
ವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಗೂ, ಮದುವೆಯಾಗದೆ

ಪ್ರಾಥಮ್ಯಾಗಿರುವ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೂ ತೋರಿಸಿ, ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಈತನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಂದಿರುವನು. ಈತನು ಆನಂದದಲ್ಲಿಗೆ ಪತಿಯಾದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಣಿಯು—ಹಾಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಳು. ಆನಂದದಲ್ಲಿಯು—ನಾನು ಈ ಚಿತ್ರ ಪಠವನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಇವನೇ ನನ್ನ ಪತಿ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುವೆನು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹಗೆತನವನ್ನಿಟ್ಟು, ಹೊಯಿಲಿಗೆ ಬರುವವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುವದು ಹೀಗಾಳಿಕೆ ಯಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮರಾಯನು—ನನಗೆ ಆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂತೋಷವು ಹೆತ್ತವನಿಗೆ ಮತ್ತಾವುದುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಒಬ್ಬಪತ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಬರಿಸಿ, ನಿಯೋಗಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು; ಆ ನಿಯೋಗಿಯು ಬಂದು, ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಂಡು, ಒಬ್ಬ ಪತ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ನೋಡಿ—ನಿಜವೇ ಸರಿ! ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬದುಕಿದ ಮೇಲೆವೆವೆ ವಿವಾಹದ ಯೋಚನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಲು; ನಿಯೋಗಿಯು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು, ಈ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮರಾಯನು ಕೋರಪಿಸಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಉಕ್ಕಡದ ತಳವಾರನಿಗೆ—ಜಂಬು ದ್ವೀಪದ ಯುವರಾಜ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಉಕ್ಕಡದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಗಿಸಿ, ತೋರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವೆನೆಂದು, ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು.

ಇತ್ತಲಾ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಸಕಲ ದಳ ಸಮೇತನಾಗಿ ಬಂದು, ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆನೆಯು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಕೊಂಡು, ಧಡದಲ್ಲಿ ಬಿಸಲ ಕಾಶಿ ಕೊಂಡಿರಲು; ಅದನ್ನು ದೈವಗತಿಯಿಂದ ಆನೆ ಎಂದರಿಯದೆ, ಕರೀ ಅರೇ ಕಲ್ಲೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ದಂಡನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಳಿಸಿದನು. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಆನೆಯು ದಂಡಿನವರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ಬೆಂಕಿಯ ಕಾವಿನಿಂದಲೂ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪದಿಂದಲೂ ಕಡಲಿಗೆ ನೆಗೆಯಲು; ದಂಡೆಲ್ಲಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು. ಹರಿದತ್ತನೂ ಬೇಡ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯೂ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಸಹ, ಬೆಂಡು ಮರದ ಚೌಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದದರಿಂದ,

ತೇಬುತ್ತಾ, ಅವೆಗಳಿಂದ ಬಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರೊಂದೊಂದು ಕಡೆ
ಗಾಗಿ ಅವೆಯ ಹೊಯಿಲಿಂದ ಅಂಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಜರ್ಘರಿಸಿ ಭೂತವಾಗಿ ಸಿಂಹಳ
ದ್ವೀಪದ ತಡಿಯನ್ನು ಶೇರಿ, ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ಬಿದ್ದರು. ಇತ್ತಲಾ ಕಡೆಯ
ಉಕ್ಕಡದ ತಳವಾರನು ಬಂದು ಇಳಿದಿದ್ದ ದಂಡನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮ
ರಾಯನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು; ಆತನು ಮಹಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧ್ವಜ
ಸ್ತಂಭವನ್ನೇರಿ, ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಓಬೀ ಸರವನ್ನು ಆ ಕಂಭಕ್ಕೆ ತಗಲ ಹಾಕಿ,
ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಳವೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಕೊಂಡು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿ, ಸರವನ್ನು ಮರೆತು, ಕೆಳಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಸರವನ್ನು ಒಂದು ಕಾಗೆಯು
ಕಣ್ಣಿ ಕೊಂಡು, ಹಾರಿ ಬಂದು, ಕಡಲ ಭಡದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ, ಕೈ ಕಾಲು,
ಅಲುಗದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಹೆಣವೆಂದು, ತಿಳಿದು,
ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕುಕ್ಕಲು;
ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಾಡಲಾಗಿ, ಹೆಣವಲ್ಲವೆಂದು ಬೆದರಿ, ಸರವನ್ನು ಅವನ ಮೈ
ಮೇಲೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು, ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಇತ್ತಲಾ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮ ರಾಯನು
ಸರವನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಕೊಂಡು, ಧ್ವಜ ಸ್ತಂಭವನ್ನು ನೋಡಿಸಲಾಗಿ; ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ
ಇದ್ದದರಿಂದ, ತಳವಾರರ ಗೊತ್ತುಗಾರನನ್ನು ಕರಿಸಿ, ಈ ಸರವನ್ನು ಕದ್ದೊ
ಯ್ಯವನುರೋ, ಅವನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ, ಹಿಡಿದು, ಅವನ ಮೋಣಕಾಲುಗ
ಳೆರಡನ್ನೂ ತುಂಡು ಮಾಡಿ, ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಯು ಕೂಡಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿ,
ಆ ಸರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವದೆಂದು, ಆಪ್ತನೆಯನ್ನಿತ್ತನು. ಅವರು
ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದು, ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಚಂಡಪರಾ
ಕ್ರಮಿಯನ್ನೂ ಅವನ ಮೇಲಿರುವ ಓಬೀ ಸರವನ್ನೂ ಕಂಡು, ಇವನೇ ಕಳ್ಳ
ನೆಂದು ಬಗೆದು, ಅವನ ಎರಡು ಮೋಣ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅವನ ಎರಡು
ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಕಾಸಿದ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ, ಅವನನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿ ಕೂಡಿದ
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿ, ಸರವನ್ನು ತಂದು, ಧೊರೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ
ಊರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ, ಈ
ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಇಂಥಾ ರಾಜ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಇಂಥಾ ದುರ್ದೆ
ಶೆಯು ಬಂತಲ್ಲ? ಎಂದು, ಕನಿಕರದಿಂದ ಇವನನ್ನು ಕೂಲಿ ಆಳುಗಳ ಕಡೆ
ಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೊರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಶೀತೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡು
ವದು; ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಆ ಬಳಿಕ ಅನ್ನೋದಕಗಳನ್ನೂ ಉಡುವ
ದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ತನ್ನ

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಇತ್ತಲಾ ಬೇಡ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ಮರವೆ ತಿಳಿದು, ಮಹಾ ವ್ಯಸನಗೊಂಡು, ಹರಿದತ್ತನೂ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಏನಾದರೋ? ಎಂದು ದುಬ್ಬಿ ಪಡುತ್ತಾ, ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಆ ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ; ಒಂದು ಪರ್ವತದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೋಟದ ಕೊಳದ ಮೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿದತ್ತನನ್ನು ಕಂಡು, ಮಹಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನಿಡೆಗೆ ಬಂದು, ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು—ಈ ಮಹಾ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಜೀವದಿಂದ ಉಳಿದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದೀಯಾ? ಎಂದು, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರ ಬಿಟ್ಟು, ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಹರಿದತ್ತನು—ಯಾಕೆ ಅಳುತ್ತೀಯೇ? ನಾವು ಮಾಡಿ ಇದ್ದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ದೇವರು ನಮಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕಂಗಡದೆ, ದೇವನನ್ನು ಸಂಬಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಕಾಪಾಡುವನು ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಬೇಡ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು—ಯುವರಾಜನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಏನಾದನೋ? ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಹರಿದತ್ತನೂ—ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಕೂಡಿಸಿದ ದೇವರು ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಈವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಿಸು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ತಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಾ, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದರು.

ಇತ್ತಲಾ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನ ಮಗಳಾದ ಆನಂದವಲ್ಲಿಯು, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಂದು, ತಂದೆಯ ಅಡಿಗೆ ಕಂಬನಿ ತುಳುಕುತ್ತಾ, ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು—ಐಯ್ಯಾ, ತಂದೆಯೇ, ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ನನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು, ದಂಡು ಸಹಿತ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಳುಗಿ ಹೋದನಂತೆ. ವಿಧವೆಯಾಗಿ ಬದುಕುವ ಈ ನನ್ನ ಬಾಳಿನಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಈ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಹರಣವಿರುವ ತನಕ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ತಿಂದು ಕೊಂಡು, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನು—ಅಮ್ಮಣ್ಣೀ, ಆನಂದವಲ್ಲಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಸತ್ತು ಹೋದನೆಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸ ಬೇಕು? ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಮಾಡು. ದೇವರು ನಿನ್ನ ಮನೋಭಿಶಾಷೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವನು. ನಾನು ಸಮಸ್ತ ದೇಶದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿರೂಪವನ್ನು ಬರಿಸಿ ಕರಿಸು

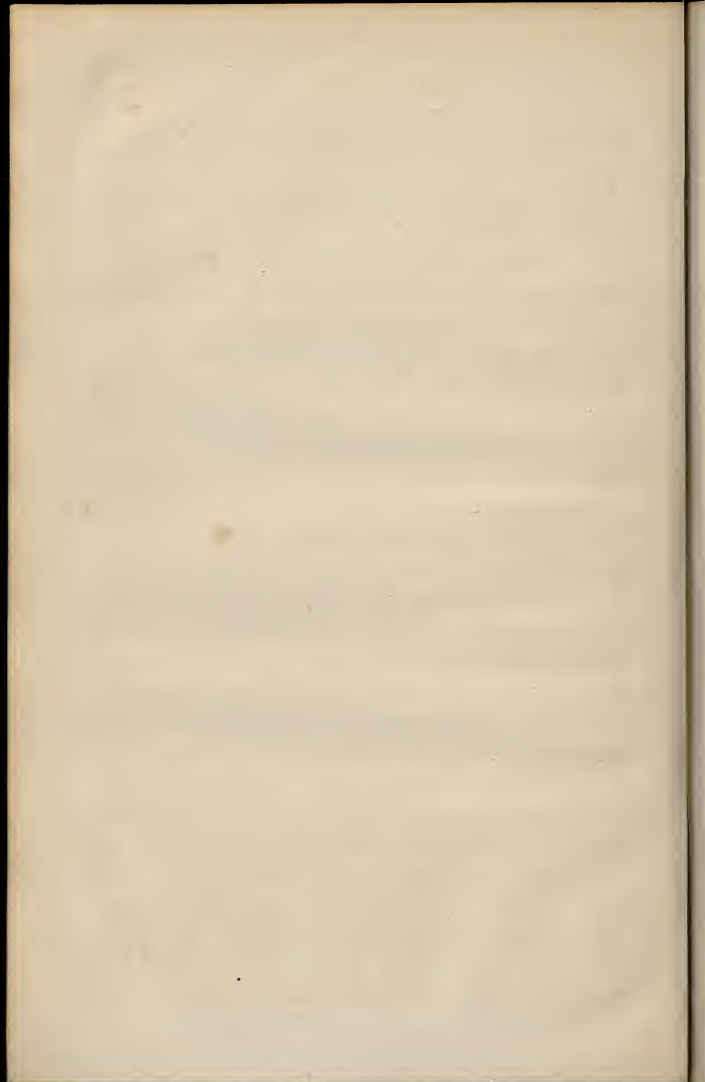
ವೆನು. ನಿನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭನು ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಆತನೂ ಬರುವನು. ಆವಾಗ ನೀನು ಆತನನ್ನು ವರಿಸ ಬಹುದು ಎಂದು, ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಸಕಲ ದೇಶದ ಅರಸುಗಳಿಗೂ ಸ್ವಯಂವರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರು ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಶಲಾವತಿ ನಗರದ ಕುಶ ಲಶೇಖರ ರಾಯನು, ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು, ಸಮಸ್ತ ಪರಿ ವಾರ ಸಹಿತ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮ ಹಾ ವ್ಯಾಕುಲದಿಂದ ಮಂತ್ರಿ ಸಹಿತ ಸಕಲ ಸೇನಾ ಸಮೇತನಾಗಿ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಹೊಳೆಯ ಧಡದಲ್ಲಿ ದಂಡನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಇಳಿದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೇವದಾಸನು ವತ್ಸಿಯಾದ ದೇವದಾಸಿಯೊಡನೆ ದೇಶ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋಗಿದ್ದವರು ಆ ದಂಡಿಳಿದಿರುವ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರಲು; ಆ ದಂಪ ತಿಗಳನ್ನು ಅರಸೂ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಕಂಡು, ಎದುರಾಗಿ ಹೋಗಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ವನ್ನು ಮಾಡಿ-ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ನೀವು ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಮಾಚಾರ ವೇನು? ಅಷ್ಟೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು; ದೇವದಾಸನು-ನನಗೆ ಒಂದು ಸಮಾಚಾರವೂ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಜಗದ ಜನರು ದೇವರನ್ನು ನಂಬದೆ, ಸುಖ ಬಂದಾಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ, ತಮಗೆ ಯಾರೂ ಸರಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ನಲಿಯುತ್ತಾ; ದುಖ ಬಂದಾಗ ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಬೆಂದು, ಬೆಂಡಾಗಿ, ನರಳುತ್ತಾ ಇರುವದೊಂದು ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅರಸೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೇರ್ವರೂ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು-ನೀವು ಮಹಾ ಪುರುಷರು, ದೇವರ ಭಕ್ತರು. ನೀವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಯವಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದು, ನಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಉಂಟಾ ಗುವಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ನಿರ್ಬಂಧ ಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಸಂಗ ಡಲೇ ಹೊರಟು ಬಂದು, ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪವನ್ನು ಶೇರಿ, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಅರಸು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಸಮಸ್ತ ದೇಶದ ಅರಸುಗಳು ಬಂದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಸ್ವ ಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ರಾಜ ಕರ್ನಿ ಕೆಯಾದ ಆನಂದವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಕರೆದು-ಅಮ್ಮಣ್ಣೀ, ಸಕಲ ದೇಶದ ಧೊರೆ

ಗಳು ಬಂದು, ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಬಂದು, ನಿನ್ನ ಮನ ಬಂದವನಿಗೆ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಒಳ್ಳೋದು! ಎಂದು, ಶೃಂಗಾರವಾಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯ ಬುದ್ಧಭಿಮಾನಿಯಾದ ದೇವತೆಗೂ, ಕರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ದೇವತೆಗೂ—ನಾನು ದೊಡ್ಡವಳು, ತಾನು ದೊಡ್ಡವಳು ಎಂಬದರಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಬಂದು, ಇದರ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳ ಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹರಿದತ್ತನನ್ನು ಕಂಡು—ನೀನು ಯಾರು? ಮಹಾ ದೇವರ ಭಕ್ತನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೀಯೇ. ನಾವು ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿ ಎಂಬ ರಾಜ ಕುಮಾರನ ಬುದ್ಧಿಕರ್ಮಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆಗಳು. ನಮ್ಮ ಈರ್ವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ದೊಡ್ಡವಳೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದರೆ, ಹೇಳ ಬಹುದೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ—ನಿಮಗೆ ಆಶ್ರಯಾಭೂತನಾದ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರತಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಜಗಳವನ್ನು ತೀರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಇಬ್ಬರೂ ಅಭಿಮಾನ ದೇವತೆಗಳು ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಹರಿದತ್ತನ ಮುಂದೆ ಇಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಪರಸ್ಪರಾಲೋಕನದಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ—ನಮ್ಮ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಗೆ ಕಡದಿರುವ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿ ಹೋದ ನಮ್ಮ ಚತುರಂಗ ಬಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಳಿಯದಂತೆ ಎದ್ದು, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಕೈ ಶೆರೆ ಹಿಡಿದು, ನೀವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೊಡುವಂತೆ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು, ಹರಿದತ್ತನು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ—ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೇಳಲು; ಹರಿದತ್ತನು ಬುದ್ಧಿ: ಕರ್ಮಾನುಸಾರಿಣೀ ಎಂದು ದೇವರ ವಾಕ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ಕರ್ಮಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆಯು ಯಜಮಾನಿಯು; ಬುದ್ಧಭಿಮಾನ ದೇವತೆಯು ಆಕೆಯ ಅನುಚರಿಯು. ಇದು ಸತ್ಯವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಂಥಾ ವ್ಯರ್ಥ ಜಗಳವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಸುಖವಾಗಿ ಈ ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯೇ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯ ಕಾಲುಗಳು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಹುಟ್ಟಲು; ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿ, ಹರಿದತ್ತ, ಬೇಡಸೇನಾಧಿಪತಿ ಸಹ, ಸ್ವಾಭಾವವಾಗಿ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಲು; ಅಭಿಮಾನ ದೇವತೆಗಳು—ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೆಂದು

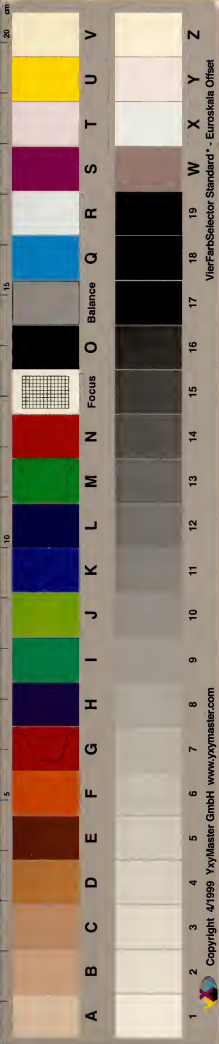
ಹರಸಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡರು.

ಇತ್ತೀಲಾಗಿ ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ಇವರ ಚತುರಂಗ ಬಲವು ಎದ್ದು, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನ ಅರಿದುರ್ಘಟವೆಂಬ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೆಲವರು ಆತನ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು, ಕೆಲವರು ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನನ್ನು ಮದ್ದಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಯು ದೂರದಿಂದ ಕಂಡು, ಹರಿದತ್ತನನ್ನೂ ಬೇಡಸೇನಾಧಿಪತಿಯನ್ನೂ ಕರೆದು ಕೊಂಡು, ಆತನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೈ ಮುಗಿದು, ನಿಂತು ಕೊಂಡು—ಸ್ವಾಮಿ, ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮ ಮಾವಾಜಿಯವರೇ, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿ ಎಂಬ ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯನು ನಾನೇ. ದೇವರು ಮಾಡಿದಂಥಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾವು ಸರ್ವರೂ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರ ಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು, ವ್ಯಸನ ಪಡ ಕೂಡದು. ನಿಮ್ಮ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾದ ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ತಾರದೆ, ಬಾಲಕನನ್ನು ಮನ್ನಿಸ ಬೇಕೆಂದು ತಿರಿಗಿ ಪೂಡಮಾಡಲು; ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನು ಆನೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಈ ಮೂವರು, ತಾನು ಸಹ, ಗಜಾರೋಹರಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ಕುಶಲಶೇಖರ ರಾಯನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವರು ಬಂದು, ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು; ದೇವದಾಸನು ಸರ್ವರ ಮುಂದೆ ಆದಿಯಿಂದ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ತಿಳಿಸಲು; ಸರ್ವರು—ಇವರು ಹರಿದಾಸನ ಜನಕರಾದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಗೊಂಡು, ಚಂಡಪರಾಕ್ರಮಿಗೂ ಆನಂದವಲ್ಲಿಗೂ ಮದುವೆ ಪ್ರಸ್ತವನ್ನು ಬೆಳಸಿ, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನು ತನ್ನ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಅಳಿಯನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಕೊಟ್ಟು, ಕುಶಲವತೀ ನಗರಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಕುಶಲಶೇಖರ ರಾಯನು ಸರ್ವ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತನಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ದೇವದಾಸನನ್ನೂ ದೇವದಾಸಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸುಖದಲ್ಲಿದ್ದನು.

45300

NGRAHA

SELECTIONS.

SE.

to III.

LED BY

ANDERSON,

MISSIONARY.

ALORE:

T THE WESLEYAN MISSION PRESS,

868.]

IV. 118.